

Výroční zpráva

o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2022/2023

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje, usnesení č. 169/24/ZK ze dne 26. 3. 2024

Zpracoval: Odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje

ISBN: 978-80-909157-0-1

Obsah

1	ÚVOD	5
2	SOUSTAVA ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V LIBERECKÉM KRAJI.....	6
2.1	Školy a školská zařízení zřizovaná krajem	6
2.2	Školy a školská zařízení zřizovaná obcemi.....	7
2.3	Školy a školská zařízení zřizovaná soukromými subjekty	8
2.4	Školy a školská zařízení zřizovaná církvemi	8
2.5	Školy a školská zařízení zřizovaná státem	8
3	STAV A VÝVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH	9
3.1	Předškolní vzdělávání	9
3.2	Základní vzdělávání	12
3.3	Střední vzdělávání	15
3.4	Vyšší odborné vzdělávání	24
3.5	Vzdělávání žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných	27
3.6	Vzdělávání cizinců.....	32
3.7	Základní umělecké vzdělávání	35
3.8	Jazykové vzdělávání.....	37
3.9	Zájmové vzdělávání	40
3.10	Školské poradenské služby	42
3.11	Ostatní školská zařízení	44
3.12	Pracovníci ve školství.....	50
4	DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI	53
4.1	Celoživotní vzdělávání	53
4.2	Informační a komunikační technologie	55
4.3	Environmentální vzdělávání	58
4.4	Prevence rizikového chování.....	58
5	DOTAČNÍ PROGRAMY A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	62
5.1	Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	62
5.2	Projekty spolufinancované Evropskou unií	63
5.3	Mezinárodní spolupráce.....	65
6	ZÁVĚR.....	66
7	Seznam použitých zkratk	68
8	Seznam tabulek v příloze	70

1 ÚVOD

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji za školní rok 2022/2023 (dále jen „výroční zpráva“) zachycuje stav a změny jednotlivých segmentů vzdělávací soustavy na území kraje. Obsah je daný vyhláškou č. 15/2005 Sb.

Ke zpracování byly použity statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení a další data dostupná odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje. Výroční zpráva slouží jako podklad pro strategické směřování školství a vzdělávání v kraji.

Pro popis vývoje v jednotlivých segmentech výroční zpráva sleduje obvykle období předchozích tří či čtyř let. Vývoj je vyhodnocován ve vztahu k aktuálnímu Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje Libereckého kraje na období 2020-2024 (dále jen „DZ LK 2020–2024“), příp. Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje České republiky na období 2019-2023 (dále jen „DZ ČR 2019–2023“), a tato hodnocení jsou součástí jednotlivých kapitol.

Výroční zpráva je zveřejňována prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

Ve školním roce 2022/2023 vzrostl v České republice počet dětí a žáků na všech stupních škol. Nejinak tomu bylo i v Libereckém kraji, vyjma segmentu vyšších odborných škol. Jednalo se především o důsledek přijímání dětí a žáků cizinců původem z Ukrajiny do naší vzdělávací soustavy. Nejvíce byly touto situací ovlivněny základní školy. Meziročně tak v Libereckém kraji stoupl počet dětí a žáků cizinců z Ukrajiny v mateřských, základních a středních školách o dva a půl tisíce.

Podobu školního roku ovlivnil také vstup populačně silnějších ročníků do středního vzdělávání. To přineslo segmentu oživení a současně i diskusi nad skladbou oborů a administrativním procesem přijímacího řízení.

Detailní popis situace a dalších trendů, které v oblasti školství a vzdělávání v Libereckém kraji charakterizují školní rok 2022/2023, najdete v následujících kapitolách.¹

¹ Seznam všech zkratk použitých v textu naleznete na konci výroční zprávy.

2 SOUSTAVA ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V LIBERECKÉM KRAJI

Školy a školská zařízení zajišťují výchovu a vzdělávání, poskytují školské služby, popř. zajišťují ochrannou a ústavní výchovu. Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení zřizovaná obcemi,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizována státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen soukromé školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen církevní školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná státem.

V rámci jednoho právního subjektu se obvykle sdružují různé druhy škol a školských zařízení. Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz. Celkové počty subjektů jednotlivých zřizovatelů a jejich vývoj v průběhu deseti let uvádí tabulka 2.1.

Tabulka 2.1 Celkový počet subjektů jednotlivých zřizovatelů (k 1. 9. daného roku)

Zřizovatel	Počet subjektů										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stát	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Obec	351	350	349	351	352	349	348	347	346	346	346
Privátní sektor	35	32	33	33	32	33	34	34	34	34	35
Církev	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4
Liberecký kraj	63	63	63	61	61	57	57	57	58	58	58
Celkem	455	451	451	451	451	445	445	444	444	445	446

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení

Změny v rejstříku škol a školských zařízení ve školním roce 2022/2023 se uskutečnily v souladu s DZ LK 2020–2024 a současně s DZ LK ČR 2019–2023.

V průběhu školního roku 2022/2023 došlo **ke 20 změnám ředitelů škol a školských zařízení všech zřizovatelů** (jmenování od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023).

2.1 Školy a školská zařízení zřizovaná krajem

V příspěvkových organizacích zřizovaných Libereckým krajem je zajišťováno střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání, jazykové vzdělávání, vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, další vzdělávání pedagogických pracovníků, školské poradenské služby, výkon ústavní výchovy, školské ubytovací služby a školní stravování. Většina krajských školských příspěvkových organizací sdružuje v rámci jednoho právního subjektu různé druhy škol a školských zařízení.

K 1. 9. 2021 zřizoval Liberecký kraj **celkem 58 příspěvkových organizací**, v tom:

- 37 středních škol,
- 6 vyšších odborných škol,
- 1 jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky,
- 10 základních a mateřských škol pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- 7 dětských domovů,
- 4 pedagogicko-psychologické poradny,
- 5 speciálně pedagogických center.

S účinností od 1. 9. 2022 byla navýšena kapacita oboru vzdělání 18-20-M/01 Informační technologie ze 136 na 272 střední škole, jejíž činnost vykonává Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426, příspěvková organizace.

Dále s účinností od 1. 9. 2022 byla navýšena kapacita vyšší odborné školy, jejíž činnost vykonává Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, z 90 na 180, a byla zapsána místa poskytovaného vzdělávání v Liberci v ulicích Studentská 1402 a nám. Sokolovské 14.

S účinností k 1. 1. 2023 se areály Střední školy strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace, rozdělily a část z nich, domov mládeže a školní jídelna, se převedla Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnické, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace. Zároveň Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace, změnila název na Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec, příspěvková organizace.

Od 1. 1. 2023 bylo Speciálně pedagogickému centru logopedickému a surdopedickému, příspěvková organizace zapsáno nové pracoviště v Semilech.

S účinností k 1. 7. 2023 došlo ke sloučení Střední průmyslové školy textilní, Liberec, Tyršova 1, příspěvková organizace, jakožto organizace slučované, se Střední průmyslovou školou strojní a elektrotechnickou a Vyšší odbornou školou, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace, jakožto organizací přejímající. V souvislosti se sloučením byl změněn název Střední průmyslové školy strojní a elektrotechnické a Vyšší odborné školy, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace, na Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Liberec, příspěvková organizace, k témuž datu.

2.2 Školy a školská zařízení zřizovaná obcemi

Obce v Libereckém kraji, které zřizují většinu základních a mateřských škol, zřizovaly k 1. 9. 2022 **celkem 346 příspěvkových organizací**, v tom:

- 184 základních škol,
- 215 mateřských škol,
- 21 základních uměleckých škol,
- 16 středisek volného času,
- 294 zařízení školního stravování,
- 183 školních družin,
- 17 školních klubů,
- 2 střední školy.

S účinností od 1. 9. 2022 byla do rejstříku nově zapsána školní jídelna – výdejna, jejíž činnost vykonává Základní škola a mateřské škola, Okna, okres Česká Lípa, příspěvková organizace.

K 1. 9. 2022 se sloučila Základní škola Stružnice, okres Česká Lípa, příspěvková organizace, s Mateřskou školou Stružnice, okres Česká Lípa, příspěvková organizace. Zároveň došlo ke změně názvu na Základní škola a Mateřská škola Stružnice, okres Česká Lípa, příspěvková organizace.

2.3 Školy a školská zařízení zřizovaná soukromými subjekty

Soukromé subjekty v Libereckém kraji zřizovaly k 1. 9. 2022 **celkem 35 subjektů**, jednalo se o následující školy a školská zařízení:

- 16 mateřských škol,
- 6 základních škol,
- 9 středních škol,
- 1 domov mládeže,
- 5 školní družiny,
- 24 zařízení školního stravování.

S účinností k 1. 9. 2022 byla do rejstříku nově zapsána Základní škola Lesves, s. r. o.

2.4 Školy a školská zařízení zřizovaná církvemi

K 1. 9. 2022 církve zřizovaly v Libereckém kraji **celkem 4 subjekty**:

- 1 mateřskou školu,
- 2 základní školy,
- 1 střední školu,
- 2 školní družiny,
- 3 zařízení školního stravování,
- 1 domov mládeže
- 1 středisko volného času.

2.5 Školy a školská zařízení zřizovaná státem

K 1. 9. 2022 zřizovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v Libereckém kraji celkem 3 subjekty, jejich počet se meziročně neměnil:

- 1 diagnostický ústav,
- 2 dětské domovy se školou.

3 STAV A VÝVOJ VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

3.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2022/2023 poskytovalo v Libereckém kraji předškolní vzdělávání celkem **239 mateřských škol**, ve kterých se vzdělávalo celkem **15 490 dětí**.

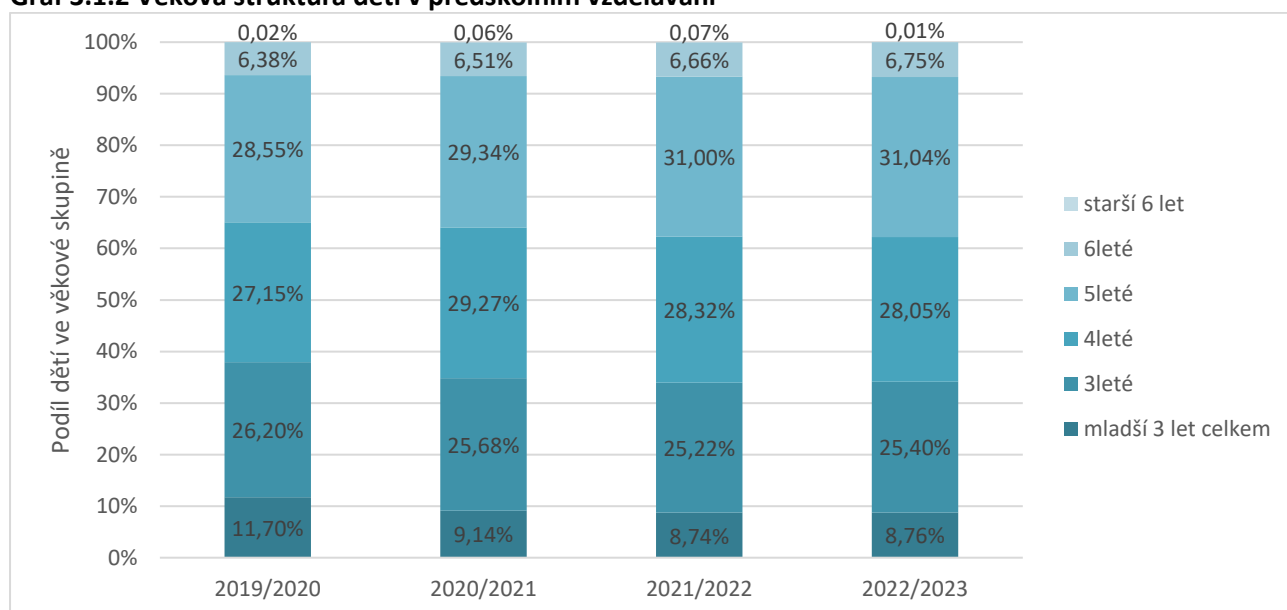
Oproti předchozím školním rokům došlo k nárůstu počtu běžných tříd i počtu dětí v běžných třídách. Průměrná naplněnost tříd sice v meziročním srovnání o jednu desetinu stoupla, nicméně oproti roku 2019/2020 je stále o sedm desetin nižší, což je v souladu s DZ LK 2020-2024.

Tabulka 3.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v mateřských školách

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
TŘÍDY				
BT	662	675	690	699
ST	35	35	33	35
třídy celkem	697	710	723	734
DĚTI				
děti v BT	14865	14623	14867	15152
děti v ST	363	339	328	338
děti celkem	15228	14962	15195	15490
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD				
naplněnost BT	22,5	21,7	21,5	21,7
naplněnost ST	10,4	9,7	9,9	9,7
naplněnost celkem	21,8	21,1	21	21,1

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠTM.

Graf 3.1.2 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce.

Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání byla poměrně vyvážená a stabilní. Z celkového počtu 15 490 tvoří největší podíl děti ve věkové kategorii 5-6 let (37,7 %) a děti ve věkové kategorii 4 roky (28 %). Kategorie 3 roky (25,4 %) a děti mladší 3 let (8,7 %) se oproti roku 2021/2022 téměř nezměnily. Údaje k věkové struktuře dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3.1.3 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání podle ORP

Školní rok 2021/2022	Česká Lípa	Frydlant	Jablonec nad Nisou	Jilemnice	Liberec	Nový Bor	Semily	Tanvald	Turnov	Železný Brod	CELKEM
DĚTI V BĚŽNÝCH TŘÍDÁCH											
k 1. 9. méně než 2 roky	2	0	1	0	0	4	0	0	0	0	7
k 1. 9. méně než 3 roky	135	20	40	56	85	63	17	21	25	5	467
dovrší 3 roky do 31. 12.	174	42	123	44	283	57	49	40	54	13	879
3leté	689	174	525	206	1278	219	204	169	342	81	3887
4leté	741	219	569	228	1442	216	239	174	333	110	4271
5leté	844	281	617	232	1477	275	268	197	375	134	4700
6leté	146	69	122	39	320	29	87	34	66	28	940
7leté a starší	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
DĚTI VE SPECIÁLNÍCH TŘÍDÁCH											
k 1. 9. méně než 2 roky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k 1. 9. méně než 3 roky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dovrší 3 roky do 31. 12.	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	4
3leté	2	0	6	2	26	1	0	0	10	0	47
4leté	5	0	10	2	38	1	3	0	14	1	74
5leté	9	0	13	1	62	3	4	0	9	7	108
6leté	3	0	15	3	62	3	6	0	7	6	105
7leté a starší	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SOUHRNNĚ (v %)											
mladší než 3 roky	11,3	7,7	8,0	12,3	7,3	14,2	7,5	9,6	6,4	4,7	8,8
3leté	25,1	21,6	26,0	25,6	25,7	25,3	23,2	26,6	28,5	21,0	25,4
4leté	27,1	27,2	28,4	28,3	29,2	24,9	27,6	27,4	28,1	28,8	28,1
5leté	31,0	34,9	30,9	28,7	30,3	31,9	31,0	31,0	31,1	36,6	31,0
6leté	5,4	8,6	6,7	5,2	7,5	3,7	10,6	5,4	5,9	8,8	6,7
7leté a starší	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj: MŠMT, výkazy S-1 k 30. 9. v daném školním roce

Předškolní vzdělávání se také uskutečňuje v přípravných třídách základních škol. Ty jsou zřizovány se souhlasem krajského úřadu. Ve školním roce 2022/2023 bylo v Libereckém kraji otevřeno **14 přípravných tříd**, což je o dvě více než v roce předchozím. Třídy jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Předpokládá se, že zařazení dětí do těchto tříd vyrovná jejich vývoj. Přednostně jsou tak přípravné třídy určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. O zařazování žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

Tabulka 3.1.4 Přehled vydaných souhlasů s otevřením přípravné třídy základní školy

Základní škola	Školní rok		
	2020/2021	2021/2022	2022/2023
ZŠ, Česká Lípa, 28. října 2733	3	3	4
ZŠ, Česká Lípa, Šluknovská 2904	1	1	1
ZŠ Nový Bor, nám. Míru 128	1	1	1
ZŠ U Lesa, Nový Bor, Boženy Němcové 539	1	1	1
ZŠ a MŠ, Kamenický Šenov, nám. Míru 616	1	1	1
ZŠ a MŠ Hrádek nad Nisou – Loučná	1	1	1
ZŠ Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31	1	1	1
ZŠ, Liberec, Kaplického 384	1	1	1
ZŠ, Tanvald, Údolí Kamenice 238	1	1	1
ZŠ, Pěnčín 22	1	1	0
ZŠ Bohumila Hynka Cvikov	0	0	1
ZŠ Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056	0	0	1
Celkem	12	12	14

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Ve školním roce 2022/2023 si **20 učitelů** z 10 mateřských škol v Libereckém kraji v rámci projektu NAKAP LK II rozšířilo **kvalifikaci v oblasti polytechnického vzdělávání**. Realizováno bylo celkem 80 tandemových výuk (osm v každé MŠ). Výuka začínala workshopy pro pedagogy a poté následovala tandemová výuka pro děti ve třídách pod vedením specialisty vzdělávání. V zúčastněných MŠ byl vždy zmapován stav dovedností dětí před zahájením vzdělávacích aktivit a po nich. Výsledné porovnání sledovalo navýšení úrovně jak získaných schopností dětí, tak kompetencí pedagogů. Každé zúčastněné mateřské škole byla zároveň zapůjčena kompletní didaktická sada pomůcek pro výuku, která jí po skončení projektu zůstane.

Ve školním roce 2022/2023 měly mateřské školy opět možnost vyhlásit zvláštní zápis, tento institut byl zaveden zákonem č. 67/2022 Sb., Zákon o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace. Oproti předchozímu školnímu roku nebylo vyhlášení zvláštního zápisu povinností. Ředitel školy měl možnost přijímat cizince s dočasnou ochranou v rámci jednotného zápisu nebo po dohodě se zřizovatelem stanovit zvláštní zápis, který byl určen pouze pro ukrajinské občany s vízem o strpění nebo dočasnou ochraně. Zvláštní zápisy probíhaly v období od 1. 6. do 15. 7. 2023 v termínu stanoveném ředitelem konkrétní mateřské školy. Povinnost předškolního vzdělávání se vztahovala na děti narozené od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2017.

S ohledem na **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že byly dodrženy stanovené zásady a kritéria rozvoje vzdělávací soustavy v uvedeném segmentu. Daří se pozvolna *snižovat počty dětí ve třídách* a tím postupně zlepšovat možnost individuálního přístupu pedagogů mateřských škol k dětem. *Povolováním sítě přípravných tříd* podle aktuálních potřeb je naplňován další z cílů DZ LK 2020–2024.

3.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání je poskytováno v základních školách, základních školách speciálních a na nižších stupních víceletých gymnázií. Dosáhnout ho lze ale i po uplynutí povinné školní docházky absolvováním kurzu.²

Z celkového počtu **205 základních škol** je v Libereckém kraji 70 malotřídních, z toho 4 s jednou třídou, 23 se dvěma, 22 se třemi, 9 se čtyřmi a 12 s pěti třídami. Zbývajících 135 jsou školy plně organizované. Obce zřizují 184 základních škol, kraj 10, církve 2, MŠMT 3 a 6 základních škol je soukromých.

Ve školním roce 2022/2023 se v základních školách všech zřizovatelů včetně základních škol speciálních vzdělávalo celkem **43 569 žáků** (tabulka 3.2.1).

Tabulka 3.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
TŘÍDY				
běžné třídy	1915	1950	1975	2004
speciální třídy	198	206	215	218
třídy celkem	2113	2156	2190	2222
ŽÁCI				
žáci BT	39876	40037	39908	41793
žáci ST	1698	1651	1744	1776
žáci celkem	41574	41688	41652	43569
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD				
naplněnost BT	20,8	20,5	20,2	20,9
naplněnost ST	8,6	8,0	8,1	8,1
naplněnost celkem	19,7	19,3	19,0	19,6

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

V předchozích letech rostl počet žáků v základním vzdělávání pouze mírně. V roce 2022/2023 jich ale přibýlo téměř dva tisíce (1 917 žáků). Naplněnost tříd se do roku 2021/2022 stále mírně snižovala, v roce 2022/2023 se zvýšila o 0,6. **Nárůst počtu žáků** v základním vzdělávání je spojen především se **začleňováním žáků cizinců z Ukrajiny** a také se **vstupem populačně silnějšího ročníku 2016 do prvních tříd** základních škol.

Tabulka 3.2.2 Vývoj počtu žáků v ročnících

ŽÁCI	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
1. stupeň	24353	23647	22860	23992
2. stupeň	17221	18041	18792	19577
celkem	41574	41688	41652	43569

² Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách, a to jednak v oboru 79-01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro osoby, které v rámci povinné školní docházky nezískaly stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání. Umožňuje to ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona.

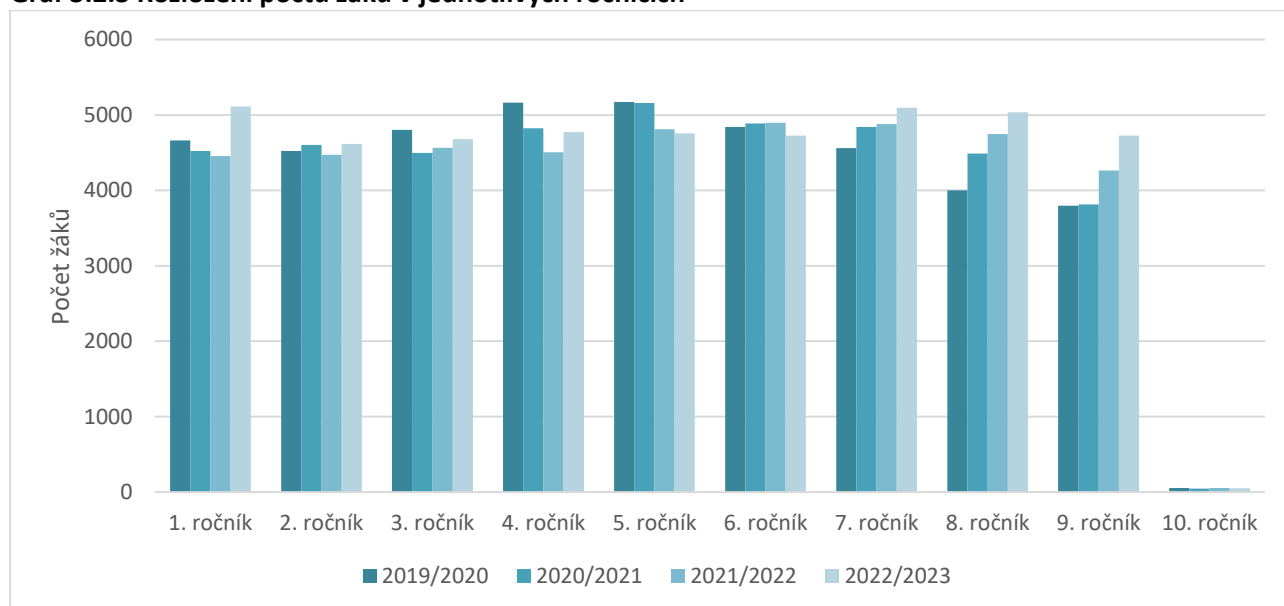
1. ročník	4664	4523	4453	5114
2. ročník	4522	4602	4473	4615
3. ročník	4802	4499	4564	4681
4. ročník	5162	4824	4507	4772
5. ročník	5173	5161	4812	4756
6. ročník	4839	4888	4898	4727
7. ročník	4562	4841	4880	5094
8. ročník	4000	4490	4748	5035
9. ročník	3796	3814	4263	4725
10. ročník	54	46	54	50

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT

Nástup silných ročníků v předcházejících letech se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. Početně nejsilnější ročníky se přesouvají do sedmých a osmých tříd. Aktuálně početně nejslabší je druhý ročník. Úbytek žáků mezi pátým a šestým ročníkem je způsoben odchodem těchto žáků do víceletých gymnázií.

Významnější meziroční nárůst počtu žáků v základním vzdělávání je způsoben příchodem cizinců z Ukrajiny, kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na jejím území.

Graf 3.2.3 Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce.

Školský zákon umožňuje i **jiné způsoby plnění povinné školní docházky**, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě, nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního vzdělávání (§ 41 školského zákona). Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Počet žáků plnících povinnou školní docházku **v zahraničí** se meziročně snížil; tímto způsobem se v roce 2021/2022 vzdělávalo 385 žáků, zatímco v roce 2022/2023 jen 361 žáků. Podle signálů z praxe je začleňování žáků vracejících se ze škol v zahraničí často obtížné kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů.

Výrazně vzrůstající tendenci má v posledních letech individuální vzdělávání žáků ZŠ. Zatímco v roce 2021/2022 se takto vzdělávalo 356 žáků, v roce následujícím to bylo už 386 žáků (tabulka 3.2.4). Ve srovnání s rokem 2019/2020 jde dokonce o více než dvojnásobek. Lze předpokládat, že jedním z důvodů, proč se více rodičů rozhodlo pro individuální vzdělávání svého dítěte, spočívá ve zkušenosti s domácí výukou, kterou poznali v době uzavírání škol kvůli pandemii onemocnění covid-19.

Tabulka 3.2.4 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
§ 38 (vzdělávání v zahraničí)	372	372	385	361
§ 41 (individuální vzdělávání)	183	248	356	386
§ 42 (hluboké mentální postižení)	9	9	7	7
Celkem	564	629	748	754

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 podle stavu k 30. září v daném školním roce

Sledovaným jevem nadále zůstává počet žáků odcházejících ze základních škol na víceletá, převážně osmiletá gymnázia. Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání tvoří 6,48 %. V šestiletém studiu je podíl žáků na hodnotě 0,61 %.

Tabulka 3.2.5 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
odchody na 6letá G	0,74 %	0,66 %	0,62 %	0,61 %
odchody na 8letá G	6,12 %	5,92 %	5,77 %	6,48 %

Zdroj dat: zahajovací výkazy M3 a M8 podle stavu k 30. září v daném školním roce, MŠMT.

Liberecký kraj je také zřizovatelem dvou základních škol při zdravotnických zařízeních. Vzdělávají se v nich žáci se zdravotním oslabením nebo dlouhodobě nemocní, kteří jsou umístěni v příslušném zdravotnickém zařízení. Jsou to Základní škola a Mateřská škola při dětské léčebně, Cvikov, Ústavní 531, příspěvková organizace, a Základní škola a Mateřská škola při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace.

Ustanovení § 55 odst. 3 školského zákona umožňuje občanům, kteří nezískali základní vzdělání v době plnění povinné školní docházky, doplnit si základní vzdělání v **kurzu pro získání základního vzdělání**. V rámci Libereckého kraje otevřela tento kurz Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace. Ve školním roce 2022/2023 ho navštěvovalo 10 žáků a úspěšně ho dokončilo 5 žáků.

DZ LK 2020–2024 si klade za cíl v oblasti základního vzdělávání udržet ve spolupráci se zřizovateli *dostupnost povinného základního vzdělávání spádovým žákům*. Ne všude se daří tohoto cíle dosáhnout. Většina obcí zřizuje základní školy s kapacitami vycházejícími z demografického vývoje. V Libereckém kraji je však mnoho malých obcí, které základní školy nezřizují, mnohé z nich nemají uzavřenou dohodu o vytvoření společného školského obvodu s jinou obcí, v důsledku čehož jsou kapacity škol v okolních městech naplněny.

Další cíle **DZ LK 2020–2024** v tomto segmentu pomáhal naplňovat projekt **NAKAP LK II**, který se soustředil mimo jiné i na *zvýšení kvality základního vzdělávání* v oblastech jako polytechnika, kariérové poradenství, péče o nadané žáky, matematická nebo čtenářská gramotnost. Bližší popis aktivit tohoto projektu najdete na kapitole 5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií.

3.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se ve školním roce 2022/2023 v Libereckém kraji vzdělávalo celkem **17 328 žáků**. Oproti minulému školnímu roku se opětovně **počet žáků zvýšil** (o 747, tj. o 4,51 %). Nejvíce jich přibýlo v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) a výučním listem (kategorie H).

Tabulka 3.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ	2020/2021		2021/2022		2022/2023	
	denní	ostatní	denní	ostatní	denní	ostatní
střední vzdělání – C	36		36		38	
střední vzdělání s výučním listem – E	515		482		494	
střední vzdělání s výučním listem – H	3419	76	3447	72	3650	69
střední vzdělání – J	17		16		14	
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	1625		1618		1651	
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	161		158		160	
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	2269		2249		2319	
střední vzdělání s maturitou – L0	662		717		799	
střední vzdělání s maturitou – L5	353	218	364	165	371	155
střední vzdělání s maturitou – M	6866	57	7195	62	7550	58
Celkový součet podle formy vzdělávání	15923	351	16282	299	17046	282
CELKEM ZA VŠECHNY FORMY	16274		16581		17328	

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9. daného školního roku, MŠTM.

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Obory vzdělání kategorie:

C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

L0 – úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

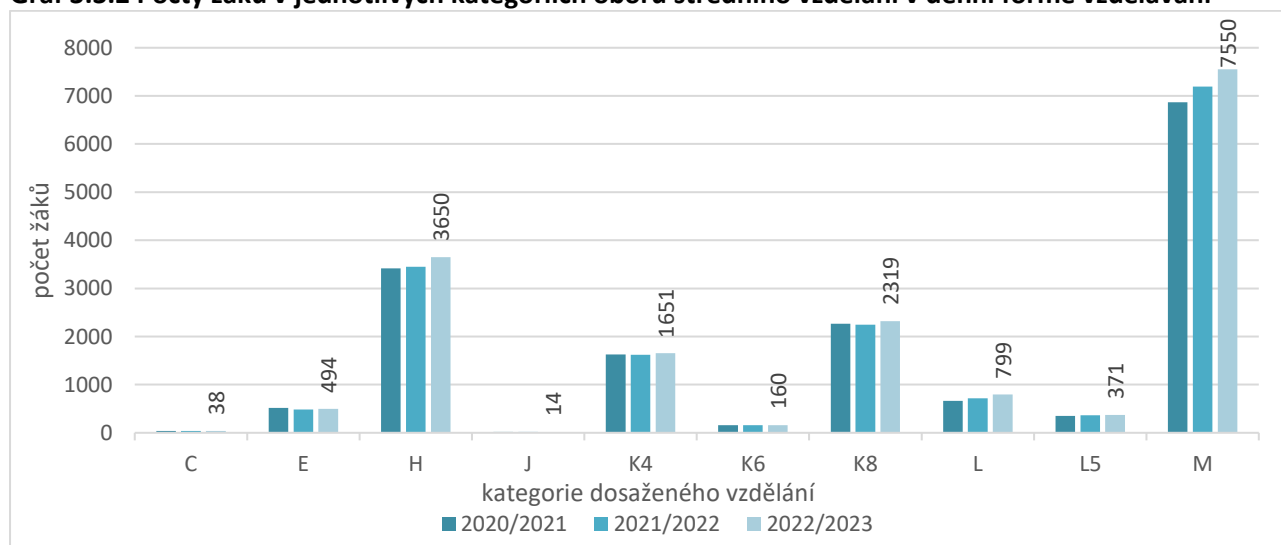
M – úplné střední odborné vzdělání s maturitou

K – úplné střední všeobecné vzdělání

L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

N – obory vyššího odborného vzdělání.

Graf 3.3.2 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů středního vzdělání v denní formě vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. daného školního roku

Ve školním roce 2022/2023 se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů ukončených maturitní zkouškou vzdělávalo nejvíc žáků v oborech střední odborné vzdělání s maturitou (kategorie M) a gymnáziích (kategorie K). Počet žáků v oborech kategorie M vzrostl v porovnání s loňským rokem o 8,38 % a počet žáků v oborech kategorie K o 6,68 %.

Oproti předchozímu školnímu roku 2021/2022 vzrostl také počet žáků v oborech kategorie L0 v prvních ročnících o 27,92 %. A především celkově došlo k výraznému meziročnímu nárůstu nově přijatých žáků do prvních ročníků, rozdíl představoval navýšení o 636 žáků.

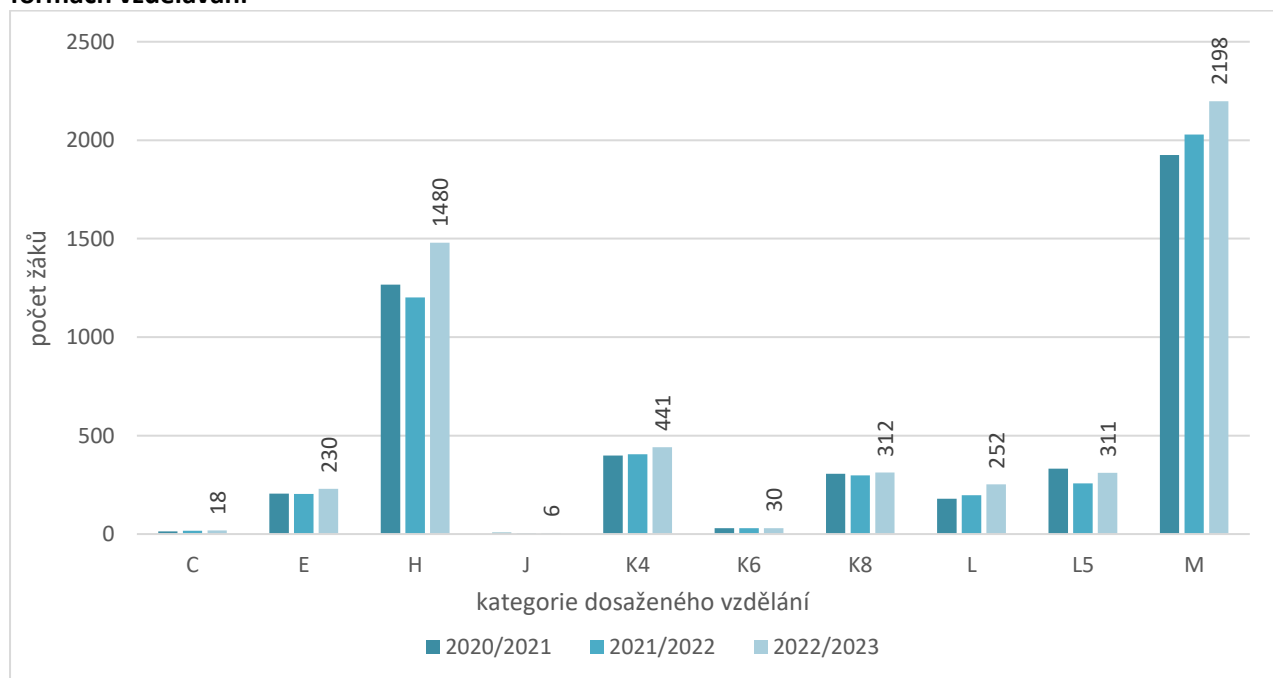
Tabulka 3.3.3 Žáci nově přijatí do 1. ročníku dle kategorie oborů ve všech formách vzdělávání

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ	ŠKOLNÍ ROK		
	2020/2021	2021/2022	2022/2023
střední vzdělání – C	14	17	18
střední vzdělání s výučním listem – E	205	203	230
střední vzdělání s výučním listem – H	1266	1202	1480
střední vzdělání – J	7	4	6
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	399	406	441
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	30	30	30
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	306	298	312
střední vzdělání s maturitou – L0	179	197	252
střední vzdělání s maturitou – L5	332	257	311
střední vzdělání s maturitou – M	1925	2028	2198
Celkový součet	4663	4642	5278

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve sledovaném školním roce se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených výučním listem vzdělával nejvyšší počet žáků v oborech kategorii H, v porovnání se školním rokem 2021/2022 vzrostl počet žáků o 23,13 %.

Graf 3.3.4 Počty žáků nově přijatých do 1. ročníku v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Ve školním roce 2022/2023 se zvýšil počet absolventů v oborech střední odborné vzdělání s maturitou (kategorie M) o 3,65 %. Počet absolventů gymnázií (kategorie K) se zvýšil o 16,07 %, přičemž počet absolventů kategorie K 4leté se zvýšil o 17,17 %, počet absolventů kategorie K 6leté se zvýšil o 8 % a počet absolventů kategorie K 8leté se zvýšil o 15,27 %.

Oproti loňskému školnímu roku došlo ke zvýšení počtu absolventů oboru vzdělání kategorie L5 o 1,89 %.

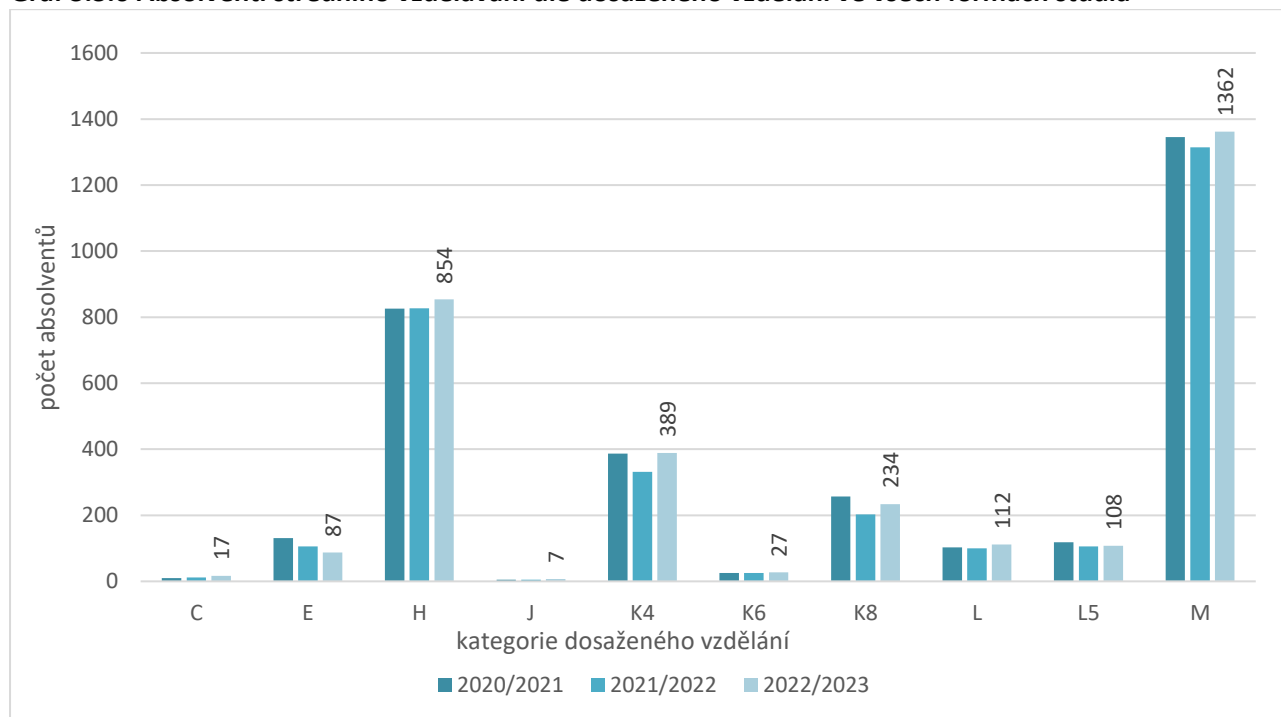
Tabulka 3.3.5 Absolventi středního vzdělávání dle kategorie oborů ve všech formách studia

DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ	ŠKOLNÍ ROK		
	2020/2021	2021/2022	2022/2023
střední vzdělání – C	10	12	17
střední vzdělání s výučním listem – E	131	106	87
střední vzdělání s výučním listem – H	826	827	854
střední vzdělání – J	5	5	7
střední vzdělání s maturitou – K 4leté	387	332	389
střední vzdělání s maturitou – K 6leté	25	25	27
střední vzdělání s maturitou – K 8leté	257	203	234
střední vzdělání s maturitou – L0	103	100	112
střední vzdělání s maturitou – L5	118	106	108
střední vzdělání s maturitou – M	1 345	1 314	1362
Celkový součet	3 207	3 030	3197

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

V Libereckém kraji se ve sledovaném školním roce zvýšil také počet absolventů v kategorii C a došlo i ke zvýšení počtu absolventů kategorie H, a to o 3,26 %.

Graf 3.3.6 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

Zdroj: Zahajovací výkazy M8 podle stavu k 30. 9. v daném školním roce

Přijímací řízení ve středních školách

Podoba přijímacích zkoušek byla ve školním roce 2022/2023 stanovena standardně.³ Pro uchazeče s dočasnou ochranou však bylo přijímací řízení upraveno zákonem Lex Ukrajina, tj. zákonem č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů.

Tyto **úpravy se** tak jako v předchozím roce **týkaly pouze uprchlíků z Ukrajiny** před ozbrojeným konfliktem (tedy uchazečů podle Lex Ukrajina). Při přijímání ostatních cizinců podle § 20 odst. 4 školského zákona se postupovalo standardně podle školského zákona. Úpravy podmínek byly následující:

- prodloužení lhůty pro podání přihlášek, a to do 5. dubna 2022 pro obory vzdělání zakončených maturitní zkouškou, do 8. dubna 2022 pro ostatní obory vzdělání (přitom původní termín pro podání přihlášek je stanoven do 1. března 2022),
- předání údajů CERMATU do 8. dubna 2022 (původní termín pro předání údajů je stanoven do 10 dnů po termínu odevzdání přihlášek),
- uchazeč k přihlášce dokládal doklady o předchozím vzdělávání podle § 60d odst. 1 písm. a) nebo d) školského zákona, nebo v případě chybějících dokladů mohl tyto doklady zcela nebo zčásti nahradit čestným prohlášením,
- uchazeč na žádost nekonal do oboru vzdělání s maturitní zkouškou písemný test z Českého jazyka a literatury, znalost českého jazyka, která byla podmínkou pro přijetí ke střednímu vzdělávání, se ověřovala rozhovorem,
- uchazeč mohl zkoušku z Matematiky a jejích aplikací konat dle svého výběru v ukrajinském, českém jazyce nebo anglickém jazyce v prodlouženém časovém limitu,
- uchazeče bylo také možné přijmout a zařadit podle § 63 školského zákona i do probíhajícího prvního ročníku.

Ve školním roce 2022/2023 bylo v Libereckém kraji **do jednotných přijímacích zkoušek** zapojeno **40 středních škol**. Přihlásilo se **4 936 uchazečů**. Uchazeči podali celkem 6 856 přihlášek (z toho 198 uchazečů podle Lex Ukrajina). Do oborů nástavbového studia se přihlásilo 305 uchazečů. Všichni uchazeči si mohli podat až dvě přihlášky, proto se mohou do jednotlivých počtů promítnout až 2x.

- 5 741 přihlášek do čtyřletých oborů vzdělání a nástavbového studia
- 1 011 přihlášek do 8letých gymnázií a 107 přihlášek do 6letých gymnázií.

Podíl uchazečů hlásících se do jednotlivých typů škol činil 20,9 % do 4letého gymnázia a 8,0 % do lyceí. Podíl přihlášených do 4letých oborů vzdělání s maturitní zkouškou činil 73,5 %, do oborů středního odborného vzdělání s výučním listem 8,6 % a do oborů nástavbového studia 8,1 %.

Největší zájem byl tradičně o obory vzdělání skupiny 79 Obecná příprava, tj. **o gymnázia, o obory ekonomické a administrativní a o infromatické obory**. Obecně lze říct, že o obory vzdělání s maturitní zkouškou je stále větší zájem než o obory vzdělání s výučním listem.

- U 4letých oborů vzdělání činil průměrný % skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 55,8 %, ČR 55,6 %. Z Matematiky a její aplikace 40,4 %, ČR 39,9 %.
- U 6letých oborů vzdělání činil průměrný % skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 58,8 %, ČR 60,3 %. Z Matematiky a její aplikace 40,8 %, ČR 44,3 %.
- U 8letých oborů vzdělání činil průměrný % skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury 50,8 %, ČR 53,0 %. Z Matematiky a její aplikace 35,7 %, ČR 38,5 %.

³ To znamená zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Do oborů bez maturity se jednotné přijímací zkoušky nekonaly. Ředitelé škol buď stanovili školní přijímací zkoušku, anebo – jako se stalo ve většině případů – uchazeči přijímací zkoušku nekonali. **Do oborů vzdělání s talentovou zkouškou** umělecky zaměřených podali uchazeči do prvního kola 771 přihlášek do cca 12 oborů. Tyto obory rovněž nejsou zahrnuty do systému jednotných přijímacích zkoušek. Ředitelé škol tak stanovovali termíny talentových zkoušek, které vycházely z platných právních předpisů. Konaly se zkoušky talentové, zkoušky, které ověřují vědomosti a znalosti uchazečů v rámci kritérií ve většině případů stanoveny nebyly.

Ve školním roce 2022/2023 pokračoval systém jednotných přijímacích zkoušek. V rámci vyhodnocení přijímacích zkoušek z hlediska dlouhodobých záměrů lze konstatovat:

- **DZ LK 2020–2024** si již neklade za cíl ukotvení a rozvoj systému jednotných přijímacích zkoušek, neboť ty se již konají na základě školského zákona.
- **DZ ČR 2019–2023** si jako jeden z prioritních cílů stanovil *zdokonalit systémy přijímacího řízení a ukončování středoškolského vzdělávání*, což v případě přijímacího řízení znamená snížit administrativní a organizační náročnost systému přijímacího řízení. Znamenalo by to např. zavedení elektronické přihlášky nebo snížení počtu termínů zkoušek. Naopak stanovení hranice úspěšnosti pro jednotlivé obory nebylo centrálně stanoveno a její zavedení se již nepředpokládá.
- **DZ ČR 2023–2027** si jako jeden z cílů stanovuje inovaci přijímacího řízení, a to tak, že bude možné podat elektronicky přihlášku, čímž předpokládá zjednodušení administrativy spjaté s přijímacím řízením. Záměr je postaven na plné elektronizaci přihlašovacího procesu s využitím inteligentních formulářů a vazby na referenční informace ve státních registrech.

Maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky ve školním roce 2022/2023 žáci konali ze dvou povinných zkoušek. Žáci tedy povinně konali zkoušku z českého jazyka a literatury, jako druhou povinnou mohli zvolit zkoušku z cizího jazyka nebo matematiky. Povinnost zkoušky z matematiky nebyla v souladu se školským zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb. stanovena.

Zkoušky společné části MZ žáci konali formou didaktického testu (písemný test), který byl jednotně zadáván a centrálně hodnocen. Zkoušku z cizího jazyka mohli žáci konat z jazyka anglického, francouzského, německého, ruského nebo španělského. Současně mohli žáci ve společné části MZ vykonat max. dvě nepovinné zkoušky, vybírali přitom z nabídky předmětů cizí jazyk, matematika a matematika rozšiřující.

Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze zkoušky z českého jazyka a literatury, zkoušky z cizího jazyka, pokud si jej žák zvolil ve společné části maturitní zkoušky. Zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka probíhaly formou písemné práce a formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí. Dále žáci konali profilovou část maturitní zkoušky z dalších dvou nebo tří povinných zkoušek.

Počet dalších povinných zkoušek byl stanoven pro daný obor rámcovým vzdělávacím programem. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek nejpozději sedm měsíců před konáním první zkoušky profilové části.

Výsledek jedné povinné zkoušky profilové části maturitní zkoušky z cizího jazyka si žáci mohli nahradit výsledkem standardizované zkoušky (jazykovým certifikátem) na základě žádosti podané řediteli školy. Nahrazení zkoušky se týkalo pouze žáků, kteří konali v profilové části maturitní zkoušky alespoň čtyři povinné profilové zkoušky, a to v souladu s uvedenými právními předpisy.

Ve školním roce 2022/2023 se přihlásilo k maturitní zkoušce **v jarním zkušebním období** celkem 2 579 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 435 žáků a z tohoto počtu **uspělo 78,93 % žáků** (tj. 1922 žáků). Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 427 žáků a uspělo 90,85 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky

skládalo celkem 2 440 žáků a úspěšných bylo 83,81 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z cizího jazyka (96,91 %) a naopak nejnižší u zkoušky z matematiky (86,43 %).

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 600 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 557 žáků a z tohoto počtu **uspělo 68,94 % žáků** (tj. 384 žáků). Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 276 žáků a uspělo 59,78 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 440 žáků a úspěšných bylo 76,82 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury (70,56 %), naopak nejnižší u zkoušky z matematiky (40,00 %).

Maturitní zkoušku ve zkušebním období 2023 vykonalo úspěšně

- ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura 97,35 % žáků
- ze zkušebního předmětu matematika 91,09 % žáků
- ze zkušebního předmětu cizí jazyk 97,81 % žáků

Přehledné srovnání úspěšnosti žáků u maturitní zkoušky za posledních pět let poskytuje následující tabulka. Výkyv ve školním roce 2020/2021, tj. vyšší procento úspěšnosti u maturantů v jarním zkušebním období zmíněného školního roku, byl odrazem situace spojené s pandemií onemocnění covid-19, ovlivnily ho snazší podmínky zkoušek oproti předchozím letům. Už v následujícím roce se však procento úspěšnosti navracelo do stavu před pandemií. Tento jev byl celorepublikový.

Tabulka 3.3.7 Úspěšnost maturantů v jarním a podzimním zkušebním období v Libereckém kraji

	Školní rok				
	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
úspěšnost v jarním zkušebním období	72,9	70,9	86,5	75,8	78,9
úspěšnost v podzimním zkušebním období	57,7	67,6	63,5	61,0	68,9

Zdroj: výroční zprávy OŠMTS

Krajský úřad Libereckého kraje obdržel ve školním roce 2022/2023 dvě žádosti o přezkoumání průběhu a výsledku profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí ze zkušebního předmětu dějepis a zeměpis. Pokles počtu žádostí byl patrný již v loňském roce, ve kterém krajský úřad obdržel jednu žádost. Pokles ovlivnila změna právních předpisů, kterou byla přesunuta písemná část společné části do profilové části MZ. Krajskému úřadu při posuzování poskytovala součinnost ČŠI a příslušná škola. Krajský úřad na základě zjištěných skutečností svým rozhodnutím výsledky zkoušek potvrdil.

Závěrečné zkoušky

Závěrečnou zkoušku ve školním roce 2022/2023 žáci konali ze tří samostatně klasifikovaných zkoušek, a to z písemné zkoušky, z praktické zkoušky a ústní zkoušky.⁴ Předměty nebo jiné ucelené části učiva, z nichž žáci zkoušku konali, byly pro daný obor stanoveny rámcovým a školním vzdělávacím programem. Závěrečnou zkoušku žáci konali v měsíci červnu v termínech stanovených ředitelem školy. Opravné a náhradní zkoušky probíhaly v červnu, prosinci a v červnu následujícího roku.

Ve školním roce 2022/2023 konalo závěrečnou zkoušku **v řádném termínu** celkem 799 žáků, přitom z tohoto počtu **uspělo 683 žáků (85,48 %)**. Celkem 44 žáků konalo závěrečné zkoušky v náhradním termínu, uspělo 28 žáků (63,64 %) a v opravném termínu celkem 140 žáků, uspělo 93 žáků (66,43 %).

⁴ Závěrečné zkoušky probíhaly na základě školského zákona a podle vyhlášky č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriemi.

Educa Expo Liberec 2022

Šestnáctý ročník veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí Educa Expo Liberec navázal na předchozí ročníky veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí. Nově se stal jednou ze součástí konceptu **EDUCA WEEK**. EDUCA WEEK je složen z pěti částí. Ty se uskutečnily od 10. do 15. října 2022. Jedná se o Educa Expo, Educa Event, Educa Visit, Educa Kids a Educa Online. Všechny dohromady pak v různých místech kraje přinášejí aktivity zaměřené na vzdělávání, pracovní trh a informace týkající se zvyšování profesní kvalifikace a osobnostního rozvoje.

Liberecký kraj je spolupořadatelem aktivity **Educa Expo** společně s Úřadem práce České republiky – krajskou pobočkou v Liberci a společností SFM Liberec, s.r.o. Jedná se o veletrh středních škol a firem působících v Libereckém kraji i jeho okolí. Celkem se ho v roce 2022 zúčastnilo 59 škol a přes 50 firem. Veletrh se konal od 13. do 15. října v Home Credit Areně v Liberci a nabídl tradiční představení škol a firem a pestrý doprovodný program. Jeho součástí byly i odborné konference, například EDUconference na téma „Pevná vůle – Za horizonty komfortu“. Během tří dnů veletrh přivítal přes 23 tisíc návštěvníků.

Účast žáků mimolibereckých škol je na veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí EDUCA EXPO podporována dotačním programem z rozpočtu kraje. Z něj mohou základní školy získat finance, které pokryjí až 100 % nákladů spojených s dopravou žáků na veletrh. Dotaci tentokrát obdrželo celkem 27 mimolibereckých základních škol a na veletrh se díky ní podívalo 1.625 žáků ze 74 tříd. Liberecký kraj stejným způsobem finančně podporuje i další dvě burzy středních škol, které se konají v České Lípě a Semilech.

Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní program pro žáky středních škol funguje v Libereckém kraji už od roku 2010. Jeho cílem je zvýšení motivace žáků příslušné věkové skupiny ke vzdělávání v oborech, které jsou poptávané trhem práce, ale dlouhodobě je o jejich studium nízký zájem. Ve školním roce 2022/2023 bylo do stipendijního programu zahrnuto celkem **27 oborů**, z toho 25 tříletých řemeslných učebních a 2 čtyřleté maturitní obory.

Stipendijního programu Libereckého kraje se účastní **čtrnáct středních škol**.

- *Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola a Střední odborná škola, Česká Lípa, příspěvková organizace*
- *Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace*
- *Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace*
- *Střední škola, Semily, příspěvková organizace*
- *Střední průmyslová škola technická, Jablonec nad Nisou, Belgická 4852, příspěvková organizace*
- *Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace*
- *Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace*
- *Střední škola a Mateřská škola, Liberec, Na Bojišti 15, příspěvková organizace*
- *Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Železný Brod, Smetanovo zátiší 470, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace*
- *Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace*
- *Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace*
- *Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29, příspěvková organizace*

Tabulka 3.3.7 Počet žáků vzdělávajících se ve stipendijně podporovaných oborech vzdělání

	Podpora od šk.roku	Kód KKO V	Název oboru	Školní rok			
				2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
1.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	16	23	31	52
2.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud	131	129	147	165
3.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář – slaboproud	193	194	178	186
4.	2020/2021	26-52-H/01	Elektromechanik pro zařízení a přístroje	69	67	70	88
5.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér	107	139	143	150
6.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik	43	43	37	41
7.	2020/2021	23-55-H/02	Karosář	12	16	13	10
8.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř	0	0	0	0
9.	2020/2021	31-58-H/01	Krejčí	23	29	30	26
10.	2020/2021	41-56-H/01	Lesní mechanizátor	31	29	24	27
11.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník	14	23	12	14
12.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař	160	127	96	78
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů	101	90	71	73
14.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel	122	118	115	122
15.	2020/2021	29-53-H/01	Pekař	38	40	37	46
16.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář	7	10	10	6
17.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla	68	69	68	86
18.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik	134	136	154	160
19.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	3	0	6	10
20.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	9	6	6	7
21.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař	32	32	44	49
22.	2020/2021	28-63-H/01	Výrobce bižuterie a dekor. předmětů	27	24	26	35
23.	2020/2021	41-52-H/01	Zahradník	20	15	24	28
24.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník	45	52	58	58
25.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	98	100	110	105
26.	2020/2021	82-51-H/03	Zlatník a klenotník	36	36	30	35
27.	2020/2021	41-57-H/01	Zpracovatel dřeva	4	6	10	18
CELKEM žáků v podporovaných oborech, bez ohledu na rok počátku podpory				1543	1553	1550	1675

Zdroj: Výkazy MŠMT o střední škole k 30. 9. daného školního roku. Data vždy zahrnují i absolventy z předchozího šk. roku.

Ve školách zapojených do stipendijního programu mohou žáci v podporovaných oborech získat v případě splnění podmínek dva druhy stipendií – motivační a prospěchové. Motivační stipendium je vypláceno měsíčně ve výši 500 Kč při splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální míra absence 25 %, žák neopakuje ročník, věk do 26 let. Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně při splnění daných podmínek, jeho výše je pro příslušný ročník diferencovaná. V 1. ročníku činí 1.000 Kč, ve 2. ročníku 2.000 Kč, ve 3. ročníku 3.000 Kč a u maturitních oborů ve 4. ročníku 4.000 Kč.

V rozpočtu Libereckého kraje byla **na stipendia v roce 2022** vyčleněna částka 4.500.000 Kč a vyplaceno bylo **celkem 6.481.500 Kč**. Výše finančních prostředků vynakládaných na stipendia postupně narůstá v závislosti na zvyšujícím se počtu podporovaných žáků, kteří vybrané obory studují.

Tabulka 3.3.8 Náklady na realizaci Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Rok	2010 +2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vyplaceno v tis. Kč	476,40	900,30	1 466,25	1 883,85	2 041,60	2 287,62	2367,33	2446,98	2686,85	2393,43	3461,05	6481,05

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Realizace stipendijního programu pro žáky středních škol je v souladu s **DZ LK 2020–2024**, neboť napomáhá stabilizovat a zvyšovat počty žáků především v oborech s výučním listem, jejichž absolventů je na trhu práce nedostatek. Podporovány byly rovněž tradiční řemeslné obory s výučním listem.

Spolupráce se zaměstnavateli a Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje

V rámci stipendijního programu bylo možné se ve školním roce 2022/2023 vzdělávat v některém ze tří oborů, na jejichž podpoře se finančně podílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. Z oblasti zemědělství se jedná o obory **Zemědělec–farmář** a **Agropodnikání**, které podporuje Regionální agrární rada Libereckého kraje. Dalším oborem je **Technologie silikátů** podpořená Nadací PRECIOSA.

Zvyšování podílu zaměstnavatelů na finančním zajištění stipendijního programu je jedním z opatření navrhovaných pro oblast středního vzdělávání v **DZ LK 2020–2024**. I nadále zůstává prioritou Libereckého kraje zvyšovat počet zaměstnavatelů zapojených do programu a tím snižovat finanční zátěž krajského rozpočtu při současném navyšování počtu podporovaných oborů.

Také cíl **DZ LK 2020–2024 upravovat skladbu oborů středního vzdělávání v souladu s požadavky trhu práce** je naplňován. Kraj jako zřizovatel dbá na to, aby byly vytvářeny podmínky pro propustnost oborů vzdělání. Nový obor vzdělání lze zapsat do rejstříku škol a školských zařízení pouze tehdy, když odpovídá předpokládaným dlouhodobým potřebám trhu práce. Stanovený cíl byl naplněn i prostřednictvím *dalšího vzdělávání a stáží pedagogů*, jimž se věnoval projekt **NAKAP LK II**. Bližší popis aktivit tohoto projektu najdete v kapitole 5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií.

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje přispívá k vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Je strategickým partnerstvím šesti subjektů (Liberecký kraj, Úřad práce, Krajská hospodářská komora Liberec, Regionální rada Českomoravské komory odborových svazů, Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje a Technická univerzita v Liberci) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti. Jeho hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim pomůže při hledání nového zaměstnání. Celková koncepce tkví v nastavení efektivní spolupráce veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Činnost Paktu zaměstnanosti podporuje Liberecký kraj částkou 200.000 Kč ročně, kterou poskytuje Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje z. s., realizátorovi projektu.

3.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2022/2023 bylo v rejstříku škol a školských zařízení v Libereckém kraji zapsáno 6 vyšších odborných škol. Aktivně působilo **5 vyšších odborných škol**. Všechny byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy.⁵

Vyšší odborné školy ve školním roce 2022/2023 navštěvovalo celkem **212 studentů**, tj. o 47 studentů méně než v roce minulém. Dlouhodobě se tak potvrzuje skutečnost, že počty studentů v segmentu vyššího odborného vzdělávání zůstávají nízké.

Tabulka 3.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve VOŠ

		2020/2021	2021/2022	2022/2023
Počet škol		6	6	6
Počet studentů	denní forma	194	238	198
	ostatní formy	30	21	14
	Celkem	224	259	212

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

Ve školním roce 2022/2023 se v denní formě vzdělávalo 198 studentů, tj. o 40 studentů méně než v roce předchozím a zároveň poklesl počet studentů v ostatních formách vzdělávání z 21 na 14. Ostatní formy vzdělávání nabízely dvě vyšší odborné školy, jde o formu kombinovanou.⁶

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely celkem 7 aktivních vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů vzdělání.

Z hlediska zastoupení jednotlivých skupin oborů vzdělání vykazovala **nejvyšší počet studentů** ve školním roce 2022/2023 **skupina oborů Zdravotnictví** (a to 96 studentů). Meziročně v této skupině oborů došlo k nárůstu o 6 studentů. K nárůstu došlo ještě ve skupině 82 Umění a užité umění. Naopak zbylé dvě skupiny zaznamenaly pokles, a to celkově o 59 studentů.

Výrazný pokles zaznamenala především skupina 63 Ekonomika a administrativa (celkem o 53 studentů).

Tabulka 3.4.2 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů (všechny formy)

Skupiny oborů		2020/2021	2021/2022	2022/2023
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	22	14	8
53	Zdravotnictví	62	90	96
63	Ekonomika a administrativa	92	110	57
82	Umění a užité umění	48	45	51
Celkový počet studentů ve všech formách vzdělávání		224	259	212

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

V prvních ročnících vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2022/2023 vzdělávalo 89 studentů, což představovalo pokles o 43 studentů oproti předchozímu školnímu roku. V tabulce je rozlišen celkový počet

⁵ Počet vyšších odborných škol v kraji se nezměnil a zůstává na šesti. Aktivně ale nepůsobí VOŠ při Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace. Už čtvrtým rokem nepřijala studenty ke vzdělávání kvůli malému zájmu ze strany uchazečů. Škola má však VOŠ stále zapsanu jako svou součást.

⁶ Jedná se o formu kombinovanou, přičemž Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace, nabízí pouze tuto formu vzdělávání a Střední uměleckoprůmyslová škola a Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Turnov, Skálava 373, příspěvková organizace, nabízí kromě kombinované také denní formu vzdělávání.

studentů v prvních ročnících a počet nově přijatých studentů (NP). Z toho je zřejmé, že někteří studenti se vzdělávali v prvním ročníku opakovaně. Ve školním roce 2022/2023 se jednalo o 7 studentů, což je totožné s předchozím školním rokem.

Z celkového pohledu je zřejmé, že početní stavy studentů v prvních ročnících kopírují trend v celém segmentu vyššího odborného školství. Počty přijatých studentů do prvních ročníků v předchozích letech meziročně mírně narůstaly. Ve školním roce 2022/2023 však došlo opět **k výraznému poklesu přijatých**, a to o 43 studentů.

Největší zájem o studium a rovněž největší počet studentů v prvním ročníku vyššího odborného vzdělávání zaznamenaly **obory skupiny Zdravotnictví**. Dlouhodobě vykazovala největší počty studentů skupina Ekonomika a administrativa. Ve školním roce 2022/2023 však došlo k výraznému poklesu, a to meziročně o 39 studentů v prvním ročníku. Meziroční nárůst byl zaznamenán pouze ve skupině Umění a užité umění, a to o 7 studentů.

Tabulka 3.4.3 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol a počet nově přijatých studentů dle jednotlivých skupin (všechny formy)

Skupiny oborů		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		celkem	noví	celkem	noví	celkem	noví
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	13	13	0	0	0	0
53	Zdravotnictví	26	25	54	53	43	41
63	Ekonomika a administrativa	49	45	63	57	24	20
82	Umění a užité umění	23	21	15	15	22	21
Celkový počet studentů		88	111	132	125	89	82

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

Vyšší odborné vzdělávání ukončilo ve školním roce 2022/2023 celkem 33 studentů, stejně jako v předchozím školním roce. Nejvyšší počet absolventů zaznamenaly skupiny oborů Zdravotnictví a Ekonomika a administrativa, a to 11, resp. 10 absolventů. Ve skupině Umění a užité umění se zvýšil počet absolventů o 9.

Tabulka 3.4.4 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2020/2021	2021/2022	2022/2023
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1	2	3
53	Zdravotnictví	14	14	11
63	Ekonomika a administrativa	17	10	10
82	Umění a užité umění	8	7	9
Celkový počet studentů ve všech formách vzdělávání		40	33	33

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. daného školního roku

Cíl DZ LK 2020–2024 podporovat vyšší odborné školy s vysokou uplatnitelností na trhu práce je cílem, který nahradil cíl zachování sítě vyšších odborných škol v kraji (období 2016-2020). Kraj jako zřizovatel se jej snaží naplňovat stanovenými opatřeními, tedy podporou technicky zaměřených oborů a oborů unikátních a podporou spolupráce škol se zaměstnavateli se zaměřením na praktickou výuku. S ohledem na omezené množství nabízených oborů vyššího odborného vzdělávání budou tato opatření směřovat téměř do všech oborů vyššího odborného vzdělávání v Libereckém kraji. Úzká spolupráce se zaměstnavateli v Libereckém kraji je podporována dlouhodobě.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě stagnuje. Ani ve školním roce 2022/2023 nebyl například opakovaně otevřen obor 82-41-/N13 Tvorba uměleckého skla ve Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace (je ale stále zapsán v dané škole).

Od 1. 9. 2020 se nabídka rozšířila o obor ze skupiny Zdravotnictví, a to 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant, který je zapsán ve Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace a noví studenti byli přijati od školního roku 2021/2022. Ve školním roce 2022/2023 vykázala škola k 31. 10. 2022 (výkonové výkazy) v prvním ročníku v oboru 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant v denní formě vzdělávání pouze 9 studentů. Požádala proto zřizovatele o výjimku z nejnižšího počtu studentů a ta jí byla usnesením č. 569/22/ZK ze dne 29. 11. 2022 povolena.

DZ ČR na období 2023–2027 se v segmentu vyššího odborného vzdělávání chce zaměřit na postavení vyšších odborných škol ve vzdělávacím systému, a to s ohledem na trh práce a záměry vysokého školství. Dále plánuje modernizaci absolutoria formou kompletní absolventské práce s obhajobou a také zlepšení nástrojů pro vstup absolventů na trh práce.

Segment vyššího odborného školství byl, tak jako v předchozím školním roce, ovlivněn ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. Přijímání do vyšších odborných škol bylo upraveno zákonem č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů. Uchazeči mohli být přijati a zařazeni podle § 95 školského zákona i do probíhajícího 1. ročníku, doklady prokazující získání předchozího vzdělání nebo splnění přijímacích kritérií podle § 94 odst. 3 písm. a) nebo c) školského zákona čestným prohlášením. Uchazečům mohl být po dobu nezbytně nutnou zčásti nebo zcela nahrazen vzdělávací obsah akreditovaného vzdělávacího programu.

3.5 Vzdělávání žáků se SVP, nadaných a mimořádně nadaných

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se SVP prostupuje všemi úrovněmi vzdělávacího systému. Vzdělávají se za **pomoci podpůrných opatření v běžných školách, ve školách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona nebo ve speciálních školách.** Forma vzdělávání je zvolená na základě doporučení ŠPZ po posouzení jejich individuálních vzdělávacích potřeb.

Liberecký kraj zřizuje školy, kde se vzdělávají děti a žáci s vadami řeči, sluchu, tělesným i mentálním postižením, kombinovanými vadami či autismem. V těchto školách se vzdělávání uskutečňuje ve třídách se sníženým počtem dětí/žáků a školy intenzivně spolupracují se ŠPZ.

V běžné škole poskytují odbornou péči dětem, žákům, studentům, zákonným zástupcům a pedagogům školní metodici prevence, výchovní poradci, školní speciální pedagogové a školní psychologové a také pracovníci ŠPZ, kteří se školou komunikují při vytváření doporučení.

Následující tabulky uvádějí počty dětí se zdravotním postižením (dále jen „ZP“) v jednotlivých segmentech vzdělávání v Libereckém kraji.

V předškolním vzdělávání počet dětí se ZP ve speciálních třídách stoupl o 10. Stejně tak stoupl počet dětí v běžných třídách, a to o 26. Data ukazují, že pozitivní vývoj inkluze z předchozích let ve smyslu kontinuálního poklesu počtu dětí ve speciálních třídách se v meziročním srovnání zastavil. Počet dětí ve speciálních třídách totiž znovu stoupl, a to na úroveň školního roku 2020/2021.

Tabulka 3.5.1 Děti se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v mateřských školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2020/2021		2021/2022		2022/2023	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	8	10	14	14	7	8
Sluchové postižení	8	7	7	9	8	8
Zrakové postižení	6	9	11	11	11	8
Vady řeči	212	39	180	42	202	48
Tělesné postižení	12	16	13	13	13	20
S více vadami	45	17	36	13	38	26
Vývojové poruchy učení	2	5	4	11	4	7
Vývojové poruchy chování	16	16	21	19	12	28
Autismus	29	19	41	25	41	30
Celkem podle postižení	338	138	327	157	336	183
Bez rozlišení postižení ve ST	1	-	1	-	2	-
Celkem ve speciálních třídách	339	-	328	-	338	-

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

V základních školách vzrostl počet žáků se ZP ve speciálních třídách o 32. Současně stoupl i počet žáků v běžných třídách, a to o 242 žáků. Nejčastěji trpěly vývojovými poruchami chování (95) a vývojovými poruchami učení (89), vadami řeči (36) a autismem (20). Z hlediska inkluze lze konstatovat, že **většina žáků se ZP byla začleněna do běžných tříd ZŠ.**

Tabulka 3.5.2 Žáci se zdravotním postižením podle § 16 odst. 9 ŠZ v základních školách podle druhu postižení a zařazení do tříd, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2020/2021		2021/2022		2022/2023	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	893	195	958	209	953	216
Sluchové postižení	23	28	26	33	26	34
Zrakové postižení	1	51	2	42	3	39
Vady řeči	119	356	136	386	135	422
Tělesné postižení	12	42	7	49	13	42
S více vadami	335	93	311	88	343	92
Vývojové poruchy učení	98	2182	110	2022	113	2111
Vývojové poruchy chování	51	630	61	648	51	743
Autismus	112	84	128	104	124	124
Celkem podle postižení	1644	3661	1739	3581	1761	3823
Bez rozlišení postižení ve ST	7	-	5	-	15	-
Celkem ve speciálních třídách	1651	-	1744	-	1776	-

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Ve středních školách byl zaznamenán ve speciálních třídách pokles o 20 žáků se ZP a v běžných třídách nárůst o 61 žáků. Ve vyšším odborném vzdělávání nebyl evidován žádný student se SVP.

Tabulka 3.5.3 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	zařazení do běžných (BT) a speciálních tříd (ST), školní rok					
	2020/2021		2021/2022		2022/2023	
	ST	BT	ST	BT	ST	BT
Mentální postižení	168	24	153	15	145	13
Sluchové postižení	0	14	0	17	0	15
Zrakové postižení	2	5	2	8	2	9
Vady řeči	6	17	8	15	7	25
Tělesné postižení	3	12	2	12	1	12
S více vadami	43	13	43	9	41	12
Vývojové poruchy učení	31	256	30	249	33	272
Vývojové poruchy chování	29	41	27	51	20	74
Autismus	12	18	18	19	14	24
Celkem podle postižení	294	400	283	395	263	456

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Z níže uvedených dat vyplývá, že meziročně došlo v Libereckém kraji k nárůstu počtu dětí a žáků se SVP o 766. Ve srovnání se školním rokem 2019/2020 jejich počet stoupl o 494. Pokles mezi lety 2020/2021 a 2021/2022 lze s největší pravděpodobností vysvětlit jako výkyv související s omezením činnosti škol a ŠPZ v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19.

Tabulka 3.5.4 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Děti a žáků v LK celkem	72212	72573	73129	76105
děti a žáci se SVP	8124	8082	7852	8618
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	6437	6475	6482	6822
se ZP ve speciálních třídách	2334	2276	2349	2360
se ZP individuálně integrovaní	4103	4199	4133	4462
děti a žáci bez ZP	65775	66098	66647	69283
děti a žáci bez SVP	64088	64491	65277	67487

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 3.5.5 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Mateřské školy – děti celkem	15228	14962	15195	15490
děti se SVP	832	798	757	836
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	481	476	484	519
se ZP ve speciálních třídách	362	338	327	336
se ZP individuálně integrovaní	119	138	157	183

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Tabulka 3.5.6 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Základní školy – žáci celkem	41574	41688	41652	43569
žáci se SVP	6406	6492	6340	6945
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	5232	5305	5320	5584
se ZP ve speciálních třídách	1690	1644	1739	1761
se ZP individuálně integrovaní	3542	3661	3581	3823

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

Poznámka: Údaje zahrnují všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů kromě MŠMT. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Tabulka 3.5.7 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

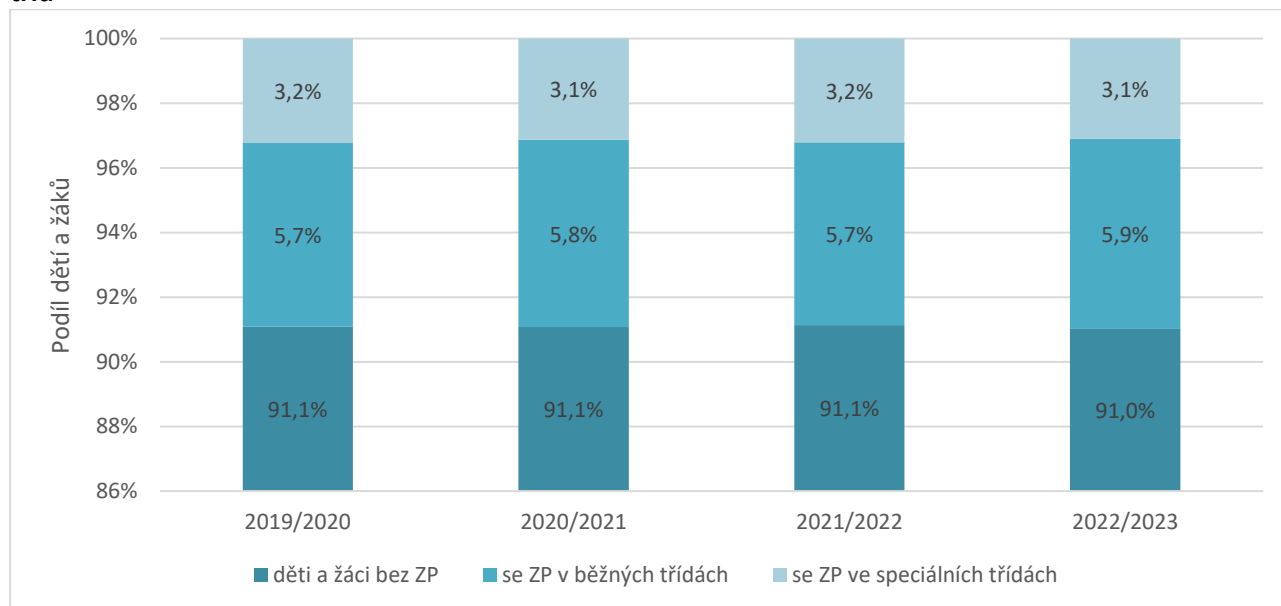
	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15410	15923	16282	17046
žáci se SVP	886	792	755	837
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	724	694	678	719
se ZP ve speciálních třídách	282	294	283	263
se ZP individuálně integrovaní	442	400	395	456

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 30. 9. v daném školním roce

V běžných třídách se ve školním roce 2022/2023 vzdělávalo **5,9 % dětí a žáků se ZP** z celkového počtu dětí a žáků v běžných třídách. **Ve speciálních třídách** se vzdělávalo **3,1 % dětí a žáků se ZP** z celkového počtu dětí a žáků.

Níže uvedený graf 3.5.8 ukazuje, že mezi školními roky 2021/2022 a 2022/2023 **nepatrně stoupla tendence vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením v běžných třídách**, což vypovídá o lehce pozitivním vývoji inkluze. Procentuální počet dětí a žáků bez ZP klesl od školního roku 2019/2020 o 0,1 %.

Graf 3.5.8 Děti a žáci se zdravotním postižením (§16 odst. 9 ŠZ) podle zařazení do běžných a speciálních tříd

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Poznámka: Údaje zahrnují pouze děti v mateřských školách, žáky základních a středních škol.

Ve školním roce 2022/2023 se školy vzdělávající děti a žáky se SVP také potýkaly s přílivem ukrajinských dětí a žáků se SVP. Jejich vzdělávání komplikovala mj. i jazyková bariéra.

Také ve sledovaném školním roce 2022/2023 Liberecký kraj podporoval vzdělávání dětí a žáků se SVP i formou projektů. Bližší informace o aktivitách organizovaných v rámci projektu NAKAP LK II v této oblasti naleznete v kapitole 5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií.

Pokud jde o vyhodnocení cílů **DZ LK 2020–2024**, lze konstatovat, že byla naplňována obě opatření vztahující se k tomuto segmentu, jednak *rozvíjet personální, materiální a technické podmínky středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se SVP* a také *podporovat spolupráci středních škol poskytujících střední vzdělání v oborech určených zpravidla pro žáky se SVP se základními školami, a to zejména ve vztahu ke snižování předčasných odchodů ze vzdělávání*.

Nadále byl podporován rozvoj středních škol vzdělávajících žáky se SVP, a to zejména ve studijních oborech C, E a J. Typickým příkladem je Střední odborná škola, Liberec, Jablonecká 999, příspěvková organizace, která se přímo specializuje na vzdělávání těchto žáků a jejich uplatnitelnost na trhu práce.

Zmíněná škola se zaměřuje na poskytování speciálně pedagogické péče v oblasti středního a středního odborného vzdělávání. Nabízí vzdělání v řadě tradičních řemeslných oborů a ve specifických oborech vhodných pro žáky a žákyně s kombinovaným znevýhodněním.

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Zkvalitnění péče o nadané žáky v Libereckém kraji byla součástí projektu **NAKAP LK II**. Aktivita podporovala **zvyšování kompetencí pedagogů** díky přímému **působení metodiček nadání**. Ty organizovaly vzdělávací akce

a současně ve školách vyhledávaly nadané a mimořádně nadané, přímo v terénu tak docházelo k předávání znalostí a dovedností, koučinku a mentoringu.

Ve školním roce 2022/2023 proběhlo místo plánovaných 3 až 5 metodických center/setkání platforem celkem 15 akcí. Důvodem byl zvýšený zájem o přednášky, workshopy a školení a nastavení spolupráce s metodičkami nadání. Prohloubila se spolupráce se ZŠ Aloisina výšina a ZŠ 5. května, obě v Liberci, a s osmiletým gymnáziem v Mimoni, se ZŠ ve Vysokém nad Jizerou byla teprve navázána. Proběhlo také dvoudenní Inspirační setkání ve Frýdlantě společně všem klíčovými aktivitám, v jehož rámci byl prostor i pro tematiku podpory nadání – celkem na 4 workshopech či přednáškách.

Další formou podpory vzdělávání nadaných žáků je **organizace soutěží a přehlídek** v zájmovém vzdělávání. Liberecký kraj byl realizátorem projektu „Okresní a krajská kola vědomostních soutěží v Libereckém kraji v roce 2023“, do kterého se ve školním roce 2022/2023 v prezenční formě zapojilo v různých věkových kategoriích v okresních a krajských kolech **více jak 26 000 žáků základních a středních škol**. Projekt byl podpořen ze státního rozpočtu částkou 638.120 Kč a Liberecký kraj se na jeho spolufinancování podílel částkou 1.080.892 Kč.

Uskutečnilo se 19 vědomostních soutěží pro žáky základních a středních škol, a to celkem v 57 krajských a 25 okresních kolech v různých věkových kategoriích. Partnery projektu byly tři domy dětí a mládeže, jedno středisko volného času dětí a mládeže, Severočeské muzeum v Liberci a Technická univerzita v Liberci. Na průběhu a vyhodnocení soutěží se podíleli pedagogové středních a základních škol a rovněž pedagogové TUL.

Liberecký kraj přispěl částkou 200.000 Kč na realizaci celostátního finále soutěže „Pedagogická poema“ (přehlídka v přednesu prózy, poezie, ve čtení a improvizaci žáků středních pedagogických škol, středních odborných škol pedagogických a pedagogických lyceí), kterou uspořádala příspěvková organizace Gymnázium a Střední pedagogická škola v Liberci. Liberecký kraj také finančně podpořil 31. ročník soutěžní přehlídky prací žáků středních a studentů vyšších odborných škol s výtvarnými a uměleckořemeslnými obory „Studentský design“, jejímž pořadatelem byla Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská v Železném Brodě.

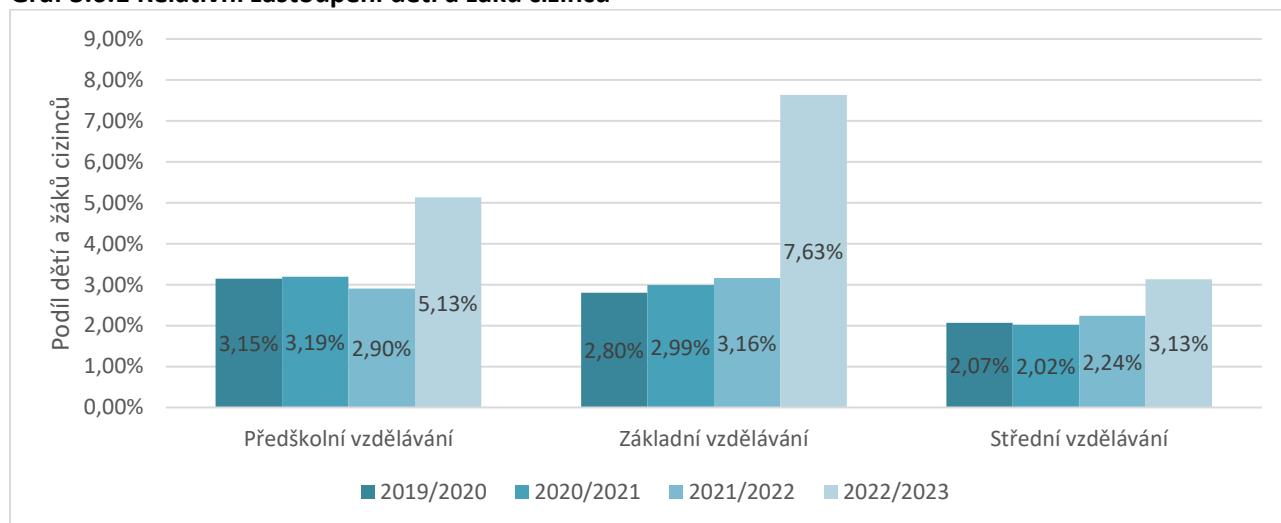
Za výsledky v ústředních kolech soutěží a další mimořádné úspěchy v oblasti vzdělávání ve školním roce 2022/2023 ocenil Liberecký kraj v prosinci 2023 celkem 88 žáků základních a středních škol finančním darem.

Mezi další významné projekty zaměřené na podporu talentovaných dětí a mládeže v přírodních a technických vědách a dlouhodobě spolufinancované Libereckým krajem patřily „Dětská univerzita 2022/2023“ (podpora LK 500.000 Kč), kterou realizovala TUL, „Podpora vzdělávání mládeže“ (podpora LK 800.000 Kč), kterou má na starosti iQLANDIA, o.p.s., v Liberci.

3.6 Vzdělávání cizinců

Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahují na občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území ČR pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se týká také cizinců, kteří jsou oprávněni pobývat na území ČR trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a účastníků řízení o udělení mezinárodní ochrany.⁷

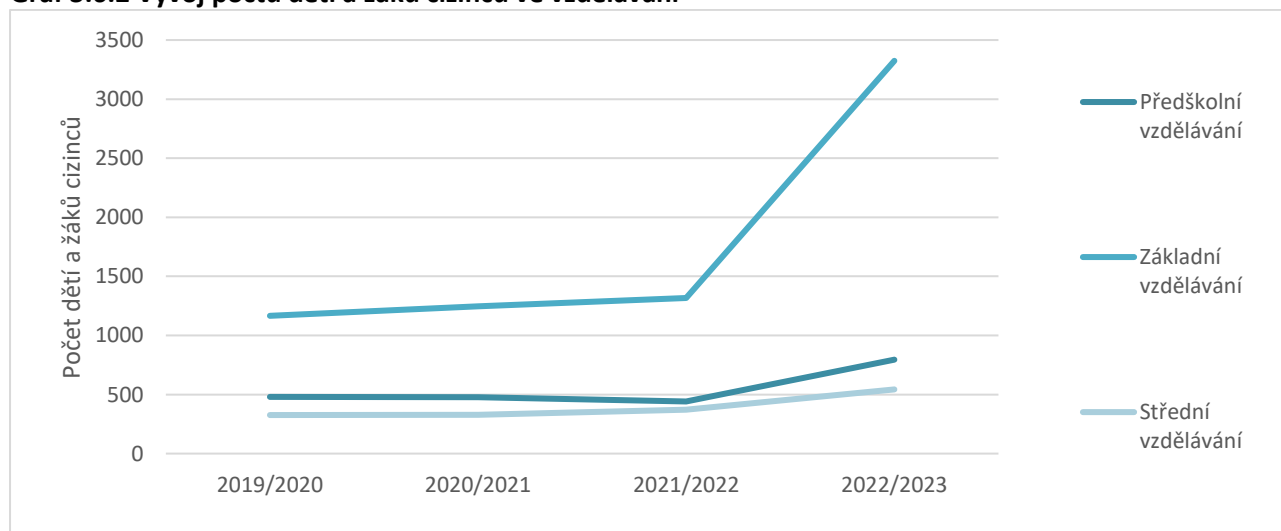
Graf 3.6.1 Relativní zastoupení dětí a žáků cizinců

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání představují děti/žáci cizinci v předškolním vzdělávání 5,13 %, v základním vzdělávání 7,62 % a ve středním vzdělávání 3,13 %. **Meziročně byl zaznamenán silný nárůst, což je způsobeno příchodem cizinců z Ukrajiny,** kterým byla v České republice poskytnuta dočasná ochrana v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny.

Graf 3.6.2 Vývoj počtu dětí a žáků cizinců ve vzdělávání

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

⁷ Vzdělávání dětí a žáků cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

Dlouhodobé směřování je zřejmé: od školního roku 2014/2015 dětí cizinců v mateřských školách a žáků cizinců v základních školách přibývá. Lze predikovat, že jde o nezvratný proces, na který musí všechny stupně vzdělávání reagovat.

Pokud jde o zemi původu dětí a žáků cizinců, jsou v Libereckém kraji nejpočetněji zastoupeny **děti a žáci z Ukrajiny, Mongolska, Slovenska a Vietnamu**. Zvláštností v Libereckém kraji je početná komunita s mongolskou státní příslušností na Českolipsku.

Tabulka 3.6.3 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání podle občanství

Stupeň vzdělávání školní rok	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Bulharsko	15	11	12	38	34	27	12	8	10
Kazachstán	0	1	3	7	6	4	4	6	6
Moldavsko	11	15	9	48	48	46	10	5	11
Mongolsko	127	103	110	247	262	277	28	42	41
Německo	2	1	0	5	4	4	0	2	1
Polsko	10	8	8	24	23	28	7	7	6
Rumunsko	13	8	5	30	30	28	3	2	6
Rusko	12	12	17	23	26	23	13	10	5
Slovensko	54	50	48	223	230	219	57	67	67
Ukrajina	105	105	446	356	393	2400	130	140	294
Vietnam	100	106	120	174	185	191	43	59	64
Ostatní cizinci	29	21	17	71	76	77	22	23	32
Celkem cizinci	478	441	795	1246	1317	3324	329	371	543

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

Vzdělávání žáků s nárokem na poskytování jazykové přípravy

Základní vzdělávání

K podpoře začleňování žáků cizinců do základního vzdělávání byla novelizována vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. Podle ustanovení § 10 krajský úřad ve spolupráci se zřizovateli a obecními úřady obcí s rozšířenou působností určuje školy, které poskytují bezplatnou jazykovou přípravu žáků cizinců. Jedná se o školy, kde podíl žáků cizinců z celkového počtu žáků činil k 31. březnu předcházejícího školního roku alespoň 5 %.

K 1. září 2022 tedy určil Krajský úřad Libereckého kraje pro poskytování jazykové přípravy žáků cizinců **49 základních škol**. Jejich počet se **k 31. 1. 2023 postupně zvýšil na 61**, a to na žádost samotných základních škol. Uvedená vyhláška totiž současně umožňuje zařadit na seznam škol určených pro jazykovou přípravu žáků cizinců i školu, která výše zmíněné podmínky nesplňuje, má však alespoň 5 žáků s nárokem na tuto přípravu.

K bezplatné jazykové přípravě se může přihlásit žák cizinec, který plní povinnou školní docházku ve škole na území České republiky nejvýše 12 měsíců před podáním žádosti. Jazyková příprava probíhá v určených školách prezenčně, výjimečně distančně, ve skupinách s nejvýše deseti žáky a trvá dle rozhodnutí ředitele školy od 100 do 200 hodin po dobu max. 10 měsíců, a to přednostně v době vyučování.

Střední vzdělávání

Dle § 20 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a dle § 6a vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška), vytváří krajský úřad seznam určených škol.

Na tento seznam byly zařazeny střední školy, ve kterých tvořil podíl žáků cizinců z celkového počtu žáků školy k 31. 3. bezprostředně předcházejícího školního roku alespoň 5 %. Na seznam určených škol mohly být rovněž zařazeny střední školy mající alespoň 5 žáků s nárokem na jazykovou přípravu (žák – cizinec, který se vzdělává ve škole zapsané v rejstříku škol a školských zařízení nejvýše 12 měsíců před podáním žádosti o zařazení do skupiny pro jazykovou přípravu).

Ve školním roce 2022/2023 byl seznam škol určených k poskytování jazykové přípravy žáků cizinců v Libereckém kraji vytvořen poprvé. Do tohoto seznamu byly zařazeny **4 střední školy**:

- Gymnázium, Mimoň, Letná 263, příspěvková organizace
- Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace
- Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace
- Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace (dnes Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec, příspěvková organizace).

Ve školním roce 2022/2023:

- v období září až prosinec 2022 požádaly 3 střední školy o finanční prostředky pro 54 žáků a plánovaly odučit 164 hodin
- v období leden až červen 2023 požádaly 3 střední školy o finanční prostředky pro 55 žáků a plánovaly odučit 305 hodin, vytvořily celkem 4 skupiny jazykové přípravy.

Opatření pro vzdělávání cizinců s nárokem na bezplatnou jazykovou přípravu ve středních školách byla stanovena pro školní rok 2022/2023. Následně byla účinnost těchto opatření vyhláškou prodloužena k 1. 9. 2024.

3.7 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém.

Na území Libereckého kraje působí **21 základních uměleckých škol** (dále jen „ZUŠ“), všechny jsou zřizovány obcemi. Převažují ZUŠ zřízené jako samostatné právnické osoby, pouze 3 (v Liberci v Jabloňové ulici, Hrádku nad Nisou a ve Frýdlantě) jsou organizačně spojeny se základní školou. Přehled ZUŠ včetně všech míst poskytovaného vzdělávání je uveden v tabulce 3.7.1 v příloze.

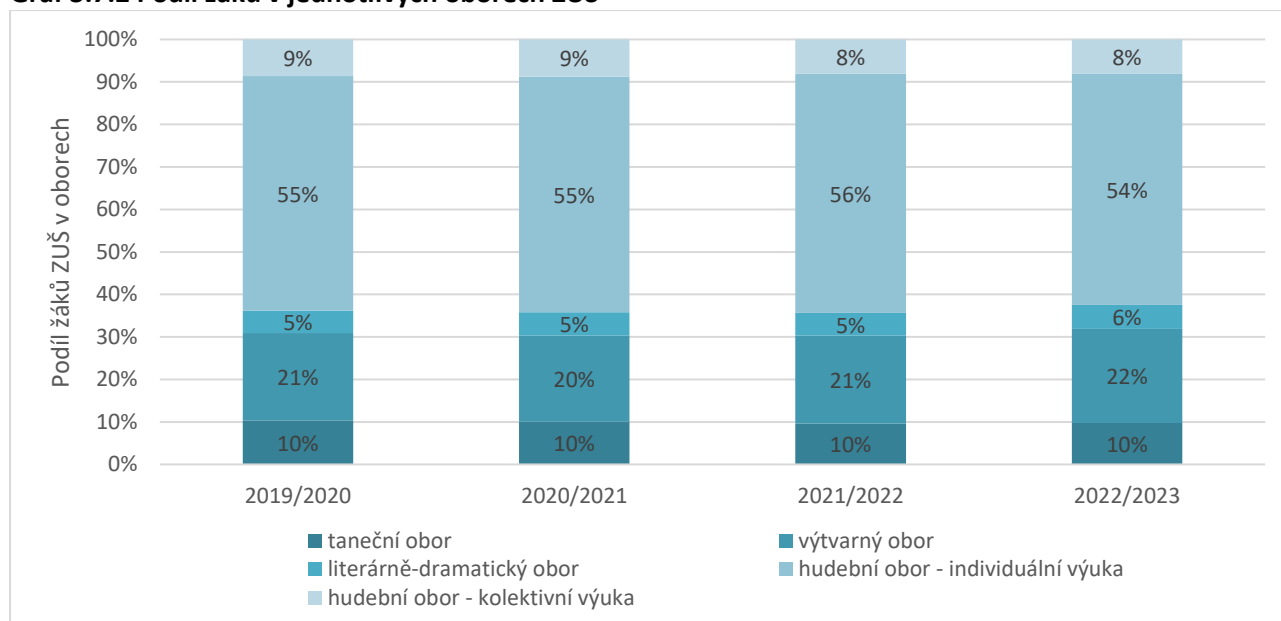
Počet zapsaných účastníků v základním uměleckém vzdělávání ve školním roce 2022/2023 činil 9 982. Oproti předchozímu roku se zvýšil o 432 žáků. Využití celkové kapacity škol se meziročně zvýšilo z 90,27 na 93,68 %, přestože kapacita základních uměleckých škol v kraji byla k 1. 9. 2022 navýšena o 190.

DZ LK 2020–2024 v kritériích rozvoje umožňuje **nárůst kapacit** stávajících ZUŠ, ovšem v souladu s demografickým vývojem dané věkové kategorie. DZ LK 2020–2024 vychází z DZ ČR 2019–2023, který umožňuje navýšení kapacity ZUŠ tam, kde podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6-18 let nepřekračuje 20 %. V Libereckém kraji tvoří tento podíl pouze 17,28 %, jsou zde však velké rozdíly mezi okresy, kdy okres Semily s 30 % vysoce převyšuje ostatní. Ve všech okresech Libereckého kraje s výjimkou okresu Semily je tak dán prostor pro vyrovnání rozdílů v dostupnosti základního uměleckého vzdělávání v rámci kraje, a to především zřízením odloučených pracovišť stávajících základních uměleckých škol, nebo navýšením kapacit již zapsaných pracovišť.

Podpora dostupnosti základního uměleckého vzdělávání je směřována do menších obcí či socioekonomicky slabých oblastí. V souladu s DZ LK 2020–2024 vyzval krajský úřad ZUŠ s nízkým podílem kapacit na populaci ve věku 6-18 let k podání žádosti o navýšení kapacit, pokud to umožňuje jejich majetkové a personální zajištění. ZUŠ této výzvy využily a k 1. 9. 2023 navýšily svoje kapacity.

Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální či skupinovou výukou, následuje výtvarný obor a taneční obor.

Graf 3.7.2 Podíl žáků v jednotlivých oborech ZUŠ

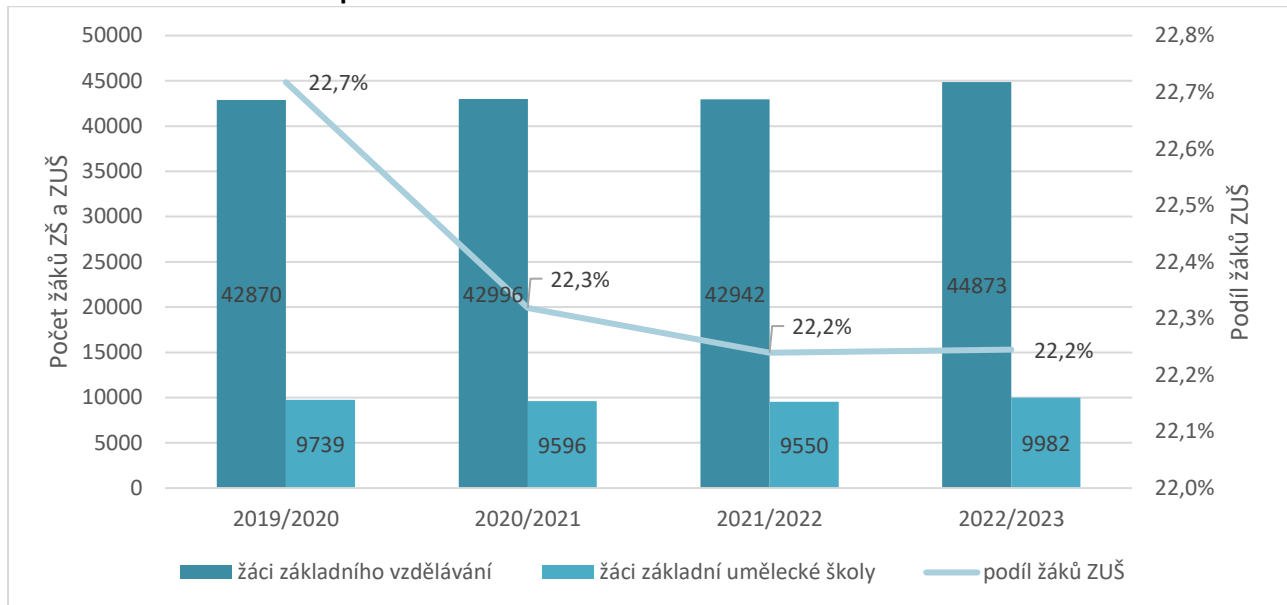

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

Poznámka: Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

Počty žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, **se meziročně navýšily**. Podíl počtu žáků docházejících do ZUŠ vůči počtu všech žáků v základním vzdělávání zůstává stejný – kapacity ZUŠ se navýšily a přibývá i žáků v základním vzdělávání v souvislosti s pozitivním demografickým vývojem v segmentu žáků v základním vzdělávání.

Graf 3.7.3 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj dat: Statistické výkazy k 30. 9., MŠMT.

Poznámka: Údaj o žácích v základním vzdělávání zahrnuje žáky základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií. Údaj o žácích ZUŠ nezahrnuje vzdělávání dospělých.

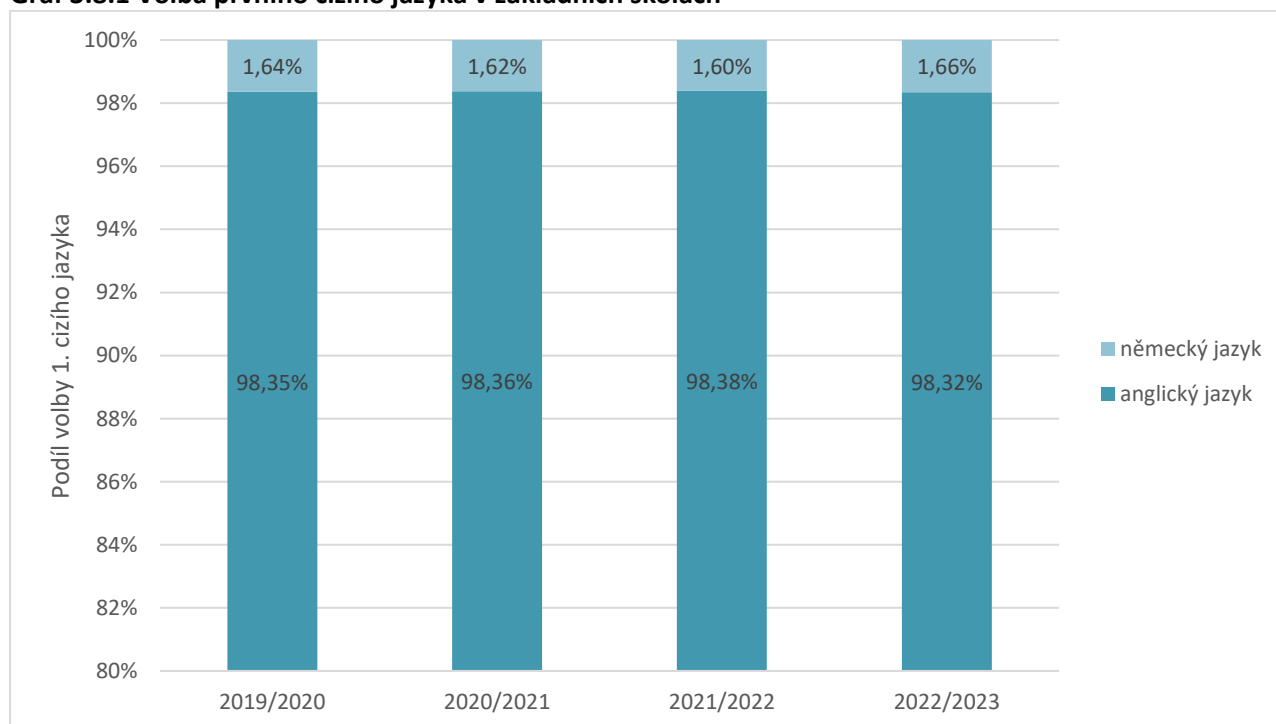
3.8 Jazykové vzdělávání

Největší objem výuky cizích jazyků se realizuje v základních a středních školách. Hodinová dotace je stanovena v rámcových vzdělávacích programech. Školy si způsob výuky cizích jazyků stanoví ve svých školních vzdělávacích programech. Výuka prvního cizího jazyka v základní škole probíhá povinně od 3. do 9. ročníku a má časovou dotaci 3 hodiny týdně.

Další cizí jazyk se do výuky zařazuje nejpozději od 8. ročníku. RVP pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk angličtinu, a to zejména kvůli návaznosti vzdělávacích programů. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji jako první cizí jazyk nevolili.

Dlouhodobě ve více jak 98 procentech si žáci základních škol volí jako první cizí jazyk angličtinu. Obdobně německý jazyk si jako první cizí jazyk v základní škole dlouhodobě vybírá kolem 1,6 % žáků. Společně pak angličtina a němčina při volbě prvního cizího jazyka zaujímají podíl 99,98 procenta.

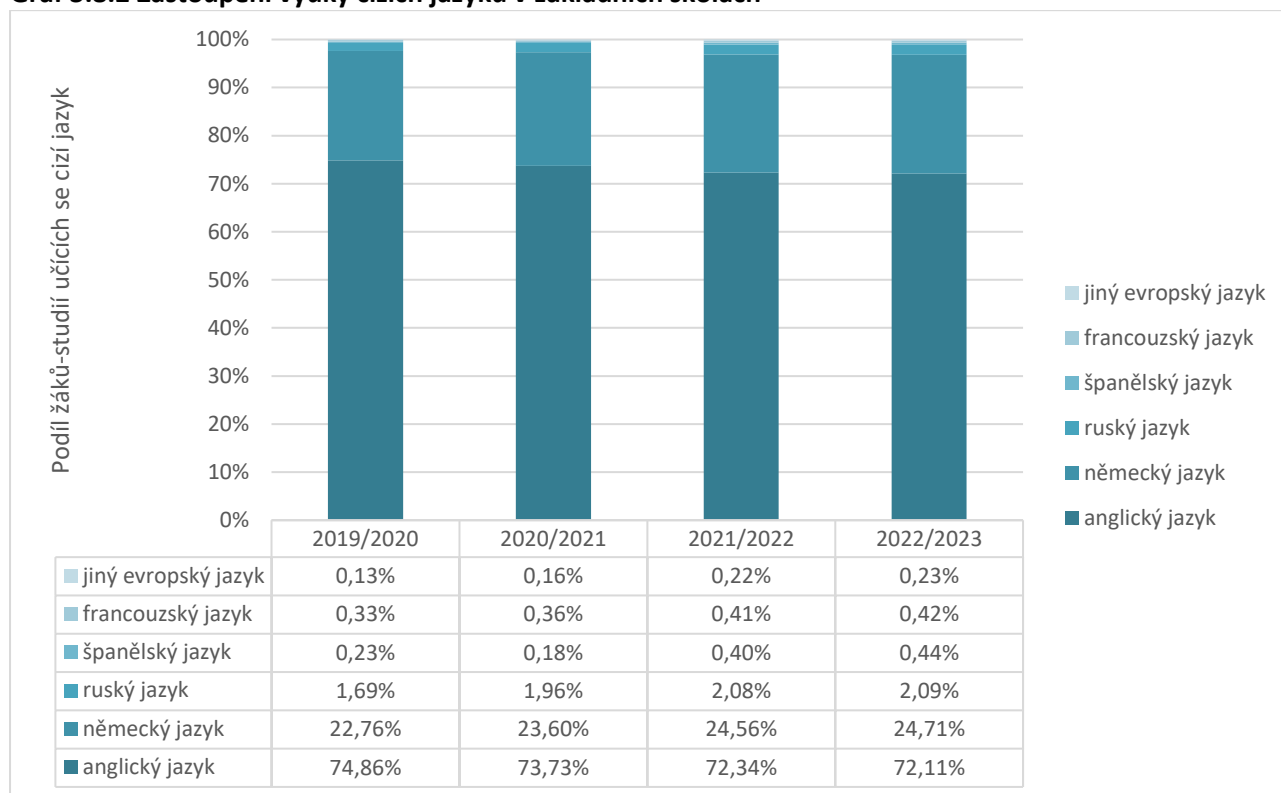
Graf 3.8.1 Volba prvního cizího jazyka v základních školách

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Kombinace anglického a německého jazyka je přitom nejčastější kombinací prvního cizího jazyka s dalším cizím jazykem v základních školách. Zastoupení dalších cizích jazyků znázorněných v grafu 3.8.2 je nízké.

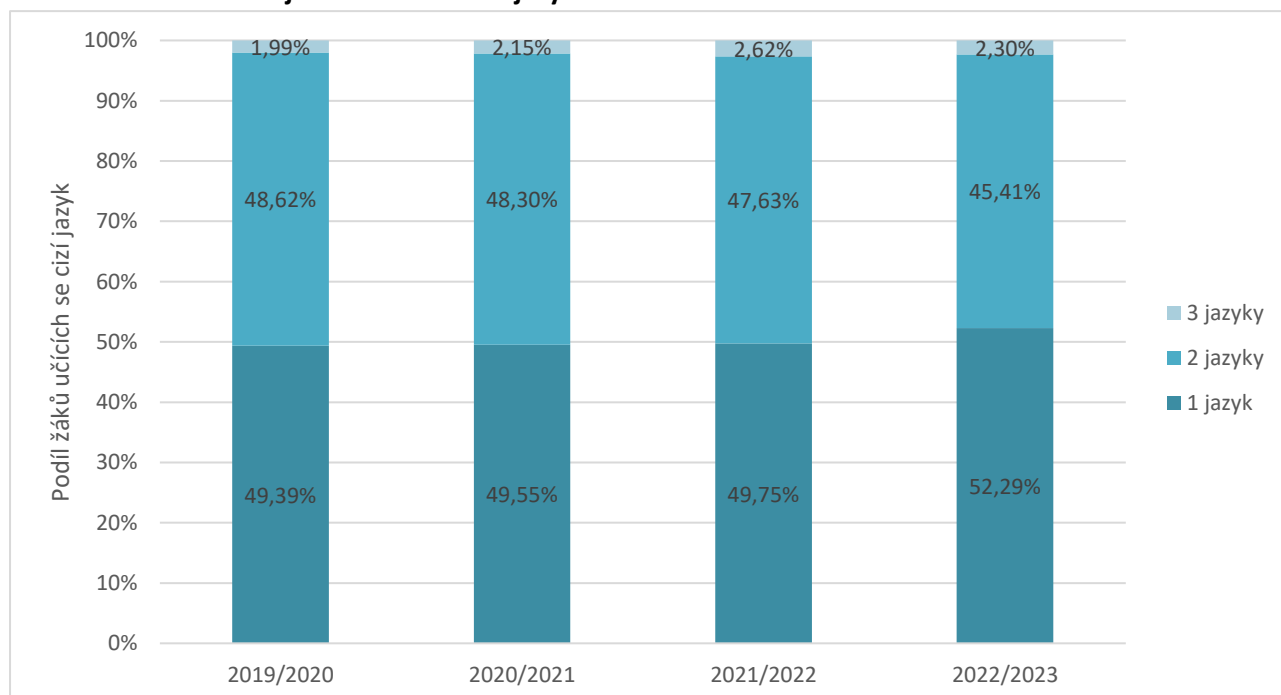
Graf 3.8.2 Zastoupení výuky cizích jazyků v základních školách

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malé míře i tři cizí jazyky, přičemž polovina žáků ve středních školách se učí dvěma nebo třemi cizími jazyky (graf 3.8.3).

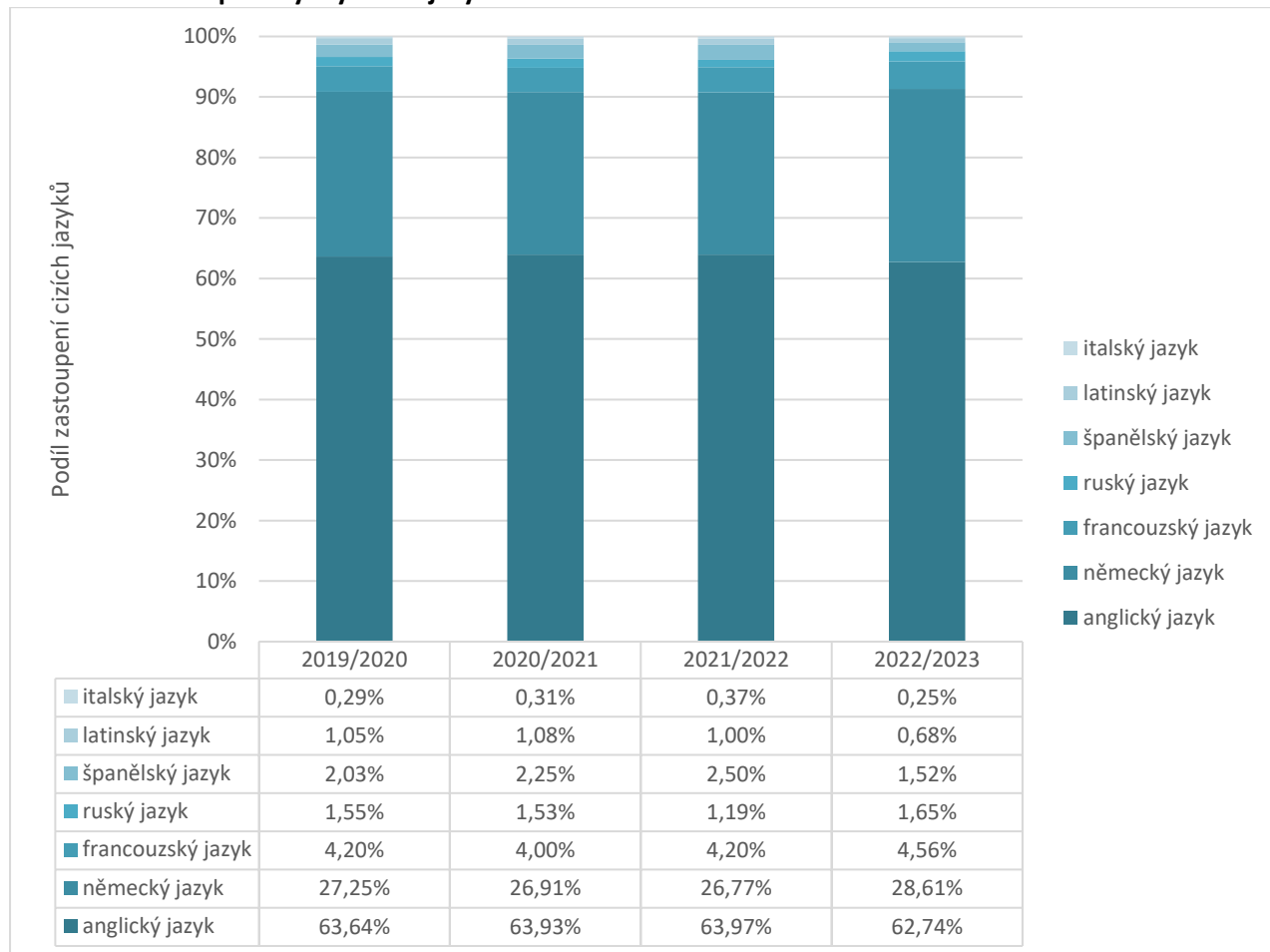
Graf 3.8.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve středních školách

Zdroj: Statistické výkazy k 30. 9. daného školního roku, MŠMT.

Také ve středních školách je nejčastějším vyučovaným jazykem anglický jazyk a dále jazyk německý, stejně jako je tomu při preferencích na základních školách. Další cizí jazyky jsou vyučovány v míře do deseti procent.

Graf 3.8.4 Zastoupení výuky cizích jazyků ve středních školách

Pozn: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí

Zdroj: Statistické výkazy k 30.9. daného školního roku, MŠMT

Dá se předpokládat, že i nadále bude nejčastěji volen ve školách jazyk anglický. Výuka německého jazyka je dána geografickou polohou Libereckého kraje, resp. celé České republiky. Významným faktorem je rovněž personální zajištění výuky cizích jazyků.

Možnost jazykového vzdělávání nejen v základních a středních školách, ale i pro širokou veřejnost je dána jazykovou školou s právem státní jazykové zkoušky, a to při Obchodní akademii a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace, kterou zřizuje Liberecký kraj.

Další širokou nabídku jazykového vzdělávání nabízí soukromé subjekty či subjekty s nabídkou celoživotního vzdělávání jako například soukromé jazykové školy, NPI, Centrum vzdělanosti Libereckého kraje a další.

DZ LK 2020–2024

Cíl *zkvalitňovat jazykovou výuku* je naplňován díky podpoře škol a jejich zapojení v několika projektech. Podpora škol v oblasti zkvalitňování jazykové výuky je hrazena převážně z programu Domu zahraniční spolupráce Erasmus+. Jedná se o podporu zahraniční mobility pro žáky i pedagogické pracovníky. Ve školním roce 2022/2023 této příležitosti využilo 7 středních a vyšších odborných škol v Libereckém kraji.

3.9 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech. Školní družiny a školní kluby působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. Střediska volného času pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působilo **17 středisek volného času**. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje církev Jednota bratrská, jsou všechna ostatní zřizována obcemi. Přehled středisek je uveden v tabulce 3.9.1 v příloze.

Zájmová činnost ve střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 3.9.2.

V rámci kraje se ve srovnání s minulým školním rokem **počet zájmových útvarů zvýšil**, přičemž počet účastníků do nich docházejících se dle vykázaných údajů výrazně snížil; snížil se tedy i jejich průměrný počet v odděleních. Od školního roku 2022/2023 však **došlo ke změně metodiky vykazování účastníků** (tzv. unikátní účastník), **meziroční srovnání tedy není plně vypovídající**.

Tabulka 3.9.2 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok			
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Středisek	17	17	17	17
Zájmových útvarů	912	932	899	919
Účastníků zájmových útvarů	10 041	8 925	9 337	6 636
Účastníků v odděleních – průměrný počet	11,0	9,6	10,4	7,2
Žáků základního vzdělávání	42 870	42 996	42 942	44 873
Účast žáků základního vzdělávání na činnosti SVČ	23,4 %	20,8 %	21,7 %	14,8 %

Zdroj dat: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9., resp. k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Pozn.: Údaje o žácích základního vzdělávání zahrnují žáky nižšího stupně víceletých gymnázií, nejsou zahrnuti žáci základních škol zřizovaných MŠMT. Od školního roku 2022/2023 došlo ke změně metodiky vykazování účastníků (tzv. unikátní účastník), časové řady nelze v plném rozsahu porovnávat.

Školní družiny a školní kluby

Zájmové vzdělávání je poskytováno i ve školní družině a školním klubu. Činnost školní družiny (ŠD) je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce, přičemž pravidelná denní docházka je definována jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně čtyři dny v týdnu po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců.

Činnost školního klubu (ŠK) je určena přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia přihlášené k pravidelné denní docházce nebo pravidelné docházce, přičemž pravidelná docházka je vymezena jako zájmové vzdělávání v rozsahu nejméně jedenkrát za dva týdny po dobu nejméně pěti po sobě jdoucích měsíců.

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 31. 8. 2023 **zapsáno 198 školních družin a 18 školních klubů**, z toho jich zřizují obce 200, Liberecký kraj 8, registrované církve 3 a soukromých je 5 školních družin. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení v ŠD a ŠK jsou uvedeny v tabulce 3.9.3.

Tabulka 3.9.3 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

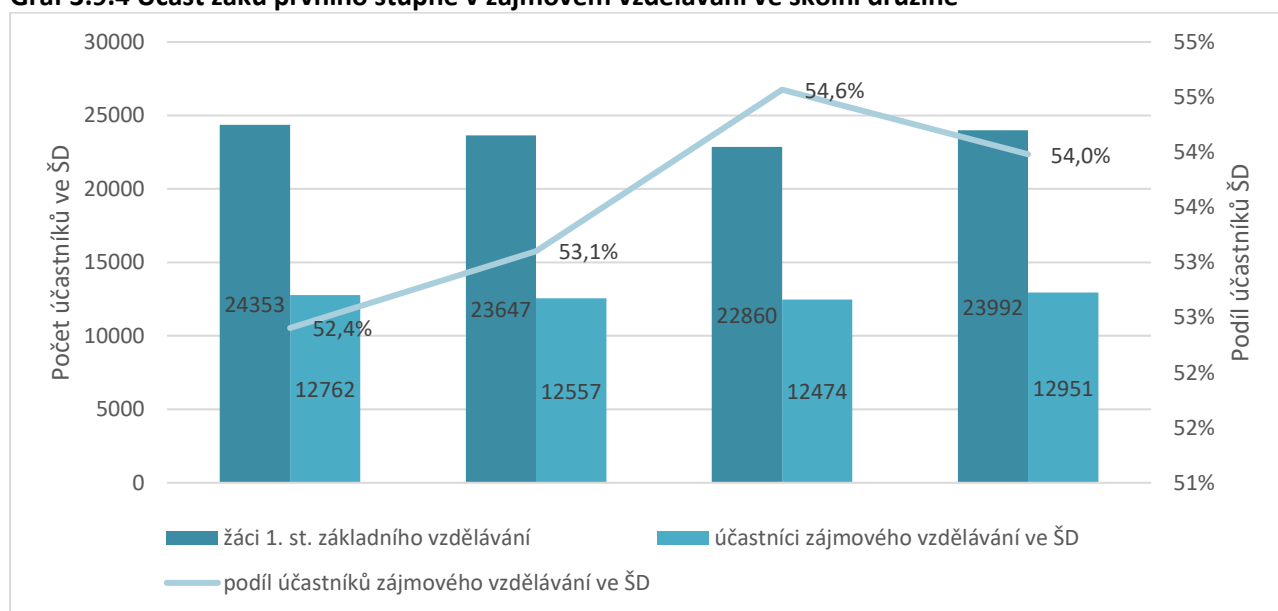
	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
účastníci zájmového vzdělávání ve ŠD	12 762	12 557	12 474	13 231
oddělení	514	522	525	557
průměrný počet účastníků v oddělení	24,8	24,1	23,8	23,8

Zdroj dat: zahajovací statistické výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT

V předcházejících letech vstupovalo do základního vzdělávání více žáků, s tím rostla poptávka po zařazení žáků do zájmového vzdělávání ve školní družině. Kapacity školních družin nelze z úrovně krajského úřadu snižovat, naopak **DZ LK 2020–2024** v kritériích rozvoje stanovil, že *kapacity školních družin lze navyšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy*. Výjimkou mohou být kapacity družin v obcích s nedostatečnou dopravní obsluhou a nízkou mírou jiných volnočasových aktivit žáků. Základním školám, které toto kritérium splňovaly a podaly žádost o navýšení kapacity školní družiny, bylo vyhověno.

Meziročně se počet účastníků vzdělávání ve ŠD i počet oddělení výrazně navýšil. Ze základních škol je přesto stále patrný tlak na další navyšování kapacit školních družin s tím, aby byl plně uspokojen zájem o přijetí pro žáky 1. stupně.

Graf 3.9.4 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj dat: Statistické výkazy podle stavu k 30. 9., resp. k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

3.10 Školské poradenské služby

Pedagogicko-psychologické poradny

PPP vstupují do vzdělávacího procesu v případech, kdy je nějakým způsobem znesnadněn. Hlavní součástí aktivit PPP je přímá práce s dětmi, žáky a studenty ve věku od tří let do ukončení středního, resp. vyššího odborného vzdělávání, a rovněž práce s jejich rodiči. PPP poskytují pomoc zejména formou **individuální, ale i skupinové péče**. Na základě doporučení PPP je volen nebo upravován vzdělávací proces dítěte, žáka nebo studenta. PPP aktivně ovlivňují proces přijímání a upevňování poznatků, postojů a hodnotové orientace (volba vhodného učebního stylu, rodinná terapie apod.). Dále poskytují **kariérové poradenství** a aktivně se podílí na činnostech v systému **primární prevence rizikového chování** u dětí a mládeže. Činnost PPP realizují zejména ambulantně a návštěvami odborných zaměstnanců ve školách a školských zařízeních.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP, v každém okrese jedna:

- Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace,
 - odloučené pracoviště ve Frýdlantu,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
- Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace,
 - odloučená pracoviště v Turnově a Jilemnici,
- Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace,
 - odloučené pracoviště v Novém Boru.

Ve školním roce 2022/2023 **počet klientů PPP meziročně klesl o 597**. Graf níže dále ukazuje, že nejčastějším důvodem příchodu klientů do PPP jsou **výukové problémy**.

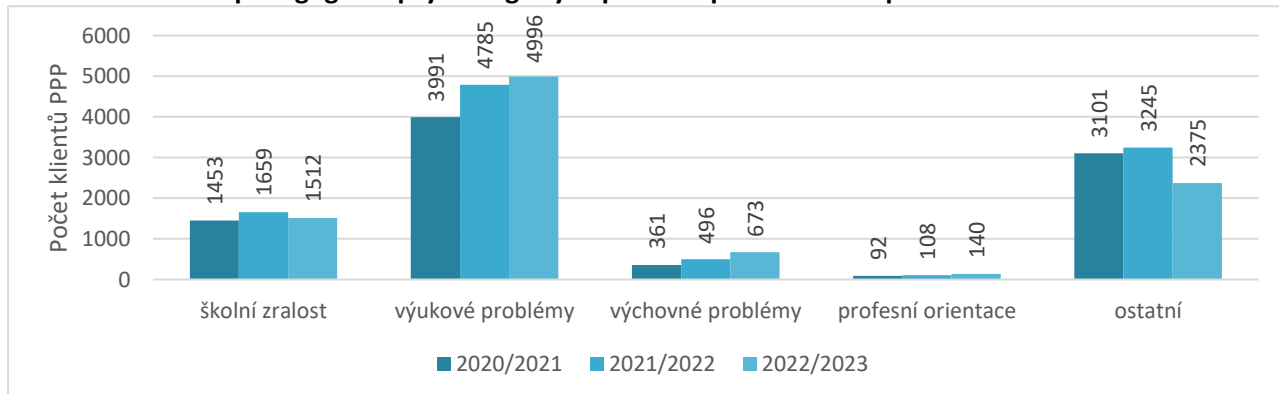
Tabulka 3.10.1 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti PPP	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Mateřská škola	1 800	2 166	1 960
Přípravná třída / stupeň	77	95	99
Základní škola	6 377	7 148	6 691
Střední škola	711	839	910
Konzervatoř	1	3	2
VOŠ	3	2	8
Rodiče a jiní	29	40	26
Celkem	8 998	10 293	9 696

Zdroj: výkazy Z 23-01 k 30. 9. v daném školním roce.

Poznámka: Klienti se vykazují za předcházející šk. rok, nejnovější údaje jsou tedy ze statistického výkazu k 30. 9. 2023.

Graf 3.10.2 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: výkazy Z 23-01 k 30. 9. v daném školním roce

Speciálně pedagogická centra

Základ odborného týmu SPC tvoří **speciální pedagog, psycholog a sociální pracovník**. Podle druhu a stupně zdravotního postižení klientů jednotlivých SPC může být tým doplněn dalšími odborníky. Obsahem činnosti SPC je zabezpečovat speciálně pedagogickou, psychologickou a další potřebnou podpůrnou péči klientům se ZP. Zároveň SPC poskytují odbornou pomoc v procesu pedagogické a sociální integrace, a to ve spolupráci s rodinou, školou, školskými a dalšími zařízeními a dalšími odborníky.

Na území Libereckého kraje působí pět SPC:

- SPC logopedické a surdopedické, příspěvková organizace (pro klienty s narušenou komunikační schopností a sluchově postižené),
 - odloučená pracoviště v České Lípě a v Semilech,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace (pro klienty tělesně postižené a klienty s poruchami autistického spektra),
 - dvě pracoviště v Liberci: pro klienty s poruchou autistického spektra a druhé pro tělesně postižené,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace (pro zrakově postižené klienty),
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace (pro mentálně postižené klienty nebo se souběžným postižením více vadami),
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně a speciálně pedagogickém centru, Semily, příspěvková organizace (pro klienty s poruchami autistického spektra),
 - pracoviště v Turnově a v České Lípě.

Z dat vyplývá, že ve školním roce 2022/2023 se **počet klientů SPC zvýšil (celkem o 136)**. Přitom v loňském meziročním srovnání jejich počet narostl méně (celkem o 109). Níže uvedený graf ukazuje, že nejčetnějším druhem postižení jsou **vady řeči**.

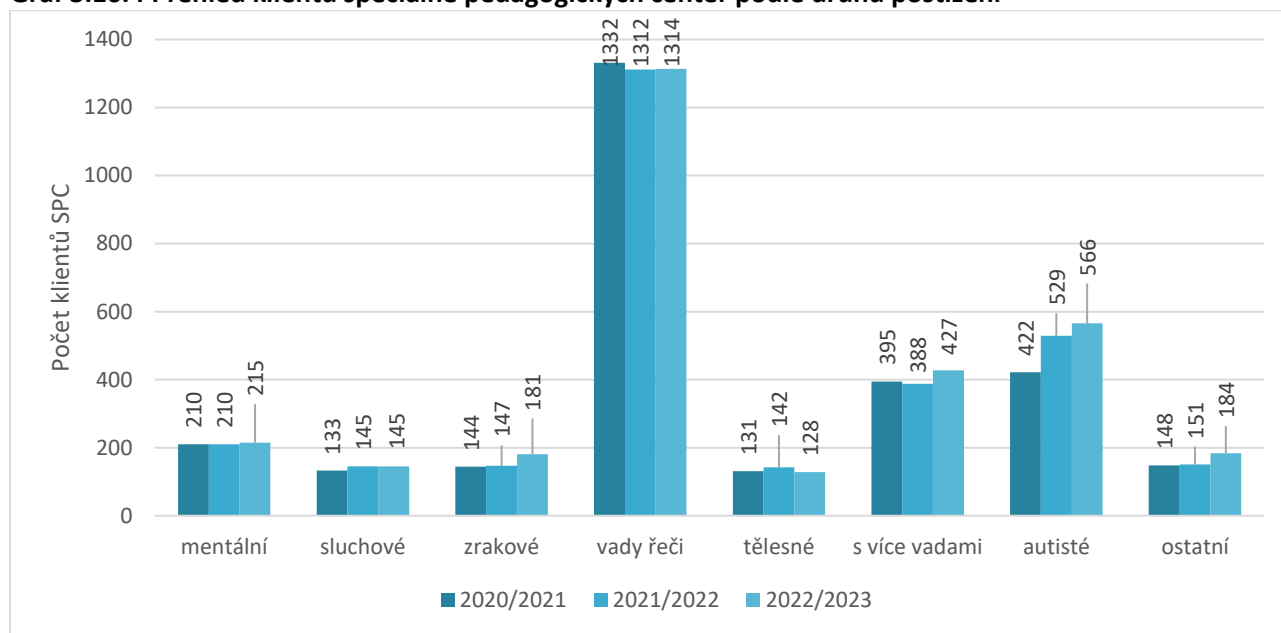
Tabulka 3.10.3 Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti SPC	Druh školy, PS, PT	2020/2021	2021/2022	2022/2023
z běžných škol	MŠ	477	494	564
	PT	16	11	21
	ZŠ	1 074	1 084	1 103
	SŠ	164	206	197
	KON	2	1	0
	VOŠ	0	1	0
ze speciálních tříd a škol	MŠ	304	283	283
	PS	14	26	38
	ZŠ	683	704	713
	SŠ	95	103	115
Rodiče klientů a školsky nezařazení		86	111	126
Celkem		2 915	3 024	3 160

Zdroj: výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce

V rámci projektu NAKAP LK realizovala své aktivity také **platforma PPP a SPC** určená pracovníkům školských poradenských zařízení v kraji. Bližší informace o těchto aktivitách naleznete v kapitole 5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií.

Graf 3.10.4 Přehled klientů speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: výkazy Z 33-01 k 30. 9. v daném školním roce

Zatímco v případě speciálně pedagogických center pokračoval stejně jako v předchozích letech trend meziročního nárůstu, v případě pedagogicko-psychologických poraden došlo po několika letech k poklesu počtu klientů. Stoupal pouze počet klientů PPP ze středních škol.

I nadále byli mezi přicházejícími uprchlíky z Ukrajiny děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Školská poradenská zařízení se musela vypořádat se specifiky vyšetření dětí s odlišným mateřským jazykem, například využitím tlumočnicků při vyšetření.

Z hlediska cílů **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že jsou naplňovány. *Liberecký kraj podporuje reorganizaci stávajících SPC*, a to jak navyšováním úvazků pracovníků, tak zřízením odloučených pracovišť ŠPZ. V souladu s opatřením DZ LK 2020–2024 se také projekt NAKAP LK II snažil vytvářet podmínky pro získávání odborných pracovníků pro ŠPZ. Další informace o aktivitách organizovaných v rámci tohoto projektu naleznete v kapitole 5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií.

3.11 Ostatní školská zařízení

Výchovná a ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2022/2023 provozováno **19 školských výchovných a ubytovacích zařízení**, z toho 17 domovů mládeže a dva internáty. 15 domovů mládeže a oba internáty zřizoval Liberecký kraj a jeden domov mládeže soukromá právnická osoba a jeden domov mládeže církev. Kapacita všech zařízení byla 2 277, počet vykázaných lůžek činil 2 086.

Kraj provozoval 17 těchto zařízení. Celková lůžková kapacita domovů mládeže činila 1 825 lůžek. Ubytování žáci a studenti obsadili 1 550 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 26. Celková lůžková kapacita internátů činila 90 lůžek, ubytovaných žáků bylo 85. Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá právnická osoba, činila 131 a ubytování žáci obsadili 129 lůžek. Lůžková kapacita domova mládeže zřizovaného církví činila 40 a ubytovaných bylo 35.

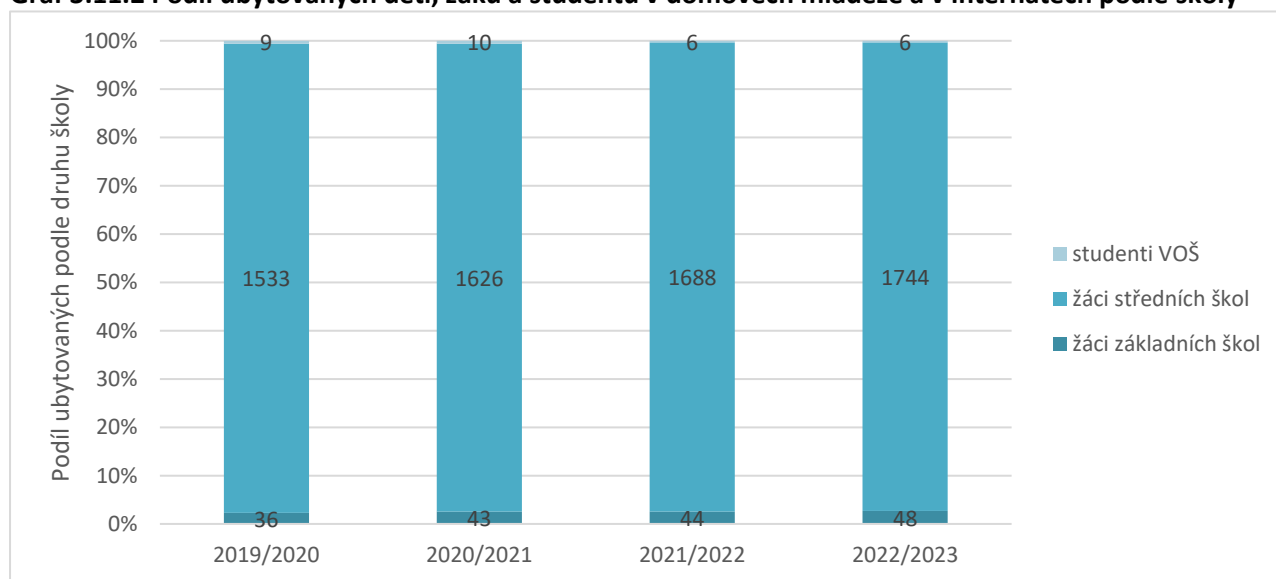
Tabulka 3.11.1 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

		2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	3	2	3	1
	ZŠ	36	43	44	48
	SŠ	1 533	1 626	1 688	1 744
	VOŠ	9	10	6	6
Počet ubytovaných jiných osob		16	20	18	26
Celkem dětí, žáků a studentů		1 581	1 681	1 741	1 799
Celkem ubytovaných		1 597	1 701	1 759	1 825

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. v daného školního roku.

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně žáci středních škol. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 56 žáků. Tak jako i v předchozích třech letech meziročního srovnání jde opět o nárůst. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol byl ve školním roce 2022/2023 shodný s rokem předchozím. Celkově se meziročně **zvýšil počet ubytovaných dětí, žáků a studentů** o 58 ubytovaných a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 66 osob.

Graf 3.11.2 Podíl ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech podle školy

Zdroj: Statistické zahajovací výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Ve školním roce 2022/2023 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno **72 výchovných skupin**, do kterých bylo rozděleno 1 799 dětí, žáků a studentů. Meziročně se počet výchovných skupin nezměnil.

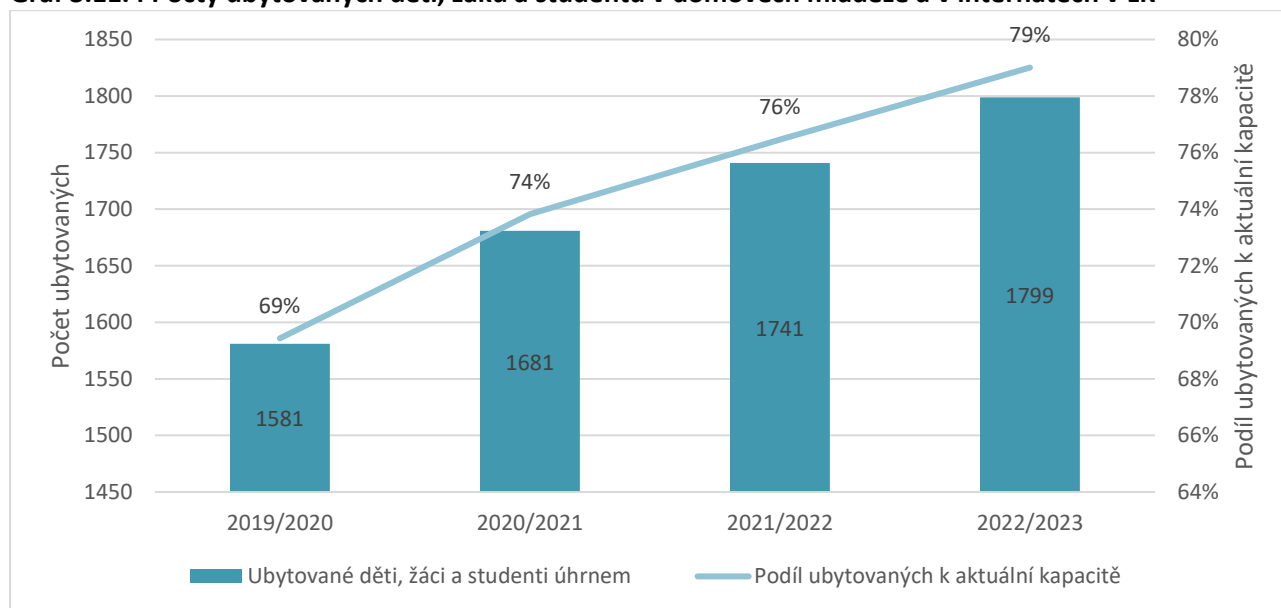
Tabulka 3.11.3 Počty výchovných skupin a žáků

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Výchovné skupiny celkem	65	72	72	72
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	7	8	7	7

Zdroj: MŠMT – statistické výkazy k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Ve školním roce 2022/2023 došlo opět ke **zvýšení zájmu o ubytování** ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních. Tento trend je patrný **už šestým rokem** v řadě za sebou. Školská výchovná a ubytovací zařízení byla obsazena ze 79 %, jak ukazuje následující graf.

Graf 3.11.4 Počty ubytovaných dětí, žáků a studentů v domovech mládeže a v internátech v LK

Zdroj: Statistické výkazy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, rejstřík škol a školských zařízení k 31. 10. 2022, MŠMT.

Cíle **DZ LK 2020–2024** se podařilo naplnit částečně. *Dostupnost domovů mládeže* byla v Libereckém kraji po celé období *zachována*. Přitom kapacita školských ubytovacích zařízení se jeví jako dostatečná. Domovy mládeže a internáty byly ve školním roce 2022/2023 naplněny z cca 79 %, volných míst tak zbývalo 287 (obsazenost žáků a studentů k celkové lůžkové kapacitě). K nepřetržitému nárůstu počtu ubytovaných dochází ale již šest let za sebou.

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji budou **počty ubytovaných mírně stoupat**. Dramatický nárůst zájmu o ubytování však nepředpokládáme. Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří vstupují do segmentu středního vzdělávání. Na počet ubytovaných tak působí různé faktory, např. demografický vývoj, rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdném apod. Negativem tohoto segmentu zůstává skutečnost, že se *dosud nepodařilo stanovit standardy pro materiální vybavení domovů mládeže*. Volnočasové aktivity jsou v těchto zařízeních dlouhodobě podporovány.

K 1. 1. 2023 byl areál domova mládeže z bývalé Střední školy strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace, převeden na Střední zdravotnickou školu a Vyšší odbornou školu zdravotnickou, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace. Jedná se o areál v Truhlářské ulici a areál domova mládeže v Zeyerově ulici.

Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb, plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Úkolem dětských domovů je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování.

Do dětských domovů mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od tří do osmnácti let. Pobyt klienta po dovršení zletilosti je možný, pokud je mu soudně prodloužena ústavní výchova do devatenácti let. Zařízení mohou poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě i po ukončení výkonu ústavní výchovy. Je to možné v případech, kdy se taková osoba připravuje na budoucí povolání, nejdéle však do jejich dvaceti šesti let, a to za podmínek sjednaných ve smlouvě mezi nezaopatřenou osobou a dětským domovem.

Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují běžnému fungování rodiny. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit v místech, kde sídlí. Děti navštěvují školy a volnočasové aktivity mimo dětské domovy.

Liberecký kraj zřizuje **sedm dětských domovů**. V domovech je **celkově 230 lůžek**. Jedná se o:

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá – Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji **tři zařízení zřizovaná MŠMT**:

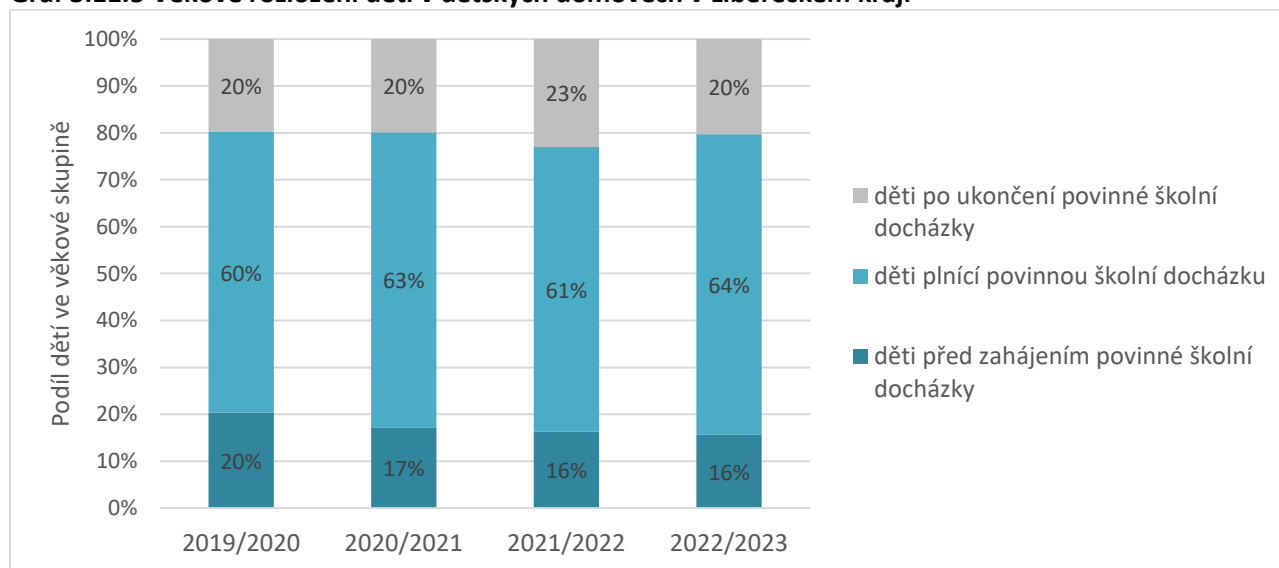
- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89, příspěvková organizace,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438, příspěvková organizace.

V Libereckém kraji působí Středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní škola, Liberec. Má lůžkovou a ambulantní část v Liberci a ambulantní pobočky ve Frýdlantu a České Lípě. Od ledna 2023 se s finanční podporou města Jablonec nad Nisou a Krajského úřadu LK nově otevřela i ambulantní část v Jablonci nad Nisou. Liberecký kraj dále podpořil zajištění provozu tří ambulantních SVP účelovou dotací ve výši 500.000 Kč.

Ve školním roce 2022/2023 bylo podle stavu k 31. 10. 2022 **v dětských domovech** umístěno **192 dětí**. Ke stejnému datu bylo nově přijato 46 dětí převážně ve věku, kdy plní povinnou školní docházku. Naopak dětské domovy opustilo 48 dětí, z toho 6 odešlo do pěstounské péče. I přes veškeré snahy pracovníků ústavů a za vysoké podpory státu se počet umístěných dětí v posledních letech snižuje.

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že nejvyšší zastoupení v počtu umístěných dětí je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (64 %), následují děti po ukončení povinné školní docházky (20,3 %) a nejméně jsou v tomto typu zařízení zastoupeny děti před zahájením povinné školní docházky (15,6 %).

Graf 3.11.5 Věkové rozložení dětí v dětských domovech v Libereckém kraji

Zdroj: Statistický výkaz podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Údaje nezahrnují dětské domovy a diagnostické ústavy zřizované MŠMT

Dětské domovy se starají také o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkem je takových dětí 79. Nejčastějším důvodem je zdravotní postižení, zejména pak postižení mentální, které se týká 49 dětí.

Z důvodu umísťování dětí do dětských domovů většinou bez diagnostiky jsou na personál kladeny velké požadavky. Ve všech dětských domovech zřizovaných Libereckým krajem pracovalo **celkem 94 odborných zaměstnanců**. Strukturu těchto zaměstnanců zachycují následující tabulky.

Tabulka 3.11.6 Odborní zaměstnanci podle stavu k 31. 10. 2022

	Fyzické osoby	z toho spec. pedagogové	Přepočtené úvazky
Speciální pedagogové	3	2	3
Vychovatelé	63	33	61,5
Asistenti pedagogů	20	1	18,9
Sociální pracovníci	7	0	6,7
Ostatní odborní pracovníci	1	0	0,4
Celkem	94	36	90,5

Zdroj: Statistický výkaz podle stavu k 31. 10. v daném školním roce, MŠMT.

Poznámka: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

Meziročně došlo k **nárůstu odborných zaměstnanců**, který je patrný i v přepočtu na plně zaměstnané. Zvýšení počtu zaměstnanců reaguje na současné směřování ústavní péče do tzv. rodinných skupin, které mají vyšší náročnost na počet úvazků.

Tabulka 3.11.7 Odborní pracovníci dětských domovů v časové řadě

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Fyzické osoby	80	78	92	94
Přepočet na plně zaměstnané	73,5	73	87,8	90,5

Zdroj dat: výkaz o zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy podle stavu k 31. 10. v daném školním roce.

Pozn.: Nejsou zahrnuty počty pracovníků v zařízeních zřizovaných MŠMT.

S ohledem na cíle **DZ LK 2020–2024** se zaměstnanci dětských domovů nadále snažili *podporovat náhradní rodinnou péči* tam, kde je pro dítě vhodná. V zájmu snahy o deinstitucionalizaci byla výchovná péče poskytována v maximální možné míře v rodinných skupinách o šesti až osmi dětech a dospívajících, přičemž velký důraz byl a je stále kladen i na zachování sourozeneckých vztahů. Pro zlepšení situace v této oblasti je podstatná bližší spolupráce s ostatními subjekty, které se na náhradní rodinné péči podílí. I do budoucna tedy zůstává cílem nastavit efektivní spolupráci všech subjektů v péči o ohrožené děti.

V této souvislosti je vhodné zmínit, že nejen ve školním roce 2022/2023, ale i v letech předešlých organizoval také Krajský úřad Libereckého kraje různá mezioborová setkání a společné akce jak odborníků, tak pracovníků úřadu z oblasti zdravotnictví, sociálních věcí a školství.

Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo podle stavu k 31. 10. 2022 ve školním roce 2022/2023 celkem **397 zařízení školního stravování**. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zapsáno celkem 292 školních jídelen, 2 školní jídelny – vývařovny, 101 školních jídelen – výdejen a 2 školní jídelny – výdejny lesní mateřské školy. **Kapacity** zařízení školního stravování **byly navyšovány** a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

V zařízeních školního stravování se ve školním roce 2022/2023 stravovalo celkem **61 438 zapsaných stravovaných dětí, žáků a studentů**. V uvedeném školním roce došlo k mírnému nárůstu v počtu zapsaných stravovaných v případě mateřských škol a základních škol, v případě středních škol byl nárůst v počtu zapsaných stravovaných 10,8 %. Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování přitom ovlivňuje nejen právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb.

Tabulka 3.11.8 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

Strávníci (děti, žáci a studenti) celkem	Školní rok		
	2020/2021	2021/2022	2022/2023
z mateřských škol	14 982	15 213	15437
ze základních škol	34 571	34 617	35941
z nižšího stupně 6 - 8letých gymnázií	951	927	915
ze středních škol	7 956	8 228	9117
z vyšších odborných škol	8	6	14
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	4	10	14
Celkem (děti, žáci, studenti)	58 472	59 001	61438
z toho v režimu dietního stravování	28	24	28
Ostatní pravidelně stravovaní	14 234	14 859	15451
z toho zaměstnanci škol a školských zařízení	8 713	9 175	9503
z toho cizí strávníci	5 521	5 684	5948

Zdroj: MŠMT, výkazy o zařízení školního stravování k 31. 10. v daném školním roce

Obědy do škol

Liberecký kraj podal v dubnu 2021 už sedmou žádost v projektu „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 7“ do výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci, kterou vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí. V projektu bylo zapojeno celkem **75 příspěvkových organizací** z celého Libereckého kraje a během školního roku 2022/2023 bylo v rámci projektu vydáno dětem a žákům celkem 84 880 porcí jídel (obědy, přesnídávky, svačiny). Hlavním smyslem projektu je zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům nižších stupňů víceletých gymnázií) ze sociálně slabých rodin ve věku 3–15 let. Stravné je hrazeno formou úhrady jednotkových nákladů (ceny stravného hrazeného zákonnými zástupci) stanovených na základě platné právní úpravy ve vnitřních dokumentech školy. Účástí v tomto projektu Liberecký kraj realizuje jedno z opatření **DZ LK 2020–2024**, a to *zabezpečit školní stravování dětem, žákům a studentům, kteří se jej z finančních důvodů nemohou účastnit*.

3.12 Pracovníci ve školství

Ve školách a školských zařízeních na území Libereckého kraje pracovalo ve školním roce 2022/2023 v přepočtu na plně zaměstnané **více než 8 600 pedagogických a více než 3 100 nepedagogických pracovníků**, tj. přibližně o 300 pedagogických a 100 nepedagogických zaměstnanců více než v předchozím školním roce. Podrobnější údaje v členění na jednotlivé typy škol a školských zařízení v kraji a vývoj počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků v posledních čtyřech letech najdete v příloze v tabulce 3.12.1.⁸

Průměrný plat/mzda pedagogických zaměstnanců ve školách a školských zařízeních v Libereckém kraji (vyplacený v prvních třech čtvrtletích roku 2023) dosáhl **43 712,- Kč měsíčně** (tj. o 900,- Kč víc než v předchozím školním roce). Průměrný plat/mzda nepedagogických zaměstnanců vzrostl ve srovnání s předchozím školním rokem na **27 303,- Kč měsíčně** (o necelé 2 700,- Kč). Podrobnější údaje v členění na jednotlivé typy škol a školských zařízení v kraji a vývoj platů/mezd pedagogických a nepedagogických pracovníků v posledních čtyřech letech najdete v příloze v tabulce 3.12.2.

Ve školním roce 2022/2023 pracovalo na území Libereckého kraje ve školách a školských zařízeních více než **6 300 učitelů** v přepočtu na plně zaměstnané, jak ukazuje tabulka 3.12.3. Meziročně se jejich počet zvýšil o 161 a ve srovnání se školním rokem 2020/2021 dokonce o téměř 300. Nejvíce učitelů **přibýlo na druhých stupních základních škol a ve středních školách**. Z níže uvedené tabulky dále vyplývá, že nejvyšší mírou nekvalifikovanosti učitelů trpěly přípravné stupně ZŠ speciálních, což je ale mj. ovlivněno jejich nízkým počtem. Mírně se však stále zvyšuje i nekvalifikovanost pedagogického sboru základních i středních škol.

Tabulka 3.12.3 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Učitelé	Školní rok								
	2020/2021			2021/2022			2022/2023		
	celkem	z celku bez kvalifikace		celkem	z celku bez kvalifikace		celkem	z celku bez kvalifikace	
	počet	podíl v %		počet	podíl v %		počet	podíl v %	
MŠ	1 419	77	5,5	1 457	69	4,7	1 485	70	4,7
PS ZŠ spec.	3	0	0	6	1	20,0	8	2	25,0
PT ZŠ	10	0	0	12	0	0	13	1	7,6
1. st. ZŠ	1 460	154	10,5	1 460	162	11,1	1 499	173	11,5
2. st. ZŠ	1 573	165	10,5	1 672	190	11,4	1 721	199	11,6
SŠ	1 530	97	6,3	1 580	112	7,1	1 621	144	8,9
VOŠ	21	3	15,5	25	2	9,2	26	5	17,5
Celkem	6 016	496	8,2	6 212	536	8,7	6 373	594	9,3

Zdroj: výkaz o ředitelství škol k 30. 9. v daném školním roce, MŠMT

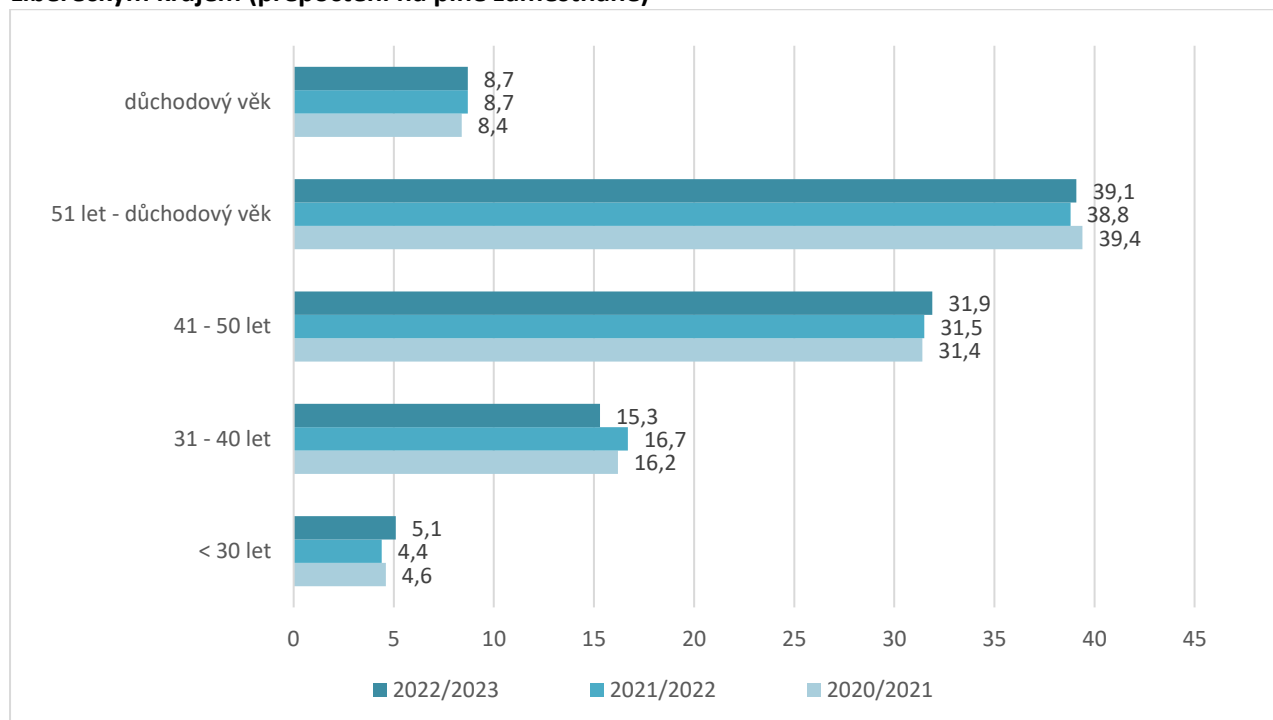
Pozn.: Nejsou zahrnuty počty učitelů ve školách zřizovaných MŠMT. Pro přehlednost jsou data zaokrouhlena na celá čísla, vyjma podílů.

O věkové struktuře pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem vypovídá následující graf 3.12.4. **Největší** zastoupení mezi pedagogy zůstává v přepočtu na plně zaměstnané u věkové **kategorie 51 let – důchodový věk**, tj. 39,1 % (graf 3.12.4). Stále také mírně vzrůstá počet

⁸ Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 3. čtvrtletí. V tabulkách 3.12.1 a 3.12.2 jsou zahrnuti zaměstnanci za všechny zdroje financování. Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuti ostatní platby za provedenou práci, např. ostatní osobní náklady, odstupné, doplňková činnost apod.

pedagogických pracovníků ve věku 41–50 let. K nečekanému vývoji došlo u pedagogů ve věku 31–40 let, jejich počet klesl, a u pedagogů do 30 let, jejichž počet se naopak zvýšil. Přesto se **trend pomalého stárnutí pedagogického sboru nemění**.

Graf 3.12.4 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných Libereckým krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo realizováno četnými subjekty v různých formách. Jednou z nich bylo i využívání tzv. šablon neboli projektů zjednodušeného vykazování ve školách. DVPP, které také přispívalo k naplňování cíle, probíhalo ve školním roce 2022/2023 i v projektech KAP LK II a NAKAP LK II.

Kromě dlouhodobých aktivit byly díky těmto projektům realizovány jednorázové akce jako např. konference Technologie do škol. Ta byla organizovaná v dubnu 2023 v rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje II (KAP LK II.). Zaměřila se především na novinky v oblasti informačních technologií a jejich využití ve školách a na výměnu zkušeností mezi účastníky. Také v rámci projektu NAKAP LK II. byla realizována mimořádná aktivita. Jednalo se o dvoudenní pobyt s workshopy pro učitele ZŠ s názvem Podzimní škola, který se uskutečnil na rozhraní podzimních prázdnin v roce 2022. Témata workshopů zahrnovala nejen polytechnické vzdělávání a péči o nadané žáky, ale také čtenářskou a matematickou gramotnost a podporu rovných příležitostí. Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky připravovaly ve školním roce 2022/2023 i některé MAS v rámci implementace svých Místních akčních plánů (MAP).

DVPP se zabývala také iQLANDIA, o.p.s., která vytváří metodické zázemí pro učitele polytechnických předmětů. Pro pedagogy například připravila školení na téma 3D tisk. Dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků se dále věnovalo Centrum vzdělanosti Libereckého kraje, Krajská pobočka NPI v Liberci nebo Středisko ekologické výchovy STŘEVLIK, které se zaměřovalo především na vzdělávání učitelek mateřských škol.

Lze konstatovat, že cíl **DZ LK 2020–2024** *systematicky využívat DVPP pro zvyšování odbornosti pedagogických pracovníků* se ve školním roce 2022/2023 vzhledem k výše uvedeným aktivitám dařilo naplňovat. V rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje II byl naplněn také cíl *metodicky vést ředitele škol*, a to například realizací dvoudenního workshopu s řediteli středních škol Libereckého kraje bez rozdílu zřizovatele ve 2. pololetí sledovaného školního roku.

Den učitelů

Již podevatenácté Liberecký kraj uspořádal slavnostní setkání spojené s oceněním vybraných pedagogických pracovníků ze škol a školských zařízení v regionu. Akce pod záštitou náměstka hejtmana Jiřího Čerovského se konala 30. března v multimediálním sále Krajského úřadu Libereckého kraje. Opět byla udělována ocenění ve třech kategoriích:

- I. kategorie – Významný přínos pro rozvoj školství v Libereckém kraji – 2 ocenění
- II. kategorie – Ocenění za dlouhodobou pedagogickou činnost – 19 oceněných
- III. kategorie – Zásluhy o rozvoj školství v Libereckém kraji – 1 oceněný

Rozvoj nepedagogických pracovníků

- vedoucí zařízení školního stravování na území Libereckého kraje (bez ohledu na zřizovatele)
 - ve dnech 22. – 29. května 2023 organizovala metodička školního stravování z OŠMTS KÚ LK spolu s pracovníci Krajské hygienické stanice dvouhodinová školení
 - tématem byly aktuální otázky z oblasti školního stravování a základy hygienického minima
 - školení se postupně zúčastnilo 224 nepedagogických pracovníků ze zařízení školního stravování z celého kraje
- další kurzy a školení si školy a školská zařízení v kraji objednávaly samy – typově se jednalo o školení pro sekretářky na téma datové schránky, spisová služba aj., pro školníky a topiče týkající se obsluhy kotelny a elektrotechniky nebo oblasti stravování či první pomoci
- kurzy nabízelo také Centrum vzdělanosti Libereckého kraje – především školení pro ekonomy a účetní příspěvkových organizací (Fondy příspěvkové organizace, Finanční vypořádání a účetní závěrka aj.)

4 DALŠÍ PODPOROVANÉ OBLASTI

4.1 Celoživotní vzdělávání

S postupem nových technologií a modernizace oborů na trhu práce, které se promítají i do oblasti školství a přípravy na povolání se mění i požadavky na celoživotní vzdělávání. Je kladen vysoký důraz na možnosti vzdělávání po celou dobu profesního života v podobě nutných rekvalifikací anebo vzdělávání a seberealizace v pozdějším věku při změně původní profesní dráhy. S proměnou kurikula se schopnost celoživotního učení stává základní požadovanou kompetencí. Významná úloha proto připadá po celou dobu školní docházky dětí, žáků a studentů také kariérovému poradenství.

V resortu školství je nezbytnou aktivitou další vzdělávání pedagogických pracovníků. Na organizaci této formy vzdělávání a dalších projektů s tím spojených se v Libereckém kraji významnou měrou znovu podílelo **Centrum vzdělanosti Libereckého kraje** působící při Střední odborné škole a mateřské škole, Na Bojišti 15, Liberec, příspěvková organizace. Také ve školním roce 2022/2023 nabízelo odborně zaměřené akreditované kurzy pro pedagogy, např. kurz pro asistenta pedagoga. Soustředilo se ale také na vzdělávání dospělých, především na školení ekonomů a účetních příspěvkových organizací.

Kurzy celoživotního vzdělávání poskytovaly také střední školy zpravidla podle svého odborného zaměření. Jednalo se například o kurzy zaměřené na ekonomii, právo nebo pedagogiku, dále o kurzy sociální, zdravotnické nebo v oblasti poskytování služeb, ale také o kurzy všeobecně vzdělávací, zájmové, technické či umělecké.

Důležitou oblastí celoživotního vzdělávání je systém umožňující **získání a ověřování profesních kvalifikací**. Tato možnost je realizována v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů. Ověřování znalostí a doplnění vzdělání zejména z praxe vedle dalších poskytovatelů realizují i střední školy, které jednotlivé profesní kvalifikace nabízejí především s ohledem na zaměření jednotlivých středních škol. Nejčastěji jsou na území Libereckého kraje nabízeny profesní kvalifikace v oblastech: příprava teplých pokrmů, výroba jemného pečiva, montáž elektrických sítí, obsluha CNC obráběcích strojů, pěstební činnost a ochrana lesa, truhlářství – nábytkářství a další.

Tabulka 4.1.1 Přehled škol zřizovaných LK nabízejících uznávání profesních kvalifikací ve školním roce 2022/2023

Škola	Počet profesních kvalifikací
Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Liberec, Masarykova 3	1
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707	21
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29	18
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3	12
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213	9
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316	2
Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426	1
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387	9
Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov	6
Celkem	58

Zdroj: výroční zpráva o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem.

K revizi nabízených profesních kvalifikací a **optimalizaci sítě autorizovaných osob**, především s ohledem na potřeby a poptávku na trhu práce v Libereckém kraji a v souladu s Národní soustavou kvalifikací, pokračovala

ve školním roce 2022/2023 realizace projektu NPI „UpSkilling“. V rámci něj bylo v kraji identifikováno celkem 143 profesních kvalifikací, jež lze označit jako kvalifikace potřebné.

Tabulka 4.1.2 Struktura autorizovaných osob v Libereckém kraji

	Počty autorizovaných osob v kraji	Počty profesních kvalifikací
Školy	9	100
OSVČ	17	31
Vzdělávací instituce	12	64
Firmy	7	9
Celkem	45	204

Zdroj: Národní pedagogický institut

V průběhu optimalizace sítě autorizovaných osob v rámci projektu „UpSkilling“ bylo uděleno 14 nových autorizací, přičemž 8 z nich realizovaly střední školy. Příprava na vznik dalších profesních kvalifikací pokračuje.

Tabulka 4.1.3 Nové autorizace vzniklé v rámci projektu UpSkilling

Nová autorizace pro profesní kvalifikace	Autorizovaná osoba
Stavební dělník/dělnice 36-126-E	Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, p. o.
Dělník/dělnice ve strojírenské výrobě 23-007-E	Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, p. o.
Brusič/brusička skla 28-013-H	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, p. o.
Malíř skla dekoratér/ Malířka skla dekoratérka pestrou barvou 28-091-H	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, p. o.
Pracovník/pracovnice pískování skla 28-078-H	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, p. o.
Rytec /rytkyně skla 28-014-H	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, p. o.
Montér/montérka lustrů a světelných objektů 28-103-H	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, p. o.
Pasíř/pasířka lustrařských komponentů 28-104-H	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, p. o.
Šič/šička kusových výrobků 31-041-E	D.R.A.K. o.s. Liberec
Dělník/dělnice výroby drobných dřevěných výrobků 33-034-E	D.R.A.K. o.s. Liberec
Samostatný elektrotechnik / samostatná elektrotechnička zkušebny elektrických strojů a přístrojů 26-067-N	Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií, Technická univerzita v Liberci (ve spolupráci se Střední průmyslovou školou a VOŠ, Liberec
Programátor/programátorka PLC 26-064-N	Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií, Technická univerzita v Liberci (ve spolupráci se Střední průmyslovou školou a VOŠ, Liberec
Samostatný elektrotechnik / samostatná elektrotechnička pro elektromagnetickou kompatibilitu 26-063-R	Fakulta mechatroniky, informatiky a mezioborových studií, Technická univerzita v Liberci (ve spolupráci se Střední průmyslovou školou a VOŠ, Liberec
Lektor/lektorka dalšího vzdělávání 75-001-T	AGENTURA AMOS, s.r.o.

Zdroj: Národní pedagogický institut

V důsledku situace ovlivněné pandemií onemocnění covid-19 došlo také v oblasti celoživotního vzdělávání ke změnám, a to jak v primárním, tak dalším vzdělávání. A situace se promítla i do realizace cílů a opatření uvedených v **DZ LK 2020–2024**. Důraz je nově kladen na vzdělávání v IT, došlo i k proměně forem vzdělávání, kde již nepřevládá pouze prezenční výuka. Rovněž došlo k obnově poptávky po profesních kvalifikacích. Celkové optimalizaci profesních kvalifikací ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb. přispěl projekt Národního pedagogického institutu „UpSkilling“.

4.2 Informační a komunikační technologie

Dostupnost a kvalita výpočetní techniky jsou jedním z klíčových faktorů v současném vzdělávání. Znalost ICT se stává základní požadovanou kompetencí nejen pro počáteční vzdělávání, ale i z pohledu celoživotního vzdělávání a profesního života. Modernizovat školy, vybavit a zavést digitální technologie a podpořit inovace jsou rovněž cíli Strategie 2030+. Nejedná se tedy pouze o podporu jednoho vyučovacího předmětu zaměřeného na informační technologie ve školách, ale o využívání prostředků ICT žáky a učiteli v celém vzdělávacím procesu.

Nezbytný je samozřejmě proces výměny výpočetní techniky ve školách za novější. Z tohoto pohledu se v Libereckém kraji dlouhodobě daří počítače postupně obnovovat. Zároveň se také zvyšují absolutní počty počítačů ve školách, včetně těch, které jsou přístupné žákům.

Tabulka 4.2.1 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ/stáří počítače		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný	Stolní	Přenosný
Počítače přístupné dětem, žákům a studentům	do 2 let	24 %	58 %	24 %	55 %	24 %	49 %
	starší	76 %	42 %	76 %	45 %	76 %	51 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Z tabulky 4.2.1 je zřejmé, že ve školním roce 2022/2023 došlo opět k mírnému meziročnímu poklesu podílu nových zařízení ve stáří do 2 let. Pravděpodobně to souvisí s výraznou obnovou tohoto typu techniky v minulých letech a její cyklickou výměnou v letech nadcházejících. **Nadále se ale zvyšují absolutní počty počítačů ve školách.** Podíl počítačů přístupných žákům mírně stoupl, téměř 60 % jich zůstává žákům přístupných. Počet počítačů s připojením na internet se od školního roku 2021/2022 nesleduje. Počty počítačů, jejich přístupnost žákům a rozlišení podle typu ukazují tabulky 4.2.2 a 4.2.3.

Tabulka 4.2.2 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Zařízení celkem	22 260	25 179	27 677
z toho přístupné dětem/žákům/studentům	58 %	57 %	59 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

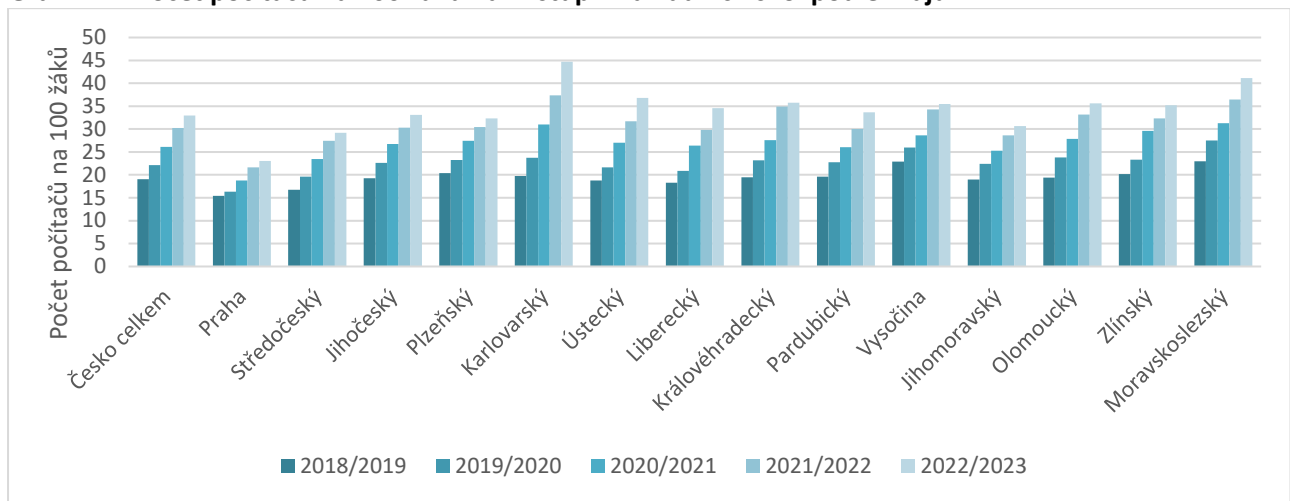
Tabulka 4.2.3 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

Typ zařízení	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Stolní (PC)	57 %	50 %	46 %
Přenosný (notebook, netbook)	43 %	50 %	54 %

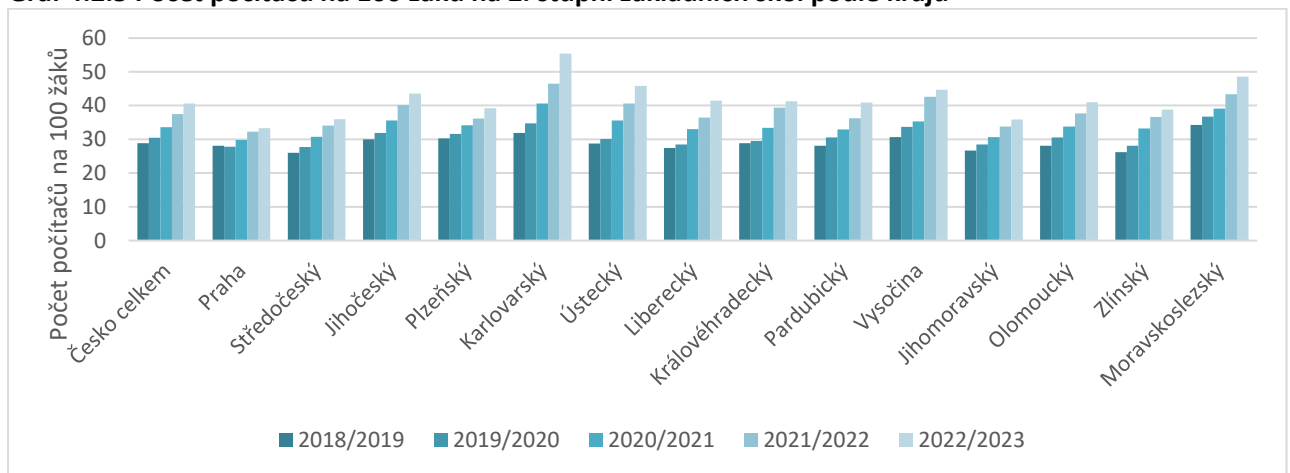
Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Z následujícího mezikrajského porovnání dostupnosti počítačů ve školách, respektive počtu počítačů na 100 žáků, vyplývá, že ke zlepšování dochází ve všech krajích (viz grafy 4.2.4, 4.2.5 a 4.2.6). **Liberecký kraj se tak dostupností počtu počítačů na 100 žáků pohybuje v průměru ČR.**

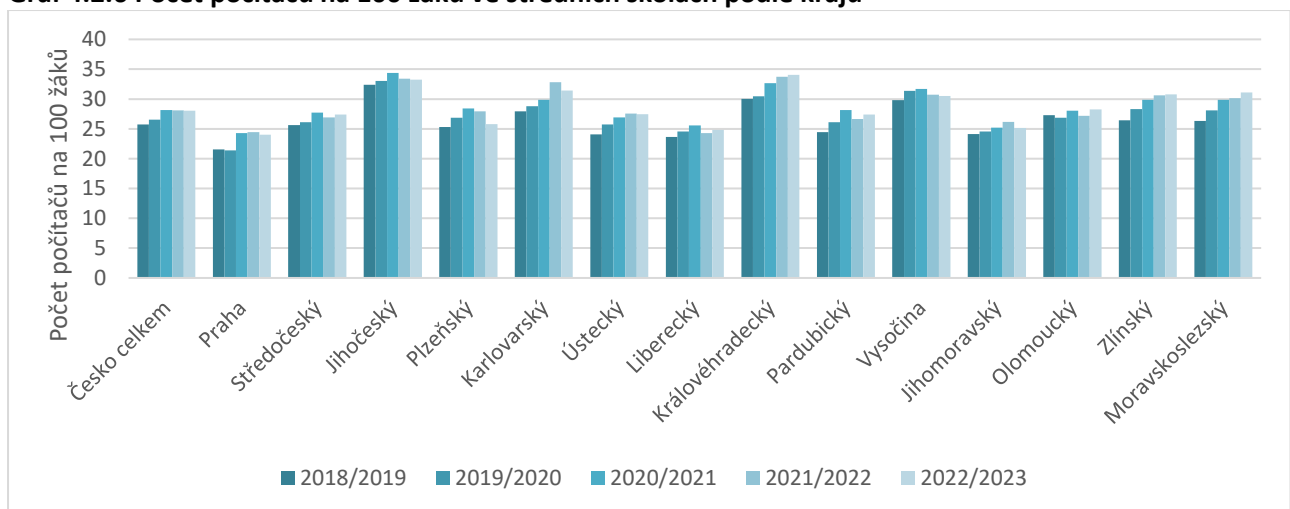
Graf 4.2.4 Počet počítačů na 100 žáků na 1. stupni základních škol podle krajů

Graf 4.2.5 Počet počítačů na 100 žáků na 2. stupni základních škol podle krajů

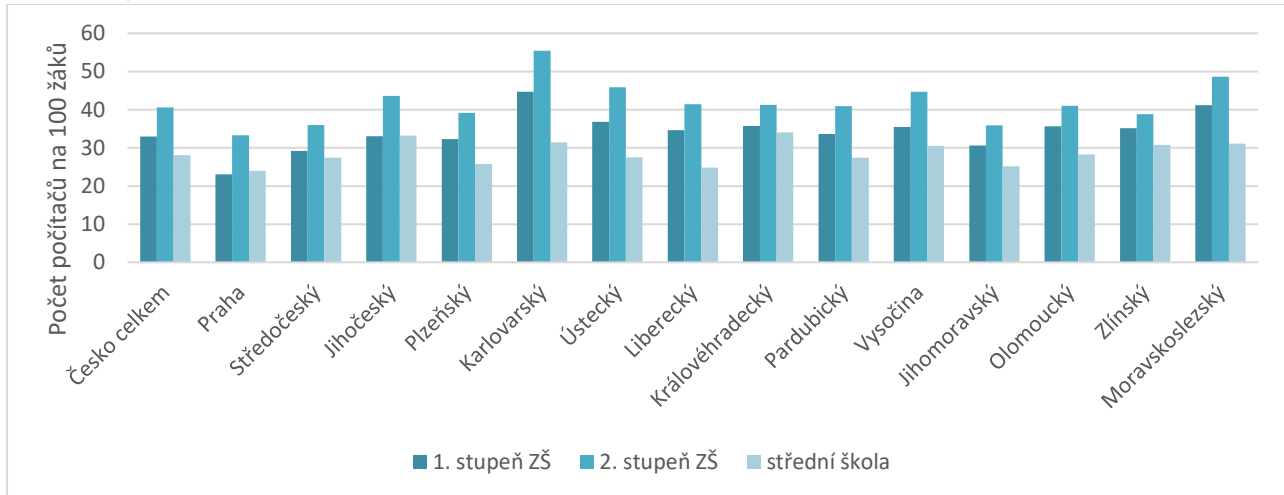
Graf 4.2.6 Počet počítačů na 100 žáků ve středních školách podle krajů

Zdroj pro všechny tři grafy: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 ve školním roce 2021/2022. Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2021“, autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Při srovnání počtu počítačů na druhém stupni základních škol a středních škol není progres v počtu počítačů na sto žáků tak jednoznačný. Zatímco ve všech krajích na základních školách v posledních letech výrazně přibyl počet počítačů, na školách středních není nárůst tak patrný. To však může být způsobeno i prioritou obnovování či modernizace IT techniky v SŠ v souladu s pokročilými požadavky oborů těchto škol.

Graf 4.2.7 Srovnání počtu počítačů na 100 žáků v základních a středních školách podle krajů ve školním roce 2022/2023

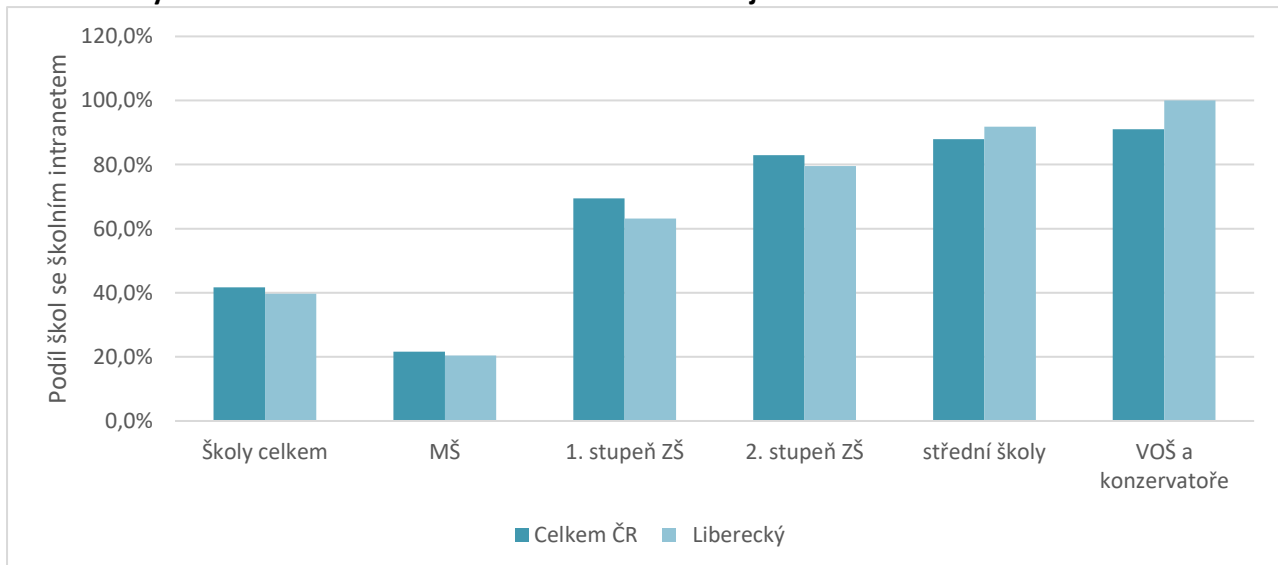

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce, MŠMT.

Komparace je převzata z materiálu, jehož autorem je Český statistický úřad. Vlastní úprava.

Vybavenost vlastním intranetem rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií. Podíl škol s vlastním intranetem v Libereckém kraji se nachází mírně pod úrovní ČR vyjma středních škol a VOŠ, kde je zastoupení intranetu vyšší, než je průměr ČR.

Graf 4.2.8 Vybavenost škol intranetem v ČR a Libereckém kraji

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Z hlediska **DZ LK 2020–2024** lze konstatovat, že cíl *zavádět znalosti v oblastech digitálních technologií do výuky i opatření podporovat prvky polytechnické výchovy, rozvoj digitálních kompetencí, inženýrského myšlení a prohlubovat znalosti z oblasti kybernetické bezpečnosti na všech stupních vzdělávání již od mateřských škol* jsou naplňovány. Výraznou podporu a obnovu ICT ve školách zaznamenalo období distanční výuky, a to jak z pohledu vybavenosti, tak potřebných znalostí jak u pedagogů, tak u žáků.

Informační a komunikační technologie jsou podporovány napříč polytechnickými aktivitami **projektu NAKAP LK II**. Najdeme je v některých uskutečněných volnočasových aktivitách zaměřených na polytechnické vzdělávání žáků SŠ, v některých dnech pro žáky SŠ probíhajících v iQLANDII, o.p.s., v projektových dnech pro žáky SŠ pořádaných TUL. Žáci ZŠ i SŠ se mohou seznamovat s digitálními technologiemi i díky nákupu polytechnického vybavení jednotlivých škol.

4.3 Environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen EVVO) je garantována po odborné a metodické stránce odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje. Kompletní informace o dění v oblasti environmentální výchovy jsou poskytovány prostřednictvím internetového portálu www.ekovychovalk.cz.

Praktická ekologická výchova byla realizována především prostřednictvím příspěvkových organizací Libereckého kraje Střediska ekologické výchovy Libereckého kraje (dále jen STŘEVLIK), které má v současnosti tři pracoviště (Hejnice, Oldřichov v Hájích a Dolánky u Turnova) a Střediska ekologické výchovy DIVIZNA při ZOO Liberec. Obě organizace se prioritně zaměřovaly na podporu škol v oblasti dlouhodobé realizace EVVO. V hodnoceném období kladly důraz na zavádění dlouhodobých výukových programů s tematikou EVVO do škol, a to i na úkor realizace několikahodinových výukových programů pro školy, které jsou realizovány přímo pracovníky středisek ekologické výchovy bez aktivní účasti pedagogů.

Vzdělávání pedagogických pracovníků probíhalo zejména v rámci celorepublikových projektů Mrkvička (sít MŠ zabývajících se EVVO) a MRKEV (sít ZŠ a SŠ zabývajících se EVVO). V rámci metodické podpory pro školy zabývajících se EVVO nelze také ve školním roce 2022/2023 vedle přípravy řady vzdělávacích akcí opomenout rozesílku časopisu pro ekogramotnost Bedrník, který obsahuje nabídku tematických publikací, metodických materiálů či seminářů.

Kalendář akcí resortu životního prostředí a zemědělství Libereckého kraje nabídl ve školním roce 2022/2023 **celkem 27 akcí**, z nichž lze jmenovat například Ekologickou soutěž žáků základních škol a víceletých gymnázií každoročně připravovanou Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě či Ekologickou olympiádu – krajské kolo pro Liberecký kraj, kterou dlouhodobě organizuje 36. ZO ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory.

V souladu s **Koncepcí EVVO Libereckého kraje pro období 2021–2030** byl ve školním roce 2022/2023 zahájen projekt Strategické partnerství Libereckého kraje v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Jeho cílem je ve spolupráci s 6 regionálními partnery rozvíjet dlouhodobé systematické EVVO ve školách na celém území Libereckého kraje.

V uvedeném školním roce došlo i k podpoře prostřednictvím Dotačního fondu Libereckého kraje, přičemž pro rok 2023 bylo do programu č. 8.1. Podpora EVVO přijato celkem 32 žádostí. Celkově bylo podpořeno 21 projektů ve výši 1,5 mil. Kč.

4.4 Prevence rizikového chování

Rizikové chování, někdy též sociálně nežádoucí chování, je pojem posledních let, který stále častěji nahrazuje dřívější pojem sociálně patologické jevy. Rizikovým chováním rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost.

Vertikální struktura systému primární prevence:

- celorepubliková úroveň – MŠMT – oddělení základního vzdělávání
- úroveň kraje – Krajský úřad Libereckého kraje – krajský koordinátor primární prevence
- okresní úroveň – v rámci jednotlivých pedagogicko-psychologických poraden působí v oblasti specifické primární prevence rizikového chování oblastní metodici, vždy jeden pro každý okres
- úroveň jednotlivých škol – školní metodik prevence

Školní metodik prevence (dále jen „ŠMP“) působí převážně v plně organizovaných základních školách. V malotřídních školách tuto funkci často zastávají kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol.

Jednotlivé školy v Libereckém kraji mají zpracované preventivní programy, ŠMP jsou součástí školního poradenského pracoviště a spolupracují s ostatními pedagogy. Současně mají školy zpracované také krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve spolupráci MŠMT, Kliniky adiktologie a Národního pedagogického institutu ČR byl vytvořen online **systém evidence preventivních aktivit** (dále jen „SEPA“). Má za cíl sjednotit a zjednodušit plánování preventivních aktivit ve školách a jejich hodnocení na konci roku.

Ve školním roce 2022/2023 bylo do systému SEPA **zapojeno 198 škol** z celkového počtu 257 ZŠ a SŠ v Libereckém kraji. Oproti loňskému roku se mírně zvýšil počet vyplněných výkazů preventivních aktivit, a to na 68. V dlouhodobém horizontu je však tendence vyplňování spíše klesající. Výkazy ve sledovaném školním roce vyplňovalo něco přes čtvrtinu škol (26,4 %).

Tabulka 4.4.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Vyplněných výkazů	110	89	77	60	68

Zdroj dat: výkaz systému evidence preventivních aktivit (SEPA) v průběhu let 2018/2023

ŠMP vypracovávají na začátku každého školního roku preventivní program školy, který je v největší míře navázán na sledování výskytu rizikového chování na škole v uplynulém školním roce. Zahrnuje i diskusi s vedením školy a učitelským sborem a odráží aktuální situaci školy.

Ze statistiky pro sledovaný školní rok vyplývá, že **44,12 % ŠMP působí ve funkci deset a více let**, následování jsou metodiky působícími ve funkci šest až sedm let, kterých je 17,65 %. Většina metodiků vykonává zároveň funkci třídního učitele, v procentuálním vyjádření se konkrétně jedná o 77,94 % z nich. Více než 72 % z nich má ukončené akreditované specializační studium a dalších 10 % metodiků studuje. Více než 86 % ŠMP absolvuje i další akreditované vzdělávací kurzy, semináře či výcviky k tématu primární prevence rizikového chování. Největší zájem projevují o další vzdělávání v oblasti prevence duševních onemocnění a psychologických problémů. V této oblasti by si rádo rozšířilo obzory téměř 78 % ŠMP.

Na základních školách ve školním roce 2022/2023 nejvíce řešili **špatné vztahy mezi žáky**, a to především na druhém stupni. Oproti loňskému školnímu roku se počet případů zvýšil téměř o polovinu. Druhým nejčastějším rizikovým chováním bylo **užívání tabáku**, které se nejčastěji vyskytuje v 7., 8. a 9. ročnících ZŠ a ve všech ročnících SŠ. I tam byl nárůst, ale ne takový jako u **užívání konopných látek**, kde se počty případů zejména v 8. a 9. ročnících zvýšily více než dvojnásobně.

Velký nárůst je vidět také u případů **sebepoškozování**, které vzrostlo o více než polovinu oproti loňskému školnímu roku a v 9. ročnících ZŠ se stalo dokonce nejčastějším rizikovým chováním vůbec. Zajímavostí je, že toto rizikové chování se týká převážně dívek. Více než trojnásobně stoupl také rizikové chování z důvodu **nelátkové závislosti**, jako jsou počítačové hry.

Tabulka 4.4.2 Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	ZŠ	SŠ, VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky (počet případů, nikoliv počet žáků)	869	119
Vyloučení určitých jedinců z kolektivu, ostrakizace (počet případů, nikoliv počet žáků)	197	27
Případy opakovaného záměrného psychického i fyzického ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	303	12
Případy využití elektronických prostředků (např. mobilní telefon, sociální sítě) k opakovanému záměrnému psychickému ubližování (počet případů, nikoliv počet žáků)	117	20
Projevy rasismu a xenofobie (počet případů, nikoliv počet žáků)	55	4
Slovní či fyzické útoky na pracovníky školy (výskyt u počtu žáků)	80	7
Záškoláctví (výskyt u počtu žáků)	127	70
Podezření na skryté záškoláctví (záškoláctví s vědomím rodičů) (výskyt u počtu žáků)	174	78
Rizikové chování ve sportu, rizikové pohybové aktivity, extrémní sporty atd. (výskyt u počtu žáků)	10	10
Rizikové chování v dopravě (výskyt u počtu žáků)	31	2
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality (výskyt u počtu žáků)	60	5
Poruchy příjmu potravy (výskyt u počtu žáků)	87	43
Sebepoškození a autoagrese (výskyt u počtu žáků)	196	41
Kriminální chování – přestupky, provinění, trestné činy (výskyt u počtu žáků)	54	6
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte (výskyt u počtu žáků)	31	0
Užívání* tabáku (výskyt u počtu žáků)	233	373
Užívání* alkoholu (výskyt u počtu žáků)	45	11
Užívání* konopných látek (např. marihuana, hašiš) (výskyt u počtu žáků)	70	16
Užívání* dalších návykových látek (např. extáze, pervitin atd.) (výskyt u počtu žáků)	46	11
Závislostní chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.) (výskyt u počtu žáků)	105	17

*Pod termín „užívání“ zahrnujeme užití opakované i jednorázové experimentování s látkou atd.

Zdroj dat: výkaz (SEPA) za školní rok 2022/2023, údaje nezahrnují všechny školy v Libereckém kraji

Preventivní programy jsou realizovány nejčastěji nestátními organizacemi (např. MAJÁK, o.p.s., ADVAITA, z.ú., nebo MOST K NADĚJI), dále komerčními subjekty, školskými poradenskými zařízeními, Policií ČR a městskou policií. Liberecký kraj finančně podporoval v roce 2022 primární prevenci rizikového chování dvěma způsoby:

- účelovou neinvestiční dotací na projekt „Krizová intervence 2023“ organizaci MAJÁK o.p.s., ve výši 450.000 Kč z kapitoly 917 04;
- dotačním programem na specifickou primární prevenci a rizikové chování (viz kap. 5.1).

Dále se Liberecký kraj už od roku 2016 podílí na projektu „Kraje pro bezpečný internet“, jehož hlavním realizátorem je Kraj Vysočina. Na tento projekt poskytuje Liberecký kraj každoročně dotaci ve výši 50.000 Kč a účastní se jej vždy několik desítek žáků a studentů jednotlivých škol.

Důsledky pandemie covidu-19 se projevují i nadále. Výrazně narostly počty dětí s problémy v oblasti duševního zdraví a odborníci v kraji nestíhají pokrývat poptávku. Ve školách se proto zaměřuje pozornost na podporu prevence prostřednictvím psychologické a sociální práce a aktivit v oblasti well-beingu a duševního zdraví. Z těchto důvodů **v roce 2023 Liberecký kraj využil dotaci od MŠMT ve výši 256 800,- Kč na podporu vzdělávacích aktivit v oblasti duševního zdraví pro pedagogické pracovníky.** V březnu se na krajském úřadě uskutečnila konference „Hledání vlastní identity“ a proběhly i další supervize, semináře a školení. Celkem bylo podpořeno 134 pedagogů ze základních a středních škol a odborníků ve vzdělávání.

Cíle v **DZ LK 2020–2024** jsou průběžně naplňovány, např. *formou realizace preventivních aktivit* ve školách a školských zařízeních, spoluprací škol s externími subjekty v oblasti primární prevence a *metodickou podporou oblastních metodiků prevence* při pedagogicko-psychologických poradnách.

Bezpečnost a ochrana škol

S ohledem na stále rostoucí důležitost zajištění bezpečnosti škol pokračoval odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu KÚ LK i ve školním roce 2022/2023 v aktivitách zaměřených na tuto oblast. Spolupracoval přitom zejména s Krajským ředitelstvím Policie ČR.

V návaznosti na doporučení Bezpečnostní rady Libereckého kraje organizovala Policie ČR spolu s dalšími záchrannými složkami IZS cvičení pod názvem „AMOK – šílený střelec“ a proškolovala ředitele, pedagogické i nepedagogické zaměstnance vybraných středních škol. Konkrétně se jednalo o Střední průmyslovou školu stavební v Liberci a Střední školu řemesel a služeb v Jablonci nad Nisou.

Po skončení dotačního titulu Ministerstva vnitra ČR (2019-2021) začal OŠMTS sám s realizací a financováním navazujících aktivit spojených s bezpečností škol, jejich zaměstnanců a žáků. Připravil vlastní projekt na systematické proškolení dalších škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem včetně jednoduchých metodických návodů. Projekt přitom počítá také s nácvikem jednání pedagogických a nepedagogických pracovníků v rizikových situacích podle strategie „Uteč, schovej se, boj“ („USB“), postupně od škol s vyššími bezpečnostními riziky po školy s riziky menšími.

Kromě ochrany tzv. měkkých cílů se projekt snaží řešit i další bezpečnostní faktory, především problematiku únikových cest ve školách při případných haváriích. Z naplánovaných aktivit je možné dále uvést také pravidelné semináře, které jsou určené pro širokou školskou veřejnost bez ohledu na zřizovatele.

5 DOTAČNÍ PROGRAMY A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

Oblast podpory školství, mládeže a dalšího vzdělávání

V prosinci 2022 byly vyhlášeny programy k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro programy s rokem realizace 2023:

- 4.1 Program volnočasových aktivit (alokace 4.930.000 Kč, resp. 5.133.739 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.3 Specifická primární prevence rizikového chování (alokace 1.500.000 Kč),
- 4.4 Soutěže a podpora talentovaných dětí a mládeže (alokace 500.000 Kč)
- 4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními (alokace 500.000 Kč).

Zastupitelstvo Libereckého kraje v březnu 2023 rozhodlo o podpoře 63 projektů v programu 4.1 (ve 100 % výši požadované dotace), 41 projektů v programu 4.3 (ve 100 % výši požadované dotace), 12 projektů v programu 4.4 (ve 100 % požadované dotace) a 14 projektů v programu 4.7 (ve 100 % výši požadované dotace).

Tabulka 5.1.1 Přehled přijatých žádostí a podpořených projektů

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Celková alokace FP pro program v Kč	Skutečný rozsah výše podpory ze strany kraje v tis. Kč
Program 4.1	77	63	5.133.739	20-50
Program 4.3	46	41	1.094.663	16-30
Program 4.4	12	12	500.000	10-30
Program 4.7	14	14	584.190,10	11-70

Zdroj: OŠMTS KÚ LK

Liberecký kraj v roce 2023 poskytl také **individuální dotace**, např.

- pro Kruh přátel Severáčku z.s., na dopravu dětí Severáčku na turné po Jižní Koreji a zpět, a to částkou 50.000 Kč,
- na vzdělávání seniorů, v jehož rámci poskytují organizace lidem v postproduktivním věku vzdělávání v uměleckých oborech (hudební, výtvarný, taneční a literárně-dramatický). V roce 2023 podpořil kraj celkem deset základních uměleckých škol a jeden zapsaný spolek celkovou částkou 684.850Kč. Zapojeny byly tyto organizace:
 - Základní umělecká škola, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Turnov, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Tanvald, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace,
 - Základní škola a Základní umělecká škola T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okres Liberec, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Doksy-příspěvková organizace,
 - Základní umělecká škola Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace,
 - Umíme si pomáhat, z.s.

Oblast podpory sportu a tělovýchovy

V roce 2023 byly v rozpočtu Libereckého kraje vyčleněny 2.000.000 Kč na podporu přírodní sportovní infrastruktury – přes 600 km lyžařských tras bylo i díky této finanční podpoře upravováno v rámci Jizerské, Krkonošské a Lužicko-horské magistrály. Vyznavači trailů pro horská kola zase mohli díky podpoře kraje využívat tratě Singltreku pod Smrkem. Více než 11 mil. Kč přispěl Liberecký kraj na podporu sportovní infrastruktury prostřednictvím dotačního programu. Z něj bylo podpořeno 16 projektů zaměřených na modernizaci nebo výstavbu nových sportovních areálů.

V dotačním programu Sportovní akce pro rok 2023 bylo přijato 92 žádostí a podpořeno 70 spolků v celkové částce 4.804.438 Kč. V dotačním programu Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích pro rok 2023 bylo přijato 255 žádostí a podpořeno 234 sportovních klubů v celkové výši 21.931.320 Kč. Podporu Libereckého kraje mají tradičně projekty označené Zastupitelstvem Libereckého kraje za významné, patří mezi ně Jizerská padesátka, atletické mítinky s mezinárodní účastí Memoriál Ludvíka Daňka a Jablonecká hala, tenisový turnaj Svijany Open, Rallye Bohemia, Sportfilm Liberec a další. Celkem budou tyto a další projekty až do roku 2025 každoročně podporovány částkou minimálně 5 milionů Kč.

Více než 15 milionů Kč bylo vyplaceno formou individuálních dotací na podporu sportovní reprezentace Libereckého kraje a dalšími 3 miliony Kč byly podpořeny specifické sportovní projekty, např. Mistrovství světa juniorů v hokejbale, Světový pohár v orientačním běhu nebo účast sokolů z Libereckého kraje na XVII. Světové gymnastradě v Amsterdamu.

Individuální podporu ve výši 8,5 milionu Kč získalo Statutární město Jablonec nad Nisou na rekonstrukci hrací plochy, topného systému a výměnu umělého osvětlení hlavní plochy fotbalového hřiště. Díky podpoře Libereckého kraje byl realizován také retoping umělého povrchu v atletické hale a na stadionu v Jablonci nad Nisou a Liberecký kraj přispěl i na rekonstrukci plynové kotelny Tělovýchovné jednotě Vysoké nad Jizerou.

5.2 Projekty spolufinancované Evropskou unií

Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje

Projekt Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje II (KAP LK II), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0019560 podporuje zavedený systém nastavení aktivní spolupráce aktérů v rámci vzdělávací soustavy Libereckého kraje. Realizace projektu byla zahájena v lednu 2022 a byla ukončena v listopadu 2023. Celkový rozpočet projektu byl 7 770 042 Kč.

Aktivity projektu se podílely na naplňování výstupů stanovených ve Strategii 2030+, DZ LK 2020–2024 i DZ ČR 2019–2023. Projekt navazoval na aktivity zavedené a rozvinuté v rámci projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK), reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002, který byl realizován v letech 2016–2022 a jehož poslední aktivitou byla závěrečná konference v prosinci 2021. Projekt byl zaměřen v první řadě na podporu a zkvalitnění vzdělávání na SŠ a VOŠ, a to především podporou jejich spolupráce se širokým spektrem dalších aktérů ve vzdělávání, a podporoval proces akčního plánování tak, aby byla zajištěna dlouhodobá udržitelnost systému spolupráce.

Výstupem projektu byl **vznik Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje III.** a ročních akčních plánů pro roky 2023, 2024 a 2025.

Ve školním roce 2022/2023 byly ve realizovány tyto aktivity:

- dvoudenní workshop s řediteli středních škol Libereckého kraje (bez rozdílu zřizovatele),
- konference Technologie do škol zaměřená na prezentaci firem a institucí poskytujících rozvoj polytechnického vzdělávání a ICT gramotností ve školách,

- semináře a přednášky pro odbornou veřejnost v oblasti podpory polytechnického a odborného vzdělávání a rozvoje potenciálu každého žáka.

Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II

V prosinci 2020 začala realizace projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje II (registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_078/0017282). Do projektu bylo zapojeno celkem 48 partnerů, z toho 39 středních škol z Libereckého kraje, 4 pedagogicko-psychologické poradny a 5 dalších subjektů – konkrétně Technická univerzita v Liberci, Krajská vědecká knihovna v Liberci, iQLANDIA, o.p.s., Nadační fond LISTEM 21 a Malá technika, z. ú. Celkový rozpočet projektu činil víc jak 130 milionů korun. Realizace aktivit projektu byla ukončena v červnu 2023, ukončení celého projektu nastalo v listopadu 2023.

Projekt NAKAP LK II byl zaměřen na několik oblastí vzdělávání. Především pokračoval v podpoře **polytechnického vzdělávání**, a to formou podpory realizace projektových dnů pro základní školy (realizátory jsou střední školy), volnočasových aktivit ve středních školách a projektových dnů pro střední školy (realizátory jsou Technická univerzita v Liberci a iQLANDIA, o.p.s.). Základním školám bylo zapůjčeno (a následně darováno) vybavení pro polytechnické vzdělávání (realizátorem této aktivity byl Nadační fond LISTEM 21). Mateřské školy byly do projektu zapojeny v podaktivitě zaměřené na polytechnické vzdělávání v MŠ, kterou realizovala Malá technika, z. ú. Sérii aktivit uzavírá realizace metodických center zaměřených na rozvoj polytechnického vzdělávání ve školách a byla určena jak pedagogům základních, tak středních škol.

Důležitou činností v projektu bylo zkvalitňování **péče o nadané žáky**. V rámci ní byla poskytována metodická podpora nejen pedagogickým pracovníkům, ale hlavní metodička nadání a metodička nadání poskytovaly pomoc přímo v terénu.

Další významnou aktivitou projektu byla podpora rozvoje gramotností s akcentem na **čtenářskou a matematickou gramotnost**. Metodická centra pro rozvoj matematické gramotnosti byla určena pedagogům základních a středních škol. Metodická centra pro rozvoj čtenářské gramotnosti byla realizována Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci a nabízela semináře, přednášky a workshopy jak pro pedagogy, tak i pro žáky a studenty. Díky podpoře z projektu NAKAP LK II vznikla nová expozice MatematikUm v iQLANDII, o.p.s., a od ledna 2022 jsou tak nabízeny programy pro žáky základních a středních škol se zaměřením na rozvoj matematické gramotnosti.

Povinnou aktivitou projektu byla i **prevence předčasných odchodů ze vzdělávání**. Projekt NAKAP LK II. řešil tuto problematiku dvojím způsobem. Pro základní školy byl vybrán dodavatel pro realizaci vzdělávání pedagogů základních škol v oblasti kariérového poradenství. Této aktivity se účastnilo 40 pedagogů ze 33 základních škol napříč Libereckým krajem, kteří ve školním roce 2022/2023 absolvovali exkurze k 5 významným zaměstnavatelům a do 25 středních škol. Střední školy zapojené do projektu byly podpořeny podaktivitou zaměřenou na harmonizační pobyty pro nově vytvořené kolektivy žáků s poskytnutím následné péče pro minimalizaci předčasných odchodů ze vzdělávání.

Další povinnou aktivitou byla **podpora rovných příležitostí ve vzdělávání**, ve které byly podpořeny především pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra v Libereckém kraji. Podaktivity byly zaměřeny na společnou platformu PPP a SPC a podporu odborných stáží v těchto zařízeních. Důležitou podaktivitou byl také vznik platformy zaměřené na setkávání odborníků ve vzdělávání k řešení problematiky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

5.3 Mezinárodní spolupráce

Významným zdrojem pro podporu mezinárodní spolupráce jsou **programy Erasmus+** administrované Domem zahraniční spolupráce. Jedná se o program Evropské komise, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže.

Na základě „Výzvy 2022“ vyhlášené Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy předložily školy opět žádosti o grant na realizaci svých mezinárodních projektů v následujících letech. V tomto programu byl ve sledovaném období největší zájem o podporu v Klíčové aktivitě 1 - mobilita žáků v odborném vzdělávání a přípravě, kdy školy mohou vysílat žáky na zahraniční praktické stáže v podnicích nebo odborných školách a tato stáž může trvat od dvou týdnů do tří měsíců.

Ve školním roce 2022/2023 této příležitosti využilo **7 středních a vyšších odborných škol** v Libereckém kraji:

- Vyšší odborná škola mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 15, příspěvková organizace vyslala na pobyty do zahraničí 32 žáků a 13 studentů.
- Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvková organizace realizovala pracovní stáže na Slovensku, na Maltě, ve Španělsku, Německu Polsku a v Itálii pro 24 svých žáků.
- Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace vyslala na dlouhodobé stáže 14 žáků a na krátkodobé stáže 25 žáků.
- Obchodní akademie, Česká Lípa, náměstí Osvození 422, příspěvková organizace realizovala krátkodobé mobility pro 30 žáků po celé Evropě.
- Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší odborná škola, Jablonec nad Nisou, Horní náměstí 1, příspěvková organizace uspěla se svou žádostí „Učíme se praxí v zahraničí II“ a realizovala pobyty pro 8 žáků a studentů.
- Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316, příspěvková organizace vyslala své žáky, studenty a pedagogy do Slovinska, Lotyšska a Norska.
- Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace

Zdroj: výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem za daný školní rok

6 ZÁVĚR

Stav a rozvoj vzdělávací soustavy v Libereckém kraji stejně jako v celé České republice ovlivnilo ve školním roce 2022/2023 především začlenění výrazného počtu dětí a žáků cizinců původem z Ukrajiny. V Libereckém kraji jich meziročně přibýlo v mateřských, základních a středních školách dva a půl tisíce.

Obecně lze konstatovat, že dětí a žáků cizinců v kraji dlouhodobě přibývá. Ve školním roce 2022/2023 ve vztahu ke všem účastníkům představovali děti a žáci cizinci v předškolním vzdělávání 5,1 %, v základním 7,6 a ve středním vzdělávání 3,1 %. Je zřejmé, že se jedná o nezvratný proces, na který musí reagovat všechny stupně vzdělávání.

Vývoj v jednotlivých segmentech a podporovaných oblastech vzdělávací soustavy Libereckého kraje můžeme shrnout do následujících poznatků:

V předškolním vzdělávání pokračoval i ve školním roce 2022/2023 nárůst počtu běžných tříd a dětí v nich. Průměrná naplněnost tříd v meziročním srovnání o jednu desetinu stoupla. Nicméně oproti roku 2019/2020 byla stále o sedm desetin nižší, což je žádoucí z hlediska cílů DZ LK 2020–2024. Počet přípravných tříd se v kraji zvýšil o dvě na celkových 14. Počet žáků v přípravných třídách ale rostl i v celé ČR. Po čtyřech letech se také v regionu zastavil trend úbytku dětí mladších tří let. Obě skutečnosti ovlivnilo přijetí dětí z Ukrajiny do předškolního vzdělávání.

Počet žáků v základním vzdělávání rostl v předchozích školních letech pouze mírně. V roce 2022/2023 se ale jejich počet zvýšil téměř o dva tisíce. Nárůst byl způsoben především začleňováním žáků cizinců z Ukrajiny a částečně i vstupem početně silnějšího ročníku 2016 do prvních tříd. Vzdávající tendenci má v posledním letech v ZŠ také individuální vzdělávání. Ve sledovaném roce se takto v kraji vzdělávalo už 386 žáků, ve srovnání s rokem 2019/2020 jde dokonce o víc než dvojnásobek. Také v tomto případě se však jedná o trend celorepublikový.

Ve středním vzdělávání počet žáků v kraji meziročně také vzrostl. S ohledem na demografii bude tento vývoj minimálně ještě v nejbližších dvou letech pokračovat. V přijímacím řízení projeví uchazeči tradičně největší zájem o gymnázia, ekonomické, administrativní a inženýrské obory. Oba trendy týkající se počtu žáků a zájmu uchazečů o obory do značné míry kopírují situaci v celé ČR. S oběma také souvisela změna v rejstříku škol. Od 1. 9. 2022 byla totiž v území navýšena kapacita oboru vzdělání Informační technologie, a to Střední průmyslové škole, Česká Lípa, Havlíčkova 426, příspěvková organizace.

Úspěšnost maturantů v jarním i podzimním zkušebním období se v Libereckém kraji ve srovnání s předchozím školním rokem zřetelně zlepšila. S největší pravděpodobností to lze přičíst odeznění negativních dopadů, které mělo na žáky a jejich vzdělávání uzavření středních škol v důsledku pandemie onemocnění covid-19.

Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě spíše stagnuje. Oproti předchozímu školnímu roku dokonce počet studentů VOŠ v Libereckém kraji o 47 klesl. Největší zájem o studium a rovněž největší počet studentů v prvním ročníku zaznamenaly obory skupiny Zdravotnictví. Za příznivý tak z hlediska rozvoje vzdělávací soustavy můžeme označit fakt, že od 1. 9. 2022 byla navýšena kapacita vyšší odborné školy, jejíž činnost vykonává právě Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace (a to z 90 na 180).

V celé ČR i v Libereckém kraji stále přibývá dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve školním roce 2022/2023 se jich v mateřských, základních a středních školách na území kraje vzdělávalo 8 618. Meziročně se počet těchto dětí a žáků zvýšil o 766, ve srovnání s rokem 2019/2020 o bezmála pět set. Tento vývoj bude třeba zohlednit v budoucnu ve všech segmentech vzdělávání. Podporu proto bude vhodné věnovat jak speciálnímu školství, tak školským poradenským zařízením a podpůrným profesím ve školách.

Situace z hlediska inkluze se v meziročním srovnání ukazuje v kraji jako mírně pozitivní. Nepatrně totiž stoupl podíl dětí a žáků se zdravotním postižením vzdělávaných v běžných třídách (o 0,2 % na 5,9 % z celkového počtu dětí a žáků v běžných třídách) a současně nepatrně klesl podíl dětí a žáků se zdravotním postižením vzdělávaných ve speciálních třídách (o 0,1 % na 3,1 % z celkového počtu dětí a žáků).

V síti školských poradenských zařízení přibylo od 1. 1. 2023 nové pracoviště v Semilech, jež spadá pod Speciální pedagogické centrum logopedické a surdopedické se sídlem v Liberci. Ve školním roce 2022/2023 se počet klientů SPC zvýšil o 136, přitom nejčastěji byli postiženi vadami řeči. Zatímco v případě SPC pokračoval stejně jako v předchozích letech nárůst počtu klientů, v případě pedagogicko-psychologických poraden došlo po několika letech k jejich poklesu. V poradnách přibyli pouze klienti z řad středoškoláků.

Pokud jde o tendence v rizikovém chování žáků, z evidence za sledovaný školní rok 2022/2023 je patrné, že na základních školách v Libereckém kraji se nejvíc řešily špatné vztahy mezi žáky. Dalším rizikovým chováním na druhých stupních základních škol a ve středních školách bylo užívání tabáku a konopných látek. Velký nárůst zaznamenaly případy sebepoškozování, převážně u dívek. V 9. ročnících se stalo dokonce nejčastějším rizikovým chováním vůbec. A více než trojnásobně také stoupl rizikové chování z důvodu nelátkové závislosti (tj. počítačové hry apod.). V důsledku těchto zjištění a v souvislosti s rozšířením potíží žáků v oblasti duševního zdraví bude v následujících letech nadále nezbytné zaměřovat větší pozornost na specifickou primární prevenci a bezpečné školní klima, včetně podpory duševního zdraví nejen u žáků, ale i pedagogů.

Za pozitivní s ohledem na důležitost zajištění bezpečnosti škol můžeme označit snahu odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu pokračovat i ve školním roce 2022/2023 v aktivitách týkajících se této oblasti. Ve spolupráci s Krajským ředitelstvím Policie ČR tak byl realizován jeden nácvik činností při napadení útočníkem. A proškolení na chování v rizikových situacích podle strategie „Uteč, schovej se, boj“ absolvovali další pedagogičtí a nepedagogičtí zaměstnanci škol, například Střední průmyslové školy stavební v Liberci a Střední školy řemesel a služeb v Jablonci nad Nisou.

7 Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
BT	běžná třída
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
COV	Centrum odborného vzdělávání
CNC	číslicové řízení počítačem
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDÚ	dětský diagnostický ústav
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK 2020–2024	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2020–2024
DZ ČR 2019–2023	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
ICT	informační a komunikační technologie
IT	informační technologie
KAP LK	Krajský akční plán Libereckého kraje
Lex Ukrajina	zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů
MAP	místní akční plán
MAS	místní akční skupina
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NAKAP LK	Naplnění krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje
NPI	Národní pedagogický institut
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování
PO	podpurná opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
RgŠ	regionální školství
RVP ZV	rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SEPA	system evidence preventivních aktivit
SEV	středisko ekologické výchovy
SOŠ	střední odborná škola
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPV	středisko praktického vyučování
SŠ	střední škola
ST	speciální třída
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby

ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
VOŠ	vyšší odborná škola
ZP	zdravotní postižení
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

8 Seznam tabulek v příloze

Tabulka 3.7.1	Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť v LK
Tabulka 3.9.1	Přehled středisek volného času v LK
Tabulka 3.12.1	Vývoj počtu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců v přepočtu na plně zaměstnané v LK (vyjma zřizovatele MŠMT)
Tabulka 3.12.2	Vývoj průměrných měsíčních platů/mezd pedagogických a nepedagogických zaměstnanců v LK (vyjma zřizovatele MŠMT)

Tabulka 3.7.1 Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť

Základní umělecká škola	Odloučená pracoviště
ZUŠ Žandov, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	Kravaře, Benešov nad Ploučnicí 1)
ZUŠ, Česká Lípa, Arbesova 2077, příspěvková organizace	
ZUŠ Doksy, příspěvková organizace	Dubá
ZUŠ Václava Snítily, Mimoň, příspěvková organizace	Zákupy, Stráž pod Ralskem
ZŠ, ZUŠ a MŠ, Frýdlant, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZUŠ, Nové Město pod Smrkem, okres Liberec, příspěvková organizace	
ZUŠ, Jablonec nad Nisou, Podhorská 47, příspěvková organizace	Rychnov u Jablonce nad Nisou
ZUŠ Jilemnice, příspěvková organizace	Košťálov, Studenec, Poniklá
ZŠ, MŠ a ZUŠ Jablonec nad Jizerou, příspěvková organizace	Poniklá, Rokytnice nad Jizerou, Vysoké nad Jizerou
ZUŠ Český Dub, okres Liberec, příspěvková organizace	Hodkovice nad Mohelkou, Příšovice
ZŠ a ZUŠ Jablonné v Podještědí, příspěvková organizace	
ZŠ a ZUŠ, Liberec, Jabloňová 564/43, příspěvková organizace	
ZUŠ, Liberec, Frýdlantská 1359/19, příspěvková organizace	Chrastava
ZUŠ Cvikov, příspěvková organizace	
ZUŠ Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	
ZUŠ Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace	Libštát, Rovensko pod Troskami, Košťálov, Železnice 2)
ZUŠ Semily, příspěvková organizace	Bozkov, Vysoké nad Jizerou, Libštát, Jesenný, Košťálov
ZUŠ Tanvald, Školní 351, příspěvková organizace	Smržovka, Desná, Josefův Důl
ZUŠ Turnov, příspěvková organizace	Malá Skála
ZUŠ Železný Brod, příspěvková organizace	Jenišovice
ZŠ a ZUŠ T. G. Masaryka, Hrádek nad Nisou, Komenského 478, okr.Liberec, příspěvková organizace	

Zdroj: *Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT.*

Poznámky: 1) Benešov nad Ploučnicí - Ústecký kraj, 2) Železnice - Královehradecký kraj

Tabulka 3.9.1 Přehled středisek volného času

Střediska volného času	Zřizovatel	Zaměření
Dům dětí a mládeže "Sluníčko", Komenského 1037, Lomnice nad Popelkou, okres Semily	obec	DDM
Dům dětí a mládeže "Smetanka", Smetanova 387, Nový Bor, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže "Vážka", Nádražní 170, Mimoň, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Cvikováček, Československé armády 195/I, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže DRAK, Žitavská ul. 260, Hrádek nad Nisou, okres Liberec, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Libertin, Česká Lípa, Škroupovo nám. 138, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Mozaika, Železný Brod, Jiráskovo nábřeží 366, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Pod střechou, Horní Rokytnice 467, Rokytnice nad Jizerou, okres Semily	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Větrník, Liberec 1, Riegrova 16, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou, Podhorská 49, příspěvková organizace	obec	DDM
Dům dětí a mládeže, Tanvald, Protifašistických bojovníků 336, příspěvková organizace	obec	DDM
Středisko pro volný čas dětí a mládeže, Turnov, okres Semily, Husova 77, Turnov	obec	DDM
Středisko volného času "ROROŠ", Frýdlantská 841, Nové Město pod Smrkem, příspěvková organizace	obec	DDM
Středisko volného času dětí a mládeže Semily, Tyršova 380, Semily	obec	DDM
Středisko volného času Narnie, Cyrila a Metoděje 390, Liberec	církev	DDM
Základní škola, Liberec, Oblačná 101/15, příspěvková organizace	obec	MSMT
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Mládeže 907, Frýdlant, okres Liberec	obec	DDM

Zdroj: Rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT.

Tabulka 3.12.1 Vývoj počtu pedagogických a nepedagogických zaměstnanců za všechny zdroje financování

Škola nebo školské zařízení	PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI					NEPEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI				
	průměrný přepočtený počet pedagogických zam.					průměrný přepočtený počet nepedagogických zam.				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Dětské domovy	63,30	67,38	72,05	93,49	95,11	61,93	60,52	56,47	42,51	40,11
Domovy mládeže	73,23	77,47	81,85	85,89	86,10	30,73	31,86	34,35	36,78	38,68
Internáty škol zřiz. podle § 16 odst. 9 ŠZ	16,20	12,93	12,13	12,21	12,08	8,06	6,65	4,90	4,24	4,12
Jazykové školy s právem st.jazyk.zkoušky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,22	0,00	0,00	0,00
Lesní mateřské školy	3,50	6,03	6,63	8,33	6,15	0,08	0,05	0,39	0,31	2,31
MŠ běžné	1 340,89	1 482,58	1 537,06	1 596,44	1 653,70	407,25	446,65	448,78	454,90	450,08
MŠ při zařízení pro výkon ÚO výchovy	1,68	2,15	1,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ při zdravotnickém zařízení	7,24	7,32	7,32	7,43	7,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	35,54	19,33	21,38	23,88	24,13	8,46	2,58	2,54	2,44	2,33
Pedagogicko-psychologické poradny	37,97	36,71	36,72	37,90	39,17	17,84	17,24	17,55	19,05	17,63
Speciálně pedagogická centra	23,83	25,44	27,41	27,83	31,06	2,35	3,73	4,22	4,53	5,20
Střediska volného času	60,85	60,12	62,80	63,59	66,06	41,27	45,90	40,46	34,97	35,41
SŠ běžné	1 408,44	1 464,16	1 498,90	1 546,43	1 596,75	388,14	380,28	376,28	380,23	385,81
SŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	53,49	54,46	55,09	55,83	57,68	11,88	12,52	12,69	13,15	12,69
Školní družiny	416,41	433,21	454,06	457,23	473,38	2,84	7,42	7,05	5,38	3,15
Školní kluby	9,75	9,43	9,69	10,00	10,42	4,04	4,02	2,59	0,00	0,00
Vyšší odborné školy běžné	19,11	16,42	19,31	21,09	17,83	1,86	2,05	2,56	2,86	1,61
ZŠ běžné	2 980,86	3 187,44	3 346,63	3 536,80	3 690,45	727,41	755,99	779,84	807,60	821,97
ZŠ při zařízení pro výkon ÚO výchovy	1,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZŠ při zdravotnickém zařízení	10,76	10,67	10,97	11,25	11,09	0,30	0,43	0,40	0,40	0,40
ZŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	337,79	352,85	382,19	416,78	436,35	58,09	57,66	60,93	64,62	64,54
Základní umělecké školy	306,63	312,80	320,22	329,83	332,47	36,29	39,09	38,40	36,67	37,37
Zařízení pro DVPP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,35	1,03	0,00	1,07	1,68
Zařízení školního stravování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 119,72	1 140,16	1 145,93	1 171,45	1 198,15
CELKEM zaměstnanci	7 209,18	7 638,91	7 964,32	8 342,22	8 647,31	2 930,13	3 016,06	3 036,35	3 083,15	3 123,24

Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 3. čtvrtletí. Údaje jsou vždy k 30. 9. daného roku.

Poznámky: Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuti ostatní platby za provedenou práci.

Tabulka 3.12.2 Vývoj průměrných měsíčních platů/mezd pedagogických a nepedagogických zaměstnanců za všechny zdroje financování

Škola nebo školské zařízení	PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI					NEPEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI				
	průměrné vyplacené mzdy a platy měsíčně v Kč					průměrné vyplacené mzdy a platy měsíčně v Kč				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Dětské domovy	38 273,31	45 662,31	48 498,63	43 890,52	45 969,81	25 401,45	28 537,56	31 686,08	32 144,85	36 347,89
Domovy mládeže	33 571,48	34 402,29	37 012,35	38 124,48	40 541,83	19 086,34	20 313,22	20 518,22	22 086,22	25 944,37
Internáty škol zřiz. podle § 16 odst. 9 ŠZ	32 279,06	32 419,99	34 779,49	36 412,51	34 934,89	18 946,06	21 517,90	22 284,43	25 189,53	25 735,20
Jazykové školy s právem st.jazyk.zkoušky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 078,86	27 563,49	0,00	0,00	0,00
Lesní mateřské školy	22 855,87	20 623,29	25 519,84	27 692,43	28 083,11	19 970,72	21 666,67	20 604,34	19 817,28	23 328,96
MŠ běžné	31 186,92	33 215,13	35 654,66	35 939,78	36 945,12	17 378,31	19 722,58	20 301,19	20 728,44	23 292,96
MŠ při zařízení pro výkon ÚO výchovy	38 901,35	33 398,02	39 921,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ při zdravotnickém zařízení	33 658,92	38 747,13	42 161,78	40 009,66	44 527,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
MŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	31 305,39	32 832,14	34 377,90	34 361,97	35 167,06	18 296,80	22 119,51	23 837,61	26 939,05	27 814,91
Pedagogicko-psychologické poradny	38 180,01	39 670,57	41 851,96	46 012,30	45 707,41	25 336,13	28 359,83	28 543,98	29 682,51	32 615,21
Speciálně pedagogická centra	36 188,09	43 378,46	45 281,48	47 279,56	49 589,28	26 728,83	26 620,39	28 215,21	30 727,97	34 453,57
Střediska volného času	36 961,13	39 876,80	41 107,71	43 970,84	44 360,46	21 936,68	23 518,27	23 783,71	25 791,47	27 484,45
SŠ běžné	38 886,42	42 073,93	46 092,60	47 733,87	48 790,35	24 902,68	26 633,67	29 339,11	30 452,55	33 382,78
SŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	36 222,40	37 418,40	40 244,25	44 304,32	43 131,21	26 305,35	26 891,68	30 343,35	29 041,69	34 111,11
Školní družiny	30 261,02	32 750,95	35 419,38	36 352,25	37 024,34	23 426,37	24 004,36	23 464,75	27 622,52	28 759,34
Školní kluby	30 750,96	29 865,45	32 426,06	33 256,93	35 740,50	21 349,88	22 865,02	26 922,65	0,00	0,00
Vyšší odborné školy běžné	36 911,15	42 029,40	46 485,08	49 139,27	49 349,31	24 076,92	27 246,30	28 617,07	29 508,20	28 870,72
ZŠ běžné	37 636,95	40 401,34	43 777,71	44 480,74	45 247,02	19 690,46	21 893,23	22 905,78	23 733,79	25 982,22
ZŠ při zařízení pro výkon ÚO výchovy	56 602,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZŠ při zdravotnickém zařízení	43 259,66	48 932,22	52 168,56	53 959,71	53 764,50	26 687,78	29 734,18	35 533,33	37 598,33	39 119,72
ZŠ zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ	35 556,95	38 946,05	41 870,19	42 581,12	43 408,89	20 463,43	24 997,31	27 617,40	28 282,66	30 395,84
Základní umělecké školy	38 043,96	41 401,62	44 562,98	44 829,97	46 056,23	22 336,13	26 186,20	27 627,98	27 063,11	30 232,99
Zařízení pro DVPP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31 446,11	30 573,15	0,00	34 512,05	38 456,59
Zařízení školního stravování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20 345,37	22 004,93	23 251,87	24 197,53	27 041,98
Celkový průměr	36 068,94	38 784,23	41 980,92	42 811,45	43 712,35	20 578,04	22 545,60	23 832,70	24 641,25	27 303,47

Zdroj: Výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1.- 3. čtvrtletí. Údaje jsou vždy k 30. 9. daného roku.

Poznámky: Nejsou zahrnuti zaměstnanci škol a školských zařízení zřizovaných MŠMT. Nejsou zahrnuty ostatní platby za provedenou práci.